

Агуулга

1.	Төслийн ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1.	ТАЛБАЙН БАЙРШИЛ	5
2.	Төсөл ХЭРЭГЖИЖ БУЙ ОРОН НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	7
3.	Төслийн ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	11
4.	ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ	11
5.	СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	14
6.	НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	33
7.	БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ	38
7.	НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ	38
8.	ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ	39
9.	ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	39
11.	ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	43
12.	ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	47
13.	ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	50
	Судалгааны АРГА ЗҮЙ.....	50
	ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ	51
	ХӨРСНИЙ ХЭВ ШИНЖ, ӨНӨӨГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ	53
	ХӨРСНИЙ ХЭЭРИЙН БИЧИГЛЭЛ БА ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХАРИУ	56
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-01</i>	<i>56</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-02</i>	<i>57</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-03</i>	<i>58</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-04</i>	<i>59</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-05</i>	<i>60</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-06</i>	<i>61</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-07</i>	<i>62</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-08</i>	<i>63</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-09</i>	<i>64</i>
	<i>Хөрсний зүсэлтийн морфологи бичиглэлийн мэдээлэл, Т1-25-10</i>	<i>65</i>
	ХУДАГ №1 (TS-25-01US)	69
	ХУДАГ №2 (TS-25-02US)	71
	ХУДАГ №3 (TS-25-03US)	73
	ХАШААТЫН ХУДАГ (TS-25-04US)	75
	ХУДАГ №5 (TS-25-05US)	77

ЭХЭН УСНЫ ХУДАГ (TS-25-06US)	79
ЭХЭН УСНЫ ХУДАГ-1 (TS-25-07US).....	81
СУДАЛГААНЫ БАГАЖ ХЭРЭГСЭЛ.....	100
Судалгааны багаж хэрэгсэл	100
<i>Хөхтөн</i>	<i>102</i>
<i>Шувуу 107</i>	
Ургамалжилын судалгааны арга зүй.....	110
ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ОРЧМЫН УРГАМАЛЖЛЫН ОНЦЛОГ	112
<i>Цөлөрхөг хээр.....</i>	<i>113</i>
УРГАМАЛЖЛЫН ОНЦЛОГ, БҮЛГЭМДЛИЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ	113
<i>T1-25-01 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>113</i>
<i>T1-25-02 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>115</i>
<i>T1-25-03 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>117</i>
<i>T1-25-04 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>119</i>
<i>T1-25-05 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>121</i>
<i>T1-25-06 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>123</i>
<i>T1-25-07 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>125</i>
<i>T1-25-08 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>127</i>
<i>T1-25-09 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>129</i>
<i>T1-25-10 талбайн ургамлын бичиглэл</i>	<i>132</i>
14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	136
16. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	140
17. ДҮГНЭЛТ.....	140

1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хийн бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт Т-1 талбайд нарийвчилсан хайгуул хийх төсөл

Төслийн үндэслэл: “Тахь ресурс” ХХК нь Нүүрсний давхаргын метан хийн Т-1 блокийн хэмжээнд Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг болох Ашигт малтмал, Газрын тосны газартай 2020 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдөр НДМХийн хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаа гүйцэтгэхээр “Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ” байгуулсан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 02 дугаар сарын 12-ны өдрийн 57 дугаар тогтоолоор Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Ашигт малтмал, Газрын тосны газартай Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт, Уул уурхайн, хүнд үйлдвэрийн сайдын А/618 тоот тушаалаар “Уламжлалт бус газрын тос буюу нүүрсний давхаргын метан хий” хайх 949 дугаартай аж ахуй үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийг авсан хайгуулын компани юм.

2021 оны 6-р сарын 18-ны өдөр УУХҮЯ (хуучин нэрээр)-аас Нүүрсний давхрагын метан хий (НДМХ) хайгуул хийх тусгай зөвшөөрлөө авч, Т-1 блокийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ (БОННУ)-ний тайланг 2021 оны 12-р сарын 23-ны өдрийн БОАЖЯ (хуучин нэрээр)-ны Мэргэжлийн зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулсан.

Тус талбайд хамаарах Дундговь аймгийн Сайхан-Овоо суманд 2022 оны 11-р сард өрөмдлөгийн ажил гүйцэтгэж байх явцад орон нутгийн иргэд болон “Онги голынхон хөдөлгөөн” ТББ-аас эсэргүүцэл гаргаж, кемпийг нураан бидний ажлыг зогсоосон. Үүнтэй холбоотойгоор Сумын удирдлагаас олгосон зөвшөөрлүүдээ цуцласан, мөн тус талбайн БОННУ-г БОАЖЯ-наас 2023 онд хүчингүй болгож шийдвэрлэсэнээр 2022 оны 11-р сараас өнөөдрийн өдрийг хүртэлх хугацаанд тус талбайд хайгуулын үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй болсон.

Улмаар Дундговь аймгийн Прокурорын газраас хэрэг бүртгэлтийн хэргийг сэргээж шийдвэрлэсний дагуу аймгийн Цагдаагийн газраас дахин мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж, манай компанийг Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 23.2 дугаар зүйлд заасан хуурамч баримт бичиг үйлдэх, ашиглах гэмт хэргийн шинжийг агуулаагүй үндэслэлээр хэргийг хааж шийдвэрлэсэнээр БОАЖЯ-ны Мэргэжлийн зөвлөлөөс 2024 оны 9-р сарын 20-ны өдрийн хурлаараа хэлэлцэж, Т-1 талбайн БОННУ-г сэргээж шийдвэрлэсэн байдаг.

Энэхүү хайгуулын ажлын төлөвлөгөө нь Т-1 талбайн хайгуулын 3 дахь жил буюу 2025 онд гүйцэтгэх хайгуулын ажлыг хамарч байна.

Төслийн зорилго: “Тахь ресурс” ХХК нь Монголоос нүүрсний давхаргын метан хийг хайж, боловсруулан дэлхийн бусад улс орнуудад нийлүүлэх анхдагчдын нэг нь болох зорилготой.

Түүнчлэн Монгол орныхоо байгалийн нөөц баялаг муутай төвөөс алслагдмал газар нутгуудад шинэ техник, технологи болон эрчим хүчний шинэ эх үүсвэрийг нүүрснээс бусад эх үүсвэрээс гарган авч шийдвэрлэхээр ажиллаж байна.

Хэтийн төлөв: Монгол улс нь Байгалийн хийн асар их нөөц бололцоотой газар нутаг бөгөөд бид улс орныхоо ирээдүйг илүү өнгөлөг гэгээтэй болгохын зэрэгцээ өнөөдөр нийгэмд тулгамдаж буй олон чухал асуудлуудыг шийдвэрлэх гарц нь болно гэдэгтээ итгэлтэй байна. Үүнд:

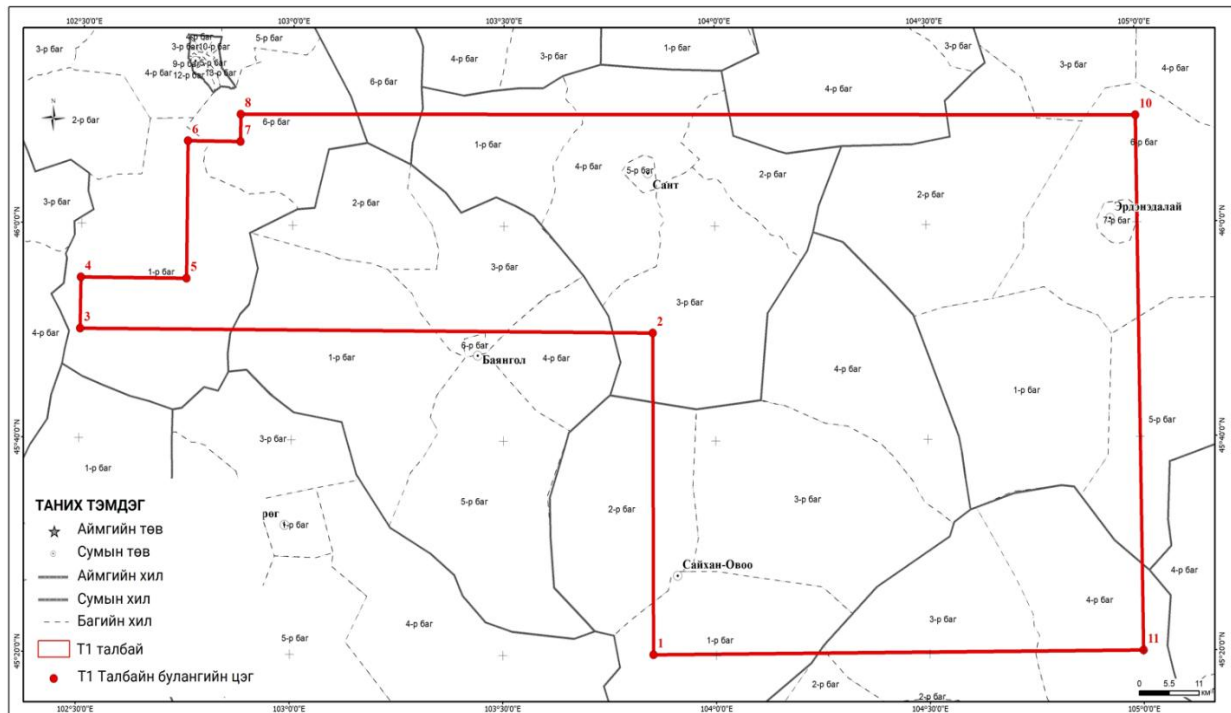
- Эрчим хүчний аюулгүй болон хараат бус байдал;
- Хямд үнэтэй шатахуун;
- Хотуудын агаарын бохирдол болон үүнтэй холбоотой эрүүл мэндийн асуудлууд;
- Шинэ ажлын байр болон эрүүл аюулгүй амьдрах орчин;
- Эдийн засгийн тогтвортой байдал.

Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллага: “Тахь ресурс” ХХК нь Монгол улсын 5513618 бүртгэлийн дугаартай, 9011273066 тоот аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээтэй. НДМХ-н эрэл хайгуулын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг компани юм.

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо, Ерөнхий сайд Амарын гудамж-7, Петровис компанийн байр.

1.1. ТАЛБАЙН БАЙРШИЛ

Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт Т-1 блок нь Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай, Дэлгэрхангай, Сайхан-Овоо, Өвөрхангай аймгийн Баян-Өндөр, Сант, Баянгол, Тарагт сумдын нутаг дэвсгэрийг хамарсан 11600.0 км² талбайг эзлэн оршино. Талбайн булангийн цэгүүд болон байршлыг зураг-1 болон хүснэгт-1-т үзүүлэв.

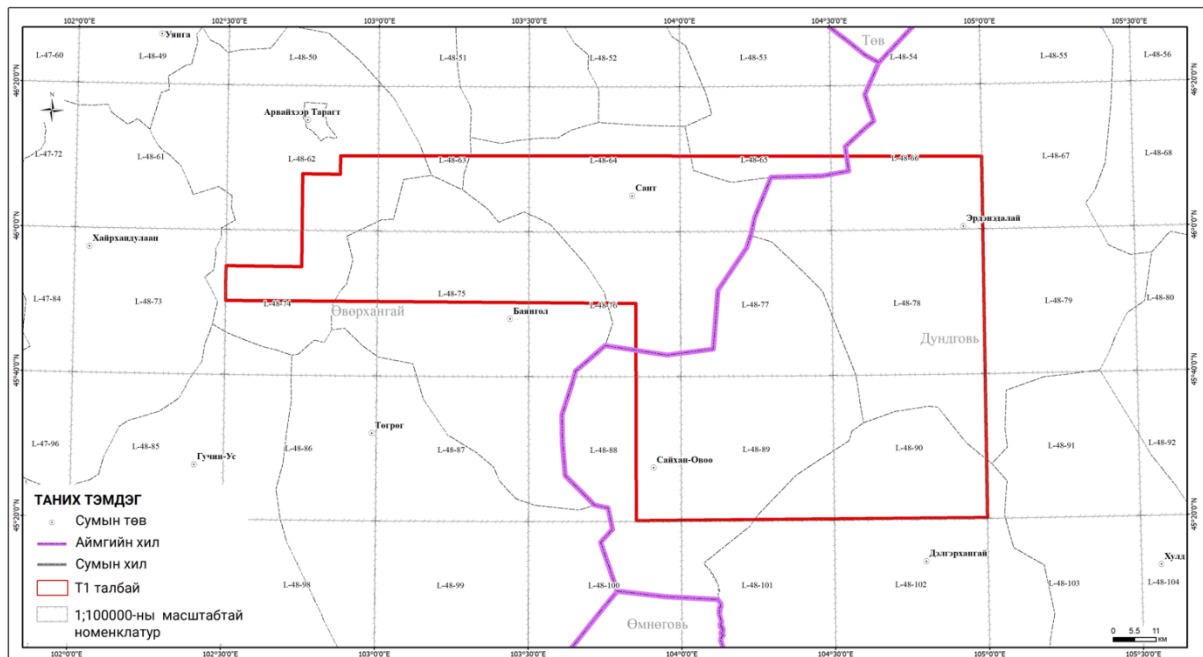


ЗУРАГ.1 Т-1 ХАЙГУУЛЫН ТАЛБАЙН БУЛАНГИЙН ЦЭГҮҮДИЙГ ХАРУУЛСАН ЗУРАГ

ХҮСНЭГТ.1 Т-1 БЛОКИЙН БУЛАНГИЙН ЦЭГҮҮДИЙН КООРДИНАТУУД

Булангийн цэг	Уртраг	Өргөрөг
1	103° 51' 8.800"	45° 20' 7.710"
2	103° 51' 8.800"	45° 50' 7.700"
3	102° 30' 0.000"	45° 50' 13.029"
4	102° 30' 0.000"	45° 55' 0.000"
5	102° 45' 0.000"	45° 55' 0.000"
6	102° 45' 0.001"	46° 7' 50.227"
7	102° 52' 30.001"	46° 7' 49.305"
8	102° 52' 30.001"	46° 10' 20.922"
10	105° 0' 0.000"	46° 10' 0.000"
11	105° 0' 0.000"	45° 20' 7.710"

Номенклатур: L-48-62, L-48-63, L-48-64, L-48-65, L-48-66, L-48-74, L-48-75, L-48-76, L-48-77, L-48-78, L-48-88, L-48-89, L-48-90 (Зураг-2)



ЗУРАГ.2 Т-1 НДМХИЙН БХГ-Т ТАЛБАЙН НОМЕНКЛАТУРЫН ЗУРАГ

Байгалийн бүс, бүслүүрээр² талбайн хойд талын хэсэг хээр, урд талын хэсэг цөлөрхөг хээрийн бүсэд хамаарна. Нарийвчилсан хайгуул хийх талбайнуудын хувьд:

Гурван тойром: Талбай бүхэлдээ хуурай хээрийн бүсэд

Сухайт: Талбайн баруун хойд талын булангийн хэсэг Хуурай хээр, үлдсэн хэсэг нь Цөлжүү хээрийн бүсэд

Цавчир: Талбайн баруун хойд талын хэсэг Хуурай хээр, урд болон зүүн талын хэсэг Цөлжүү хээрийн бүсэд

Байгаль нутаг дэвсгэрийн цогцолбор нөхцөлийн мужлалтаар талбайн Баруун талын хэсэг Хангайн нурууны өндөр уул, ойт хээр хосолсон, Зүүн урд талын хэсэг Дорнод говийн цөлөрхөг, үлдсэн хэсэг Дундад халхын болон дорнод Монголын талархаг хээрийн мужид тус тус хамаарч байна. Нарийвчилсан хайгуул хийх талбайнуудын хувьд:

Гурван тойром болон Цавчир: Талбай бүхэлдээ Дундад халхын болон дорнод Монголын талархаг хээрийн мужид

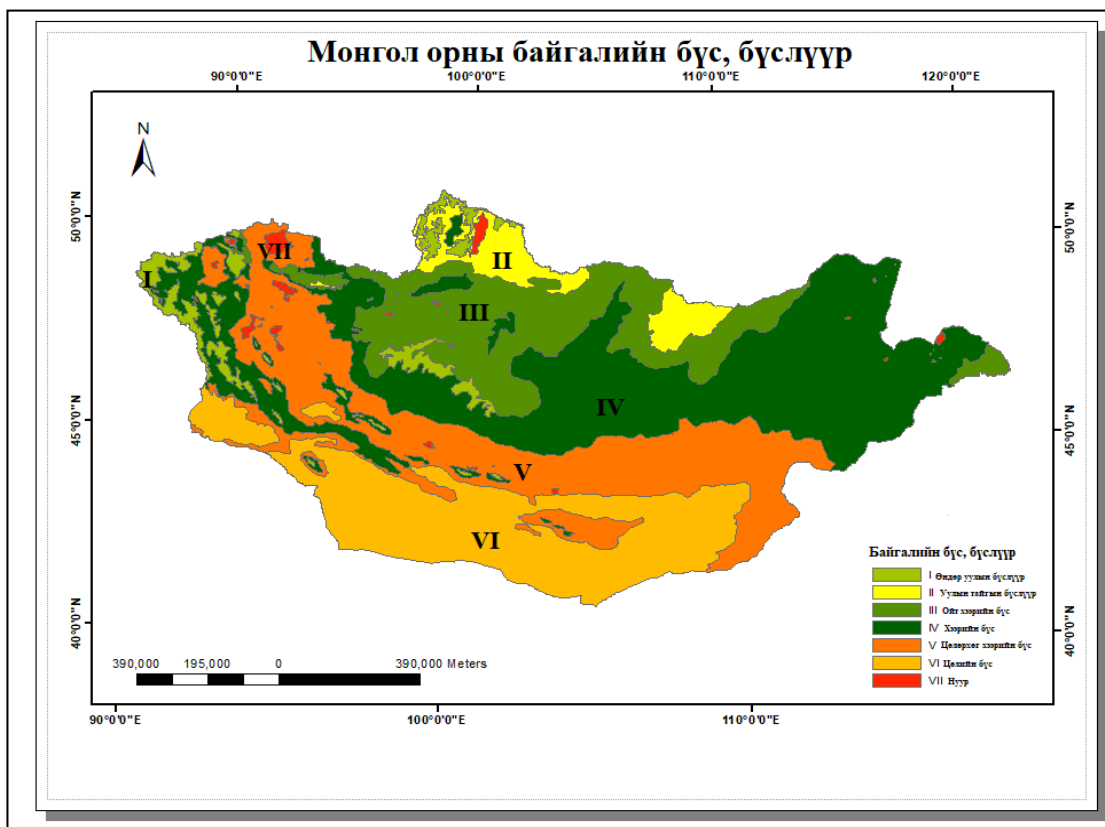
Сухайт: Талбайн урд талын үзүүрийн хэсэг Дорнод Говийн цөлөрхөг муж, үлдсэн хэсэг нь Дундад халхын болон дорнод Монголын талархаг хээрийн мужид

Байгаль нутаг дэвсгэрийн цогцолбор нөхцөлийн мужлалтаар талбайн Баруун талын хэсэг Хангайн нурууны өндөр уул, ойт хээр хосолсон, Зүүн урд талын хэсэг Дорнод говийн цөлөрхөг, үлдсэн хэсэг Дундад халхын болон дорнод Монголын талархаг хээрийн мужид тус тус хамаарч байна. Нарийвчилсан хайгуул хийх талбайнуудын хувьд:

Гурван тойром болон Цавчир: Талбай бүхэлдээ Дундад халхын болон дорнод Монголын талархаг хээрийн мужид

Сухайт: Талбайн урд талын үзүүрийн хэсэг Дорнод Говийн цөлөрхөг муж, үлдсэн хэсэг нь Дундад халхын болон дорнод Монголын талархаг хээрийн мужид хамаарна.

² **Байгалийн бүс гэдэг** нь Дэлхийн бөмбөрцгийн хойд хагаст уур амьсгалыг бүрдүүлэгч нарны цацраг багасаж дулааны хэмжээ буурдаг учир өргөрөг бүрд байгалийн нөхцөл янз бүр болж бүсийн шинж чанартай болохыг хэлнэ. Монгол орон өндөр уулын болон уулын тайгын бүслүүр, ойт хээр, хээр, говь, цөлийн бүс гэсэн 6-н бүс, бүслүүрт хуваагддаг.



ЗУРАГ 4. МОНГОЛ ОРНЫ БАЙГАЛИЙН БҮС БҮСЛҮҮР

Уур амьсгал: Тус нутагт агаарын жилийн дундаж температур сүүлийн 57 жилд 1.9...2.3оС-аар дулаарсан. 1997 оноос хойш тогтвортой дулаан жилүүд үргэлжилж байна. Өвөл 0.7...1.3оС дулаарсан. Зун 2.6-3.0оС буюу харьцангуй илүү дулаарсан байна. Нутгийн баруун хэсэг буюу Өвөрхангай аймгийн Баянгол, Арвайхээр, Сант, Хайрхандулаан сумдын нутгаар 145-220 мм, бусад сумдын нутгаар 115-145 мм хур тунадас ордог байна. 1 дүгээр сард ордог хур тунадасны тархалтын зургаас харахад Өвөрхангай аймгийн Сант, Баянгол, Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай, Дэлгэрхангай сумдын нутгаар 1.00-1.32 тунадас ордог бол, бусад сумдын нутгаар 0.72-1.00 мм хур тунадас ордог байна. 7 дугаар сард ордог хур тунадасны тархалт жилийнхтэй төстэй боловч сарын хур тунадасны нийлбэр 36-74 мм байна. Төслийн талбайн жилийн дундаж агаарын температур 2016-2035 оны хоорондох 20 жилд 1.1-1.2оС-аар, 2046-2065 оны 20 жилд 2.1-2.24оС-аар, 2080-2099 оны 20 жилд 3.9-4.1оС-аар дулаарах төлөвтэй байна. Дулааралтын эрчим ихэнх нутгаар жигд байна. Хур тунадасны хувьд жилийн хур тунадасны нийлбэр 2016-2035-ны хоорондох 20 жилд 0.7-0.9%-аар ихсэхээр байгаа бол 2046-2065 оны 20 жилд ихэнх нутгаар 15-24.5%-аар, 2080-2099 оны 20 жилд ихэнх нутгаар 20-50%-аар нэмэгдэх төлөвтэй байна. Нэмэгдэлтийн эрчим баруун талын сумдаар буюу Өвөрхангай аймгийн Баянгол, Арвайхээр, Сант, Хайрхандулаан сумдын нутгаар харьцангуй их байхаар байна.

Гадаргын ус: Төслийн талбай нь ус зүйн мужлалтаар Төв Азийн гадагш урсацгүй ай савын түр урсгал бүхий гол горхины мужид хамаарах ба гадаргын усны сүлжээ муу хөгжсөн, байнгын урсацтай гол горхи байхгүйгээс ус зүйн хувьд төдийлэн сайн судлагдаагүй. Монгол орны усны сав газраар Онги, Таац, Умард говийн гүвээт халхын дундад талын сав газруудад тус тус орж байна. Төслийн талбай нь голын усны горимын хувьд хаврын шар ус, зуны хур борооны усаар үерлэдэг ба голын тэжээлийн 20% нь газар доорх ус, 25% нь цасны ус, 55% нь хур борооны ус байна. Олон жилийн дундаж урсац буюу гадаргын усны урсцын модуль нь талбайн урд хэсэг буюу Сухайт, Цавчир талбай орчимд 0.1-1 л/с*км², талбайн хойд хэсэгт буюу Гурван тойром орчимд 1-2 л/с*км², гол мөрний нийлбэр урсац талбайн урд тал буюу Сухайт талбай болон Цавчир талбайн урд хэсгээр 20 л/с*км², талбайн төв хэсгээр буюу Цавчир талбайн хойд талаас Гурван тойрмын урд тал хүртэл 30 л/с*км², талбайн хойд тал буюу Гурван тойром орчимд 50 л/с*км², хур борооны хамгийн их урсац нарийвчилсан судалгаа хийх 3 талбай орчимд 10 мм-ээс бага, НДМХ Т-1 блокын талбайн баруун хойд талд 10-30, 30-60 мм, голын сүлжээний нягтшил 0.01-0.05 км/км², шар усны үерийн хамгийн их урсац 4 мм, усны гадаргаас уурших ууршилт 5-9 дугаар сард 900-1100 мм байна.

Газрын доорхи ус: Төслийн талбайн газрын доорх усны нөхөн сэргээгдэх нөөц нь Онги гол болон зарим уул нуруудын хормой бэл газарт хуримтлагддаг байна. Т-1 блокын талбайд нөхөн сэргээгдэх нийт нөөц нь 379.1 м³/жил, ашиглалтын баримжаат нөөц 25.6 м³/жил байна.

Ургамлан нөмрөг: Дундговь аймгийн нутаг нь Дундад Халхын тэгш өндөрлөг, өргөн уудам тал газрыг хамарч ургамал газарзүйн тойргоор Дундад Халхын хээрийн болон Дорноговийн цөлөрхөг хээрийн тойргуудын хил залгаа нутагт оршино. Ингэхдээ тус аймгийн ихэнх нутгийг Дундад Халхын тойргийн ургамал эзэлнэ.

Дундговь аймгийн нутаг боржин чулуутай цохио, толгод, бэсрэг уулс бүхий ухаа гүвээрхэг тэгшивтэр нутаг хамаарна. Тойргийн үндсэн төрхийг үзүүлэх зүйлүүд: Жижиг навчит харгана (*Saragana microphylla*), япон хайлас (*Ulmus japonica*), бариулт бүйлэс (*Amygdalus pedunculata*), дэрвэгэр тарна (*Polygonum divaricatum*), дорнодын хамхуул (*Corispermum orientale*), Дэрвээн цульхир (*Agriophyllum pungens*), монгол хамхуул (*Corispermum mongolicum*), үслиг манан хамхаг (*Bassia dasyphylla*), козловын сүүт өвс (*Euphorbia kozlovii*), сибирь шорной (*Atriplex sibirica*), эрлийз лууль (*Chenopodium hybridum*), клеменцийн ортууз (*Oxytropis klementzii*), хангайн шарилж (*Artemisia hangaica*) зэрэг болно.

Амьтны аймаг: Төслийн талбайн бүс нутаг нь амьтны аймгийн газарзүйн мужлалтаар Монгол-Түвдийн их муж Хээрийн ба ойт хээрийн дэд мужийн Монгол дагуурын тойрог, Говийн дэд мужийн Хойд говийн тойрогт хамаарагдаж байна /А.Г.Банниковын 1954/. Төслийн талбай нь Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай, Сайхан-Овоо, Өвөрхангай аймгийн Баянгол, Төгрөг, Тарагт сумын нутаг дэвсгэрийг хамрах бөгөөд энэ бүс нутагт янгир, аргаль хонь, хар сүүлт зээр, саарал чоно, үнэг, хярс, мануул, бор туулай, монгол огдой, үлийн цагаан оготно зэрэг хөхтөн амьтад, шилийн сар, хээрийн бүргэд, нөмрөг тас, үлэг харцгай, өвөгт тогоруу, монгол ногтруу, хотны бүгээхэй, бүжимч чогчиго, адууч чогчиго, шоорон эвэрт болжмор, монгол болжмор зэрэг шувууд, цоохор хонин гүрвэл, могой гүрвэл, говийн гүрвэл зэрэг мөлхөгч амьтад түгээмэл

тохиолдоно. Төслийн талбайд 38 зүйлийн хөхтөн амьтан, 128 зүйлийн шувуу, 8 зүйлийн мөлхөгч, хоёр нутагтан, 300 гаруй зүйлийн сээр нуруугүйтэн амьтад бүртгэгджээ.

Нийгэм, эдийн засгийн байдал: Дундговь аймгийн Мандал-Овоо, Эрдэнэдалай, Сайхан-Овоо сумын нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтүүдийг тодорхойлохдоо статистикийн мэдээлэл болон асуумж судалгааны үр дүнд тулгуурлан хийгдсэн. Асуумж судалгааг блокын талбайд нутагладаг малчдын дунд хийсэн ба нутгийн ард иргэдийн төслийн талаарх бодол санал, хүлээлт, тэдний хэрэгцээ шаардлага болон амьдрал ахуйд гарч буй цаашид гарч болохуйц нөлөөллийг мэдэх зорилгоор явуулсан. Эдгээр төслийн явцад гарсан иргэдийн санал, төслийн үр дүнд үндэслээд төслийн улмаас сумын ард иргэдийн амьжиргаа нийгэм эдийн засагт гарч болохуйц эерэг сөрөг өөрчлөлт, нөлөөллийг тодорхойлж, эерэг нөлөөллийг нэмэгдүүлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах санал зөвлөмжийг оруулсан болно.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Геофизикийн хайгуул болон өрөмдлөгийн ажлын үед автомашин, өрмийн тоног төхөөрөмж зэргийг тээвэрлэх, байршуулахад олон салаа зам үүсэх магадлалтай, үүний улмаас газрын гадарга талхлагдан хөрс, ургамлын бүрхэвчид өөрчлөлт оруулна.

Хайгуулын үед үйл ажиллагааны улмаас мал, амьтны тархац, шилжилт хөдөлгөөн, идэш тэжээлийн байдалд сөрөг нөлөөлөл учирч магадгүй.

Шатахуун, тослох материал, хог хаягдлаас хөрс бохирдсоноос хөрсний үржил шим алдагдах сөрөг нөлөөлөл учирч болзошгүй.

Хүн техникийн хөдөлгөөн, дуу чимээний улмаас ан амьтад үргэж, дайжин хэвийн байдал алдагдаж болзошгүй.

4. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Байгаль орчныг хамгаалах зорилго, зорилт

Т-I талбайд нүүрсний давхаргын метан хийн 2025 оны хайгуулын ажил гүйцэтгэх төслийн үед гарах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг 2025 оны Байгаль орчныг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд авч хэрэгжүүлж, биелэлтийг БОМТөлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам, Монгол улсад мөрдөгдөж байгаа байгаль орчны хууль, холбогдох дүрэм журам, стандартуудын шаардлагыг мөрдлөг болгон төлөвлөгөөний биелүүлэхийг тайлагнах гол зорилго болсон.

Хамрах хүрээ

“Тахь ресурс” ХХК 2025 онд БХГ -т Т-1 блокийн Цавчир нарийвчилсан хайгуулын талбайд соронзон зураглал, хүндийн хүчний зураглал, 1ш цооног өрөмдөхөөр төлөвлөж, төлөвлөгөөний дагуу соронзон зураглал, хүндийн хүчний зураглалын ажлууд хийгдэж байна.

4.1. ХАЙГУУЛЫН АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭСЭН АРГА, АРГАЧЛАЛ

2025 оны хайгуулын ажлын бэлтгэл ажил, Т-1 блокийн Цавчир нарийвчилсан хайгуулын талбайд соронзон зураглал, хүндийн хүчний зураглал, цооног өрөмдлөгийн ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

4.1.1. БЭЛТГЭЛ АЖИЛ

Хээрийн судалгааны өмнөх шатанд дараах бэлтгэлүүдийг хангаж ажилласан. Үүнд:

- Төслийн талбайд өмнө нь гүйцэтгэсэн геологийн судалгааны ажлуудын тайлан материалуудтай танилцан одоо мөрдөгдөж байгаа “Газрын тосны тухай хууль”, “Ашигт малтмалын тухай хууль”, “Газрын хэвлийн тухай”, “Усны тухай” хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн заалтуудыг чанд мөрдөн үйл ажиллагаагаа явууллаа. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, Ашигт малтмалын тухай хууль, Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнд заасны дагуу Байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээний тайлан болон Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайланг холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлсэн. Тухайн жилд хэрэгжүүлэх БОМТөлөвлөгөөг БОУАӨЯ-аар батлуулж холбогдох Төрийн байгууллагуудад тус бүр нэг нэг хувийг хүргүүлсэн.

- Т-1 хайгуулын талбайд геофизикийн судалгааны ажлыг гүйцэтгүүлэхээр тендер зарлан “Татах хүч” ХХК-г шалгаруулж гэрээ байгуулсан.
- Т-1 хайгуулын талбайд цооногийн өрөмдлөгийн ажлыг гүйцэтгүүлэхээр тендер зарлан “Топ Даймонд Дриллинг” ХХК-г шалгаруулж гэрээ байгуулсан.
- Өмнөх судалгааны бүх мэдээ материалтай нарийвчлан танилцан дүн шинжилгээ хийж, хээрийн ажлын үед хэрэглэгдэх байр зүйн зураг, ашигт малтмал, геологийн зургуудыг хээрийн ажилд хэрэглэгдэх хэмжээгээр хэвлүүлж бэлтгэсэн. Хээрийн нөхцөлд ажиллах боловсон хүчний асуудлыг шийдсэн.
- Хээрийн ажилд хэрэглэгдэх эд аж ахуйн болон багаж хэрэгслийг компанийн агуулахаас авч зарим байхгүй хэрэгслүүдийг худалдаж авсан.
- Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, БОУАӨЯ-аар батлуулж холбогдох Төрийн байгууллагуудад хүргүүлэн талбайн ерөнхий байдалтай урьдчилан танилцсан.

4.1.2. ӨРӨМДЛӨГИЙН АЖИЛ

Энэхүү цооногийг өрөмдөх гол зорилго нь нүүрсний давхаргаас өндөр чанартай чөмгөн дээж авах, сонгосон инвервалын дээжийг ашиглан тухайн ордын хийн агууламж, шинж чанарыг тодорхойлох юм.

Нүүрсний давхаргын метан хийн эрлийн болон десорпц тест хийх цооногийг өрөмдөхдөө Австрали улсын СВМ өрөмдлөгийн стандартыг баримталж өрөмдөнө. Тухайн өрөмдлөгийн онцлог нь:

- Цооногийн тогтвортой байдлыг дээд зэргээр хангаж явах;
- Эрдсийн онцлогоос шалтгаалан чөмгөн дээжинд өрөмдлөгийн явцын нөлөөллийг боломжит доод түвшинд барих;
- Нүүрсний давхаргаас чөмгөн дээжний гарцыг хамгийн дээд боломжит дээд түвшинд байлгах.

Өрөмдлөгийн ажлын баримтжуулалтыг Австрали улсын Geogas компаний аргачлал зааварчилгаа болон Монгол улсад мөрдөгдөж буй хайгуулын арга аргачлал, заавар журмын дагуу бүрдүүлж анхдагч баримт материал, фото зураг зэргээр баталгаажуулан тусгай сан үүсгэн хадгална.

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Зардал /мян.төг/	Биелэлт	Баримталж ажилласан эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
	1	2	3	4	5
1.	Агаарын бохирдол тоосжилт үүсэх	Хөрсөн бүрхэвч талхлагдсан хэсгүүдэд хүчтэй салхи, шуурганы улмаас тоосжилт үүсэж болзошгүй	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажилласан. Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор тээврийн хэрэгслээс болоод хуурайшилттай үед замын усалгааг хийж ажилласан.	"Агаарын тухай" болон "Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай" хууль; MNS 4585:2016 "Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага" MNS 5885:2008 "Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага" MNS ISO 4227:2002 "Хүрээлэн буй орчны агаарын чанарын хяналтын төлөвлөгөө" MNS 6063:2010 "Агаарын чанар, хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ"
		Тээврийн хэрэгсэл зорчиж, олон салаа зам үүсгэн ургамлан нөмрөг талхлагдаж хөрс эвдэрч тоосжилт үүсэн агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлж болзошгүй	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Нэг замын бодлого баримтлаж ажилласан. Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор тээврийн хэрэгслээс болоод хуурайшилттай үед замын усалгааг хийж ажилласан.	
	Авто тээврийн хэрэгслээс тоосжилт, хорт хий ялгарах	Дизель цахилгаан генераторууд нь стандарт шаардлага хангасан, агаар бохирдуулагчийн хэмжээ нь хамгийн бага тоног төхөөрөмжийг сонгох	Үйл ажиллагааны зардлаар	Төслийн талбайн агаарын сөрөг нөлөөллийг бууруулах зорилгоор туслан гүйцэтгэгч компанид ашиглагдах тээврийн хэрэгслүүд үзлэг оношилгоонд орсны дараа хайгуулын ажилд ажилд гаргасан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажилласан.	
		Хайгуулын үед ашиглаж буй машинуудад ашиглагдах түлшинд чанарын хяналт явуулж, зөвхөн нэг шатахууны агуулах, ШТС-аас үйлчилгээ авах, тогтмол гэрээ байгуулж ажиллах	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт мөнгөн дүн тусгагдсан	Нэг замын бодлого баримтлаж ажилласан. Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор тээврийн хэрэгслээс болоод хуурайшилттай үед замын усалгааг хийж ажилласан.	
		Техник хэрэгслүүдийн эвдрэл гэмтлийг хянаж, техникийн хэвийн ажлын горимыг хангах. Засвар үйлчилгээг тогтмол хийх.	Үйл ажиллагааны зардлаар	Тээврийн хэрэгслийн үзлэг оношилгоог тогтмол хийж, хөдөлгүүрээс гарах хорт хийн ялгарлыг орчны хяналт шинжилгээний хүрээнд хэмжилт хийсэн. Хайгуулын ажлын үед машины	

				хурдны хязгаарыг тогтоож, хөдөлгөөнд хяналт тавих ажлыг газар дээр нь хийж ажилласан.	
		Төсөл хэрэгжих явцад хэрэглэх тээврийн хэрэгслүүдийг шаардлагагүй тохиолдолд унтрааж байх анхаарал сануулга өгөх, хяналттын механизмыг сайжруулах, агаарт үүсэх хорт хийн хэмжээг бууруулах арга хэмжээг авч ажиллах	Үйл ажиллагааны зардлаар	Төслийн талбайн агаарын сөрөг нөлөөллийг бууруулах зорилгоор туслан гүйцэтгэгч компанид ашиглагдах тээврийн хэрэгсэлүүд үзлэг оношилгоонд орсны дараа хайгуулын ажилд ажилд гаргасан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажилласан.	
	Хайгуулын ажлын үед ажиллах хүнд даацын тээврийн хэрэгслүүдээс гарах нийлмэл дуу шуугианы түвшин суудлын болон хөнгөн тээврийн хэрэгслүүд нэгэн зэрэг ажиллах үед шуугиан үүсэх	Техник хэрэгсэл, тээврийн хэрэгслүүдээс гарах дуу шуугианы түвшинг тухайн тээврийн хэрэгслийн үйлдвэрлэгчээс зааж өгсөн дуу чимээний техникийн үзүүлэлтээс хэтрүүлэхгүй байх, мөн ажлын байрны дуу чимээний эрүүл ахуйг хангах зорилгоор Олон улсын стандарт болон Environmental, Health and Safety (EHS) Guidelines-ийг хэрэглэх	Үйл ажиллагааны зардлаар	Хайгуулын ажлын үед машины хурдны хязгаарыг тогтоож, хөдөлгөөнд хяналт тавих ажлыг газар дээр нь хийж ажилласан. Мөн Олон улсын стандарт болон Environmental, Health and Safety (EHS) Guidelines-ийг мөрдлөг болгон ажилласан.	Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт MNS 5916:2008
2.	Хээрийн анги байгуулах сорьцлолт дээжлэлт хийх үед газрын гадарга, хэвлий эвдрэлд өртөх	Гэр, майхан барих, сорьцлолт, дээжлэлт хийхдээ аль болох бага хэмжээний талбайг хамрахаар төлөвлөх, газрын гадаргад эвдрэл үүсгэдэггүй гэр, майхан сууцыг хэрэглэх, хайгуулын үйл ажиллагааны дараа нөхөн сэргээлтийг тогтмол хийх, нөлөөллийг бууруулах	Мөнгөн зардлыг нөхөн сэргээлтийн зардалд тусгасан	Хайгуулын өрөмдлөг эхлэхээс өмнө мөн дууссаны дараа кемп болон хайгуулын талбайг засч стандартын дагуу тэгшлэн орон нутагт хүлээлгэн өгсөн. Цооногуудын 0,02 га талбайн техникийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу хийж гүйцэтгэн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2023 оны А/439 дугаар тушаалаар баталсан нөхөн сэргээлт хийсэн газрыг актаар 2026 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдөр Эрдэнэдалай сумаас байгуулагдсан ажлын комиссоод хүлээлгэн өгсөн байна.	MNS 5915:2008 Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал, MNS 5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт,
	Хайгуулын ангийн ахуйн хэрэглээний бохир ус, ШТМ-иар газрын гадарга, хэвлий: ил задгай хаясан ахуйн хог хаягдлаа газрын	ШТМ-ийг зориулалтын саванд хадгалах, ахуйн гаралтай хатуу хог хаягдлыг төвлөрүүлэн цуглуулж, сумын төвлөрсөн хогийн цэгт хүргэх, ШТМ асгарч хөрсийг бохирдуулах боломжтой газруудад үл нэвчүүлэх материалыг хадгалах байршуулах,	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Шатах тослох материал хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэх үүднээс судалгааны ажил эхлэхийн өмнө сургалт зохион байгуулсан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажилласан. Хайгуулын ажил дууссаны дараа түр кэмийн хатуу, шингэн хог хаягдлыг	MNS 5915:2008 Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал

	гадарга бохирдуулж болзошгүй	ашиглах үед асгарах алдагдахаас сэргийлэх хяналт тавих		ангиан ялгаж, сумын төвлөрсөн хогийн цэгт хаясан.	
3.	Хайгуулын анги, засварын газар, материалын агуулахаас үүсэх хог хаягдлаар газрын гадарга бохирдох	Хог хаягдлын ангиан ялгалтыг эх үүсвэр тус бүрт хийж, дахин ашиглах, дахин боловсруулах, багасгах зарчмуудыг хэрэгжүүлэх, хээрийн ангид хог хаягдлыг хадгалах зөөврийн ангиан ялгах хогийн сав байршуулж нэгдсэн цэгт хуримтлуулан орон нутгаас зааж өгсөн газарт зайлуулах	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Кемпийн хог хаягдлыг ангиан ялгаж, зориулалтын саванд цуглуулан хайгуулын ажил дууссаны дараа сумтай байгуулсан хог хаягдлын гэрээнд заасны дагуу хог хаягдлыг ангиан ялгаж, сумын төвлөрсөн хогийн цэгт хаясан.	Хог хаягдлын тухай хууль (2012), 9.2.3.үйлдвэрлэл, үйлчилгээний төрлөөс хамаарч хог хаягдлыг төрөлжүүлж, хог хаягдал хадгалах түр цэгт ангиан хаях, 9.2.8.хог хаягдлыг зориулалтын саванд хийж, зориулалтын хогийн цэгт хаях;
	Хайгуулын ангийн хатуу, шингэн хаягдал болон машин техникийг шатахуунаар цэнэглэх үед мөн машин техникт эвдрэл гэмтэл гарсан үед ШТМ-ын асгаралт үүсч хөрс бохирдож болзошгүй	Шатах, тослох материалын хадгалалт, тээвэрлэлт, түгээлтэд хяналт тавих. Хээрийн анги, суурин ангиудад шатахуун хадгалах газруудад бохирдсон хөрс хийх сав, хүрз байрлуулна. Бохирдсон хөрсийг савлаж хадгалах бөгөөд бүртгэл, саармагжуулалтыг хийх	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Шатах тослох материал хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэх үүднээс судалгааны ажил эхлэхийн өмнө сургалт зохион байгуулсан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажилласан. Иж бүрдлийг хайгуулын түр кэмпэд бэлэн байлгаж байсан ба тогтмол хяналт тавьж ажилласан.	MNS 5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт. Уурхайн дотоод журам.
	Тээврийн хэрэгслүүд, шатахууны агуулах болон ШТС-аас шатах тослох материал (ШТМ) асгарсан тохиолдолд орчны хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулж болзошгүй	ШТМ шингээх зориулалтын материал (Spill Station Oil & Fuel Spill Kit)-ыг шаардлагатай газруудад бэлэн байлгах ба тээврийн хэрэгслүүд, ШТС, шатахууны агуулахаас ШТМ асгарсан тохиолдолд ашиглан тархалтыг хязгаарлах, бохирдсон хөрсийг хуулж, бохирдсон хөрс цуглуулах талбайд хүргэн саармагжуулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Иж бүрдлийг хайгуулын түр кэмпэд бэлэн байлгаж байсан ба тогтмол хяналт тавьж ажилласан.	“Шатахуун түгээх станц, Галын аюулгүйн норм”/БНБД 21-07- 14/, Асгаралт болсон үед авах арга хэмжээний талаарх зааварчилгаа

	Хээрийн анги байгууламжуудыг барих явцад түүний орчмын талбайн хөрсөн бүрхэвч талхлагдах, шинээр олон салаа замууд үүсэх	Хээрийн анги болон байгууламжуудыг барих явцад эвдэрсэн талбайн хөрсийг нөхөн сэргээж орон нутагт хүлээлгэн өгөх	Нөхөн сэргээлтийн зардалд тусгасан	Хайгуулын ажил дууссаны дараа цооногуудын 0,02 га талбайн техникийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу хийж гүйцэтгэн 2026 оны 01-р сарын 09-ний өдөр Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2023 оны А/439 тоот тушаалын дагуу “Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн газрыг хүлээн авах акт” үйлдэн Дундговь аймгийн Байгаль орчны газартай зөвшилцөн тус аймгийн Эрдэнэдалай сумаас байгуулагдсан ажлын комисст хүлээлгэн өгсөн.	MNS 5917:2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт, Техникийн ерөнхий шаардлага
	Хайгуул, өрөмдлөгийн цооног орчмын газрын гадарга доройтох, хөрсний өнгөн хэсэг суларч, тоос үүсэх	Өрөмдлөгийн ажлын дараа талбайг засч тохижуулах, тэгшлэх, өмнөх байдалд нь дүйцүүлэх	Нөхөн сэргээлтийн зардалд тусгасан	Хайгуулын өрөмдлөг эхлэхээс өмнө мөн дууссаны дараа кемп болон хайгуулын талбайг засч стандартын дагуу тэгшлэн орон нутагт хүлээлгэн өгсөн. Цооногуудын 0,02 га талбайн техникийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу хийж гүйцэтгэн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2023 оны А/439 дугаар тушаалаар баталсан нөхөн сэргээлт хийсэн газрыг актаар 2026 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдөр Эрдэнэдалай сумаас байгуулагдсан ажлын комиссод хүлээлгэн өгсөн байна.	
	Зориулалтын бие засах газаргүйгээс болж хөрсөн бүхэвчийг бохирдуулах	Хээрийн хайгуулын ажлын үед зөөврийн био 00 түр байгуулж бохирыг хуримтуулан зориулалтын нэгдсэн цэгт хүргэх эсвэл хамгийн ойр байрлах бохир зайлуулах газартай холбогдон нэгдсэн цэгт зайлуулах	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Хээрийн судалгааны үед зөөврийн био жорлон ашигласан.	Хог хаягдлын тухай хууль
4.	Хээрийн анги байгуулах сорьцлолт, дээжлэлт хийх, тээврийн хөдөлгөөнөөр тухайн газрын ургамлан нөмрөг устгах	Газар хөндөлтөд сорьцлолт, дээжлэлт хийхдээ аль болох бага эвдрэл доройтол үүсгэх	Нөхөн сэргээлтийн зардалд туссан	Хээрийн анги байгуулагдахаас өмнө Эрдэнэдалай сумын Засаг даргын захирамжаар түр кемп байрлах газрын зөвшөөрлийг авсан. Тухайн зөвшөөрөл авсан газрын ургамлан нөмрөг, хэв шинжийг тухайн сумын Багийн Засаг дарга болон байгаль орчны хяналтын	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, 2012 7.2.4-р заалт

				улсын байцаагчийн хамт газар дээр нь очиж ажиллан хүлээн авсан.	
Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, хээрийн анги байгууламжуудыг барих явцад түүний ойр орчмын ургамлан нөмрөг талхлагдана.	Хээрийн анги, бусад байгууламжуудыг барих явцад эвдэрсэн талбайг нөхөн сэргээх	Нөхөн сэргээлтийн зардалд туссан	Хайгуулын өрөмдлөг эхлэхээс өмнө мөн дууссаны дараа кемп болон хайгуулын талбайг засч стандартын дагуу тэгшлэн орон нутагт хүлээлгэн өгсөн. Цооногуудын 0,02 га талбайн техникийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу хийж гүйцэтгэн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2023 оны А/439 дугаар тушаалаар баталсан нөхөн сэргээлт хийсэн газрыг актаар 2026 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдөр Эрдэнэдалай сумаас байгуулагдсан ажлын комиссод хүлээлгэн өгсөн байна. Биологийн нөхөн сэргээлтийг Дундговь аймгийн Байгаль орчны газар болон Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын Засаг дарга, байгаль орчны байцаагчтай зөвшилцөн 2026 оны хавар дулаарах үед хийхээр тохирсон болно.	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, 2012 7.2.4-р заалт	
Хуурайшилт ихтэй үед ажилчдын анхаарал болгоомжгүй байдлаас хээрийн түймэр гарч болзошгүй.	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрт хээрийн түймэр гарах байгалийн нөхцөл бүрдсэн буюу хуурайшилт бүхий цаг хугацаанд анхаарал болгоомжтой ажиллах талаар дотоод журамд тусгаж, зааварчилгаа өгөх	Үйл ажиллгааны зардлаар	Хайгуулын ажил эхлэхийн өмнө сургалт зохион байгуулсан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажилласан. Иж бүрдлийг хайгуулын түр кэмпэд бэлэн байлгаж байсан ба тогтмол мөрддөг болгон ажилласан. Хайгуулын ажил өвлийн улиралд хийгдсэн тул гал түймрин эрсдэлгүй үе байсан.	3.1.17.“түймрийн аюултай үе” гэж тухайн нутаг дэвсгэрт ой, хээрийн түймэр гарах байгалийн нөхцөл бүрдсэн хуурайшилт бүхий цаг хугацаа буюу жил бүрийн 3 дугаар 20-ны өдрөөс 6 дугаар сарын 10-ны өдөр, 9 дүгээр сарын 20-ны өдрөөс 11 дүгээр сарын 10-ны өдөр хүртэлх хугацааг.	

5.	Амьтад дайжих, тархалт, байршил өөрчлөгдөх, амьдрах орчин тусгаарлагдах	Төсөлд ажиллагсад болон нутгийн ард иргэдэд тухайн бүс нутгийн амьтны аймгийн талаар сургалт, мэдээлэл, зөвлөгөө өгөх,	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Хээрийн судалгааны ажил эхлэхийн өмнө сургалт зохион байгуулж, ажилчдад заавар, зөвлөмж өгч ажилласан.	Амьтны тухай хууль
	Хууль бус ан агнуурын тоо нэмэгдэж болзошгүй	Амьтад хамгийн ихээр нүүдэллэдэг газруудыг судалгаагаар тогтоож тухайн газруудад амьтад зам хөндлөн гарч болзошгүйг анхааруулсан болон хурдны зөвшөөрөгдөх дээд хязгаар бүхий тэмдгийг байршуулах. Ажилчид болон уг төсөлтэй холбоотойгоор төслийн талбайд ирэх хүмүүсийг шалгаж нэвтрүүлэх Амьтны тухай хууль тогтоомжийг танилцуулан, хууль бус ан агнуур хийхгүй байх сануулга өгч ажиллах. Өдөр тутмын хяналтыг сайжруулах үүднээс хяналтын хээрийн камер суурилуулах, ан, амьтны талаарх дотоод журмыг боловсруулж, ажилчдад сургалт өгөх	ОХШХ-ийн зардалд тусгагдсан	Хээрийн судалгааны ажил эхлэхийн өмнө нийт ажилчдын ХАБЭА болон БО-ны сургалт зохион байгуулж, ажилчдад заавар, зөвлөмж өгч ажилласан. ОХШ-ний ажлын хүрээнд тус ажил хийгдсэн.	
6.	Хайгуулын ажлын үед гол мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсийн дэглэм баримталж яваагүйгээс нарийвчилсан хайгуул хийх талбайд байх бага ундаргатай булгийн ундарга багасах, бохирдох	Нарийвчилсан хайгуул хийх талбайд байх малын хөлөөр бохирдолд өртөж, ундарга нь дарагдаж болзошгүй булгийн эхийг хамгаалах, эрүүл ахуйн дэглэмийн бүсийг тогтоох	ОХШХ-ийн зардалд тусгагдсан	Сумтай байгуулсан ус ашиглах гэрээний дагуу усыг зохих журмын дагуу Эрдэнэдалай сумын төвөөс 40 км-ин зайд зөөвөрлөж, төлбөрийг орон нутгийн дансанд байршуулсан. Хайгуулын ажил эхлэхийн өмнө сургалт зохион байгуулсан. Мөн нарийвчилсан хайгуул хийх талбайд байх малын хөлөөр бохирдолд өртөж, ундарга нь дарагдаж болзошгүй хамгаалах булгийн эх байхгүй байсан ба өвлийн улиралд үйл ажиллагаа явуулсан байх тул шаардлагатай тохиолдолд 2026 онд гүйцэтгэх боломжтой болно.	

	Шатах тослох материал хөрсөнд асгарснаас газрын гүнд нэвчин үерийн урсаар дамжин гадаргын болон гүний ус бохирдуулж	Шатах тослох материал хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэх үүднээс судалгааны багт сургалт, сурталчилгаа хийх	Тухайн зардал нь туслан гүйцэтгэх компаний гүйцэтгэлд тусгагдсан.	Иж бүрдлийг хайгуулын түр кэмпэд бэлэн байлгаж байсан ба тогтмол хяналт тавьж ажилласан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажилласан.	
--	---	--	---	---	--

“Тахь ресурс” ХХК-ийн Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын нутагт байрлах Нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын Т1 талбайд хийгдсэн 2025 оны орчны хяналт шинжилгээний мониторингийн ажлаар байгалийн бүрэлдэхүүн хэсэг болох хөрс, усан орчин, агаарын чанар, ургамлан нөмрөг, амьтны аймгийн судалгаа 42 мониторингийн цэгт хийж гүйцэтгэлээ.

Т-1 талбайд өрөмдлөг хайгуулын нөлөө хөрсний ерөнхий шинж чанард үзүүлсэн нөлөөлөл бага. Төслийн талбай орчимд хөрсний бүлгээр тал хөндий хотгорын хөрс, нам уул ухаа толгодын хөрс, давсархаг хөрс тархсан. Төслийн талбай орчим нь Монгол орны хөрс газарзүйн мужлалтаар Говийн хөрсний их мужийн өргөргийн бүсшилтэй нутгийн Хүрэн, Цайвархүрэн хөрстэй нутгийн Дундговийн хөрсний тойрогт хамаарна. Хайгуулын талбайн орчны хяналт шинжилгээний талбайд нийт 10 цэгээс хөрсний дээж, зүсэлтийг хийж гүйцэтгэсэн. Хөрсний бохирдлын үзүүлэлтүүдийг тодорхойлох 10 дээжийн хүнд металлын агууламжийг “Алс ХХК”-ийн итгэмжлэгдсэн лабораторит тодорхойлуулсан ба MNS5850:2019 стандарттай харьцуулахад стандартын хүлцэх, хортой, аюултай агууламжаас бага хүнд металлын бохирдолгүй байна.

“Тахь Ресурс” ХХК-ийн Дундговь аймаг дахь нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын талбайн 2025 оны орчны хяналт шинжилгээний агаарын чанарын хэмжилтээр O_2 Хүчилтөрөгчийн хэмжээ их, CO - Шатамхай хий, H_2S - Хүхэрт устөрөгч болон SO_2 - Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл илэрсэнгүй. $PM_{1.0}$, $PM_{2.5}$, $PM_{10.0}$ тоосонцорын хэмжээ Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2025 стандартын Агаар дахь түгээмэл тархацтай бохирдуулах бодисын хүлцэх агууламж болон физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг хангаж байна.


Усан орчны мониторингийн судалгааг нийт 12 гүний худгийн усны дээжийг “Алс ХХК”-ийн итгэмжлэгдсэн лабораторит тодорхойлуулсан.

Ургамлан нөмрөгийн мониторингийн судалгаагаар 10 цэгт ургамлын бичиглэл хийж, ургац тодорхойлох зорилгоор дээж авсан.

Хээрийн судалгааны явцад хөхтөн амьтад ажиглагдаагүй.

5.1 ГАЗАР АШИГЛАЛТ:

2025 оны Т-1 блокийн хайгуулын талбайд өрөмдлөгийн ажлыг туслан гүйцэтгэгч компани 12 орчим хүн, гүйцэтгэгч компани 2 хүн, орон нутгаас хүн авч ажилуулсан. Ингэхдээ Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын Засаг даргын захирамжаар дараах түр кемп байрлах газрын зөвшөөрлийг авсан бөгөөд гэрээний үүргийн дагуу хайгуулын ажил явагдах үед гэрээг байгуулж гэрээний дагуу зохих төлбөрийг төлж ажилласан.


 БАТЛАВ,
 ДУНДГОВ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭДАЛАЙ СУМЫН
 ЗАСАГ ДАВАА... С.МОНХБААТАР

**ХАЙГУУЛЫН ӨРӨМДӨНГИЙН ТҮР КЕМП БАЙРЛАХ ЗОРИУЛАЛГААР
ГАЗАР АШИГЛАХ ГЭРЭЭ**

2025 оны Саярын 23 өдөр № 0025/25 Эрдэнэдалай сум

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Газрын тухай хуулийн 23 дугаар туйлгийн 23.4.2 дахь заагт, 20 дугаар туйлгийн 20.2.2 дахь заагт, Дуулговы аймгийн Эрдэнэдалай сумын Засаг даргын 2025 оны 02 дугаар сарын 23 өдрийн 417 тоот шийдвэрийг тус тус үндэслэл газар ашиглуулагчийг төлөөлж Дуулговы аймгийн Эрдэнэдалай сумын газрын ашигал "Эрдэнэдалай" өмсөгтэй "Тахь ресурс" газар ашиглуулагчийг төлөөлж 9019097258 Абот улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, 5513618 тоот регистрийн дугаартай "Тахь ресурс" ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал Д.Лесмаа нар зөвхүү гэрээ байгуулах.

1.2. Энэхүү гэрээний хавсралтаар газрын байршил, хэмжээ, мэд хязгар, заагийг тодорхой харуулсан мэдээлэл хавсаргана.

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Газар ашиглуулагчид олгоосон газрын нийт хэмжээ 1 га байна.

2.1.1 Талбайн байршил

Байршил	Хүрлийн ангийн байршлын координат	
	Уртраг	Өргөрөг
Дуулговы аймгийн	104° 52' 56.723"	45° 37' 51.282"
Эрдэнэдалай сум	104° 53' 1.334"	45° 37' 50.973"
	104° 53' 0.809"	45° 37' 47.774"
	104° 52' 56.288"	45° 37' 48.085"

Эрдэнэдалай сумын өрөмдөнгийн талбайн эргэлтийн нэг		
Д/а	Уртраг	Өргөрөг
1	104° 53' 4.457"	45° 37' 49.924"


5.3 Газар ашиглуулагч газрын тухай холбогдох хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүрэг болон газар ашиглуулах зөвхүү гэрээний нөхцөл болыг биелүүлэхгүй нөхцөл зарчсан бол гэрээг цуцлаж ашиглах эрхийг дуусгажир болгоно.

5.4 Энэхүү гэрээг холбоотой бусад асуудлыг Монгол Улсын бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:


ГАЗАР АШИГЛУУЛАГЧИЙГ
ТӨЛӨӨЛЖ:

Эрдэнэдалай сумын газрын даамал



ГАЗАР АШИГЛАГЧИЙГ
ТӨЛӨӨЛЖ:

“Тахь ресурс” ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал Д.Лесмаа



ЗУРАГ.5 ЭРДЭНЭДАЛАЙ СУМТАЙ ХИЙСЭН ГАЗРЫН ГЭРЭЭ



ЗУРАГ. 6 ХАЙГУУЛЫН КЕМПИЙН ЗУРАГ



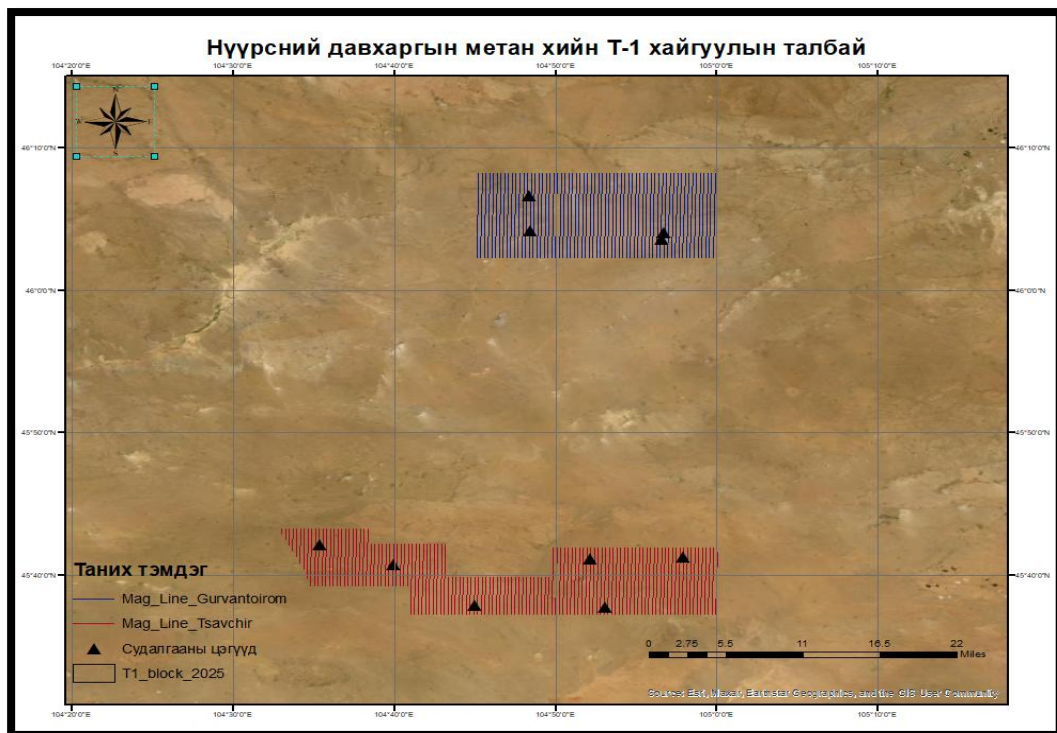
ЗУРАГ. 7 ТҮР КЕМПИЙН ЕРӨНХИЙ ХАРАГДАХ БАЙДАЛ

5.2 ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ:

2025 оны 09 дугаар сарын 20-21-ны өдрүүдэд мониторингийн цэгүүдээс хөрсний 10 ш зүсэлт хийж, хөрсний морфологи бичиглэлийг хээрийн нөхцөлд тодорхойлж, хөрсний үе давхарга бүрээс лабораторийн задлан шинжилгээнд зориулан 20 ш дээж авсан.

ХҮСНЭГТ 2. ХӨРСНИЙ СУДАЛГААНЫ ЦЭГҮҮДИЙН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

№	Цэгийн дугаар	Өргөрөг	Уртраг
1	T-1-25-01	46°3'34"	104°56'36"
2	T-1-25-02	46°3'60"	104°56'42"
3	T-1-25-03	46°4'8"	104°48'24"
4	T-1-25-04	46°6'35"	104°48'19"
5	T-1-25-05	45°41'16"	104°57'55"
6	T-1-25-06	45°41'7"	104°52'9"
7	T-1-25-07	45°37'46"	104°53'4"
8	T-1-25-08	45°37'55"	104°44'58"
9	T-1-25-09	45°45'27.14"	104°29'23.86"
10	T-1-25-10	45°42'9"	104°35'21"



ЗУРАГ 6. Т-1 ТАЛБAYН СУДАГААНЫ ЦЭГҮҮДИЙН БАЙРШИЛ

ХҮСНЭГТ 2. ХӨРСӨН ДЭХ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХАРИУ

№	Дээжийн дугаар	Хүнд металлын агууламж											
		Элемент %											
		Ag	Al	As	B	Ba*	Be	Mn	Ni	P	Sc	Th	W
1	T1-25-01	<0.2	0.83	12	<10	80	0.5	354	6	220	2	<20	<10
2	T1-25-02	<0.2	0.83	7	<10	90	0.5	277	6	180	2	<20	<10
3	T1-25-03	<0.2	1.50	20	10	210	0.7	755	13	450	4	<20	<10
4	T1-25-04	<0.2	1.18	9	10	100	0.6	350	15	340	3	<20	<10
5	T1-25-05	<0.2	1.13	9	<10	80	0.5	251	8	200	3	<20	<10
6	T1-25-06	<0.2	1.06	6	<10	80	0.5	305	8	220	3	<20	<10
7	T1-25-07	<0.2	0.84	7	<10	70	0.6	329	5	250	2	<20	<10
8	T1-25-08	<0.2	1.33	8	10	90	1.0	338	5	340	3	<20	<10
9	T1-25-09	<0.2	1.00	7	10	100	0.7	326	7	190	2	<20	<10
10	T1-25-10	<0.2	1.00	8	10	100	0.6	299	9	200	2	<20	<10
	Хүлцэх агууламж MNS5850:2019	-	-	208	25	-	-	-	150.0	-	-	-	-
	Хортой агууламж MNS5850:2019	-	-	50	100	-	-	-	1000	-	-	-	-
	Аюултай агууламж MNS5850:2019	-	-	100	300	-	-	-	1800	-	-	-	-
№		Хүнд металлын агууламж											

	Дээжийн дугаар	Элемент %											
		Bi	Ca	Cd	Co	Sr	Cu	Mo	Pb	S	Ti	U	Zn
1	T1-25-01	<2	0.16	<0.5	5	21	8	1	7	0.01	0.04	<10	39
2	T1-25-02	<2	0.17	<0.5	5	21	7	1	6	0.01	0.04	<10	32
3	T1-25-03	<2	0.43	<0.5	8	55	13	2	12	0.01	0.03	<10	53
4	T1-25-04	<2	0.25	<0.5	8	28	11	1	10	0.02	0.03	<10	39
5	T1-25-05	<2	0.25	<0.5	6	29	9	1	6	0.01	0.03	<10	31
6	T1-25-06	<2	0.23	<0.5	6	27	10	1	6	0.01	0.05	<10	33
7	T1-25-07	<2	0.15	<0.5	5	24	8	1	9	<0.01	0.03	<10	37
8	T1-25-08	<2	0.71	<0.5	6	48	10	1	11	0.01	0.02	<10	53
9	T1-25-09	<2	0.21	<0.5	6	32	9	1	8	<0.01	0.04	<10	39
10	T1-25-10	<2	0.24	<0.5	6	29	9	1	7	0.01	0.04	<10	36
Хүлцэх агууламж MNS5850:2019		-	-	3.00	50.00	800.0	100.0	5.0	100.0	-	-	-	300
Хортой агууламж MNS5850:2019		-	-	10	500	3000	500	20	500	-	-	-	600
Аюултай агууламж MNS5850:2019		-	-	20	1000	6000	1000	50	1200	-	-	-	1000
№	Дээжийн дугаар	Хүнд металлын агууламж											
		Элемент %											
		Fe _{спийт}	Ca	Hg	K	La	Li	Na	Cr	Sb	Tl	V	
1	T1-25-01	2.03	<10	<1	0.19	10	10	0.04	13	<2	<10	20	
2	T1-25-02	1.6	<10	<1	0.21	10	10	0.04	13	<2	<10	20	
3	T1-25-03	3.3	<10	<1	0.35	20	10	0.08	22	2	<10	39	
4	T1-25-04	2.29	<10	<1	0.23	10	10	0.04	20	<2	<10	25	
5	T1-25-05	1.60	<10	<1	0.16	10	10	0.04	14	<2	<10	27	
6	T1-25-06	1.91	<10	<1	0.23	10	10	0.04	17	<2	<10	31	
7	T1-25-07	1.76	<10	1	0.20	20	10	0.04	13	<2	<10	21	
8	T1-25-08	2.06	10	<1	0.24	20	10	0.09	16	<2	<10	28	
9	T1-25-09	1.94	<10	<1	0.24	20	10	0.05	16	<2	<10	24	
10	T1-25-10	1.74	<10	<1	0.21	10	10	0.04	15<	<2	<10	27	
Хүлцэх агууламж MNS5850:2019		-	-	2	-	-	-	-	800	-	-	150	
Хортой агууламж MNS5850:2019		-	-	10	-	-	-	-	400	-	-	600	
Аюултай агууламж MNS5850:2019		-	-	20	-	-	-	-	1500	-	-	1000	

Хөрснөөс дээж авч хүнд металлын агууламжийг “Алс ХХК”-ийн итгэмжлэгдсэн лабораторит тодорхойлуулсан ба MNS5850:2019 стандарттай харьцуулахад стандартын хүлцэх, хортой, аюултай агууламжаас бага хүнд металлын бохирдолгүй байна.

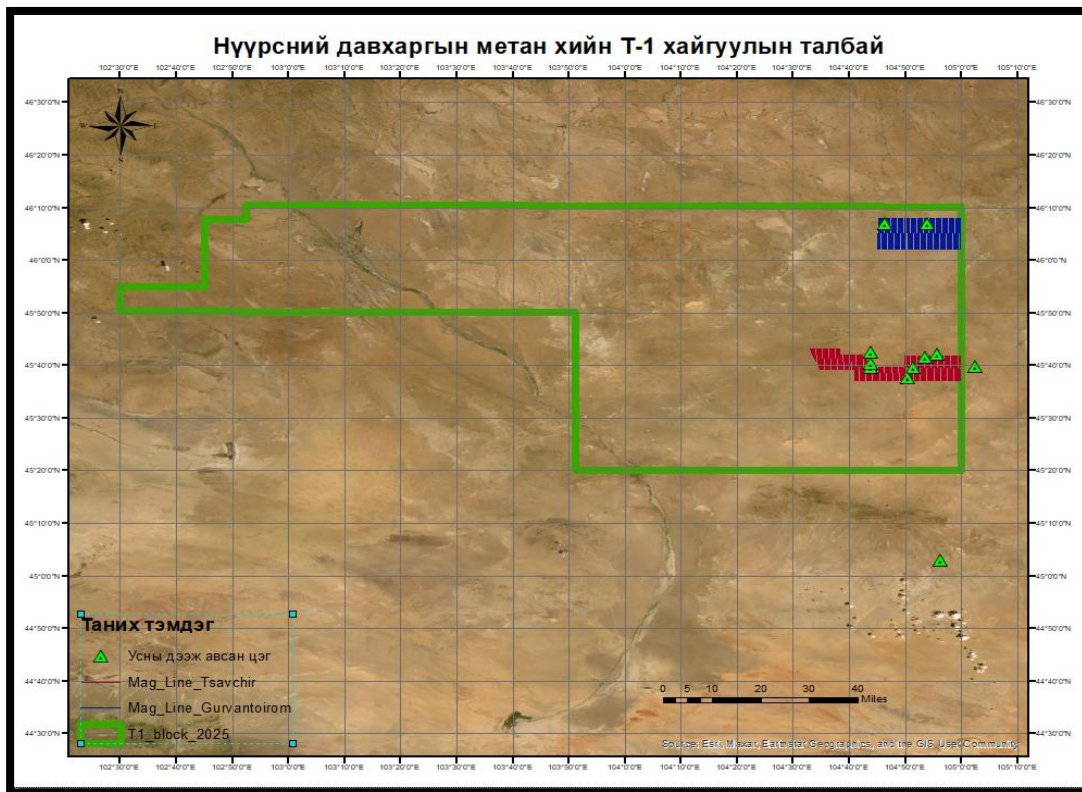
5.3 УСАН ХАНГАМЖ:

Хайгуулын өрөмдлөгт ашиглагдах ус ашиглах дүгнэлтийг Дундговь аймгийн Байгаль орчны газраар гаргуулж, дүгнэлтийн хүрээнд Эрдэнэдалай сумын Засаг даргатай ус ашиглах гэрээг байгуулж ажилласан. Усны дүгнэлтийн дагуу технологийн үйл ажиллагаанд ашиглагдах усны төлбөрийг Дундговь аймаг, унд ахуйн, хэрэглээний усны төлбөрийг сумын ус ашиглах төлбөрийн санд байршуулсан.

ЗУРАГ.8 УС АШИГЛАХ ДҮГНЭЛТ

ЗУРАГ.9 ДЭЛГЭР СУМЫН УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

Т-1 талбайн усны мониторингийн судалгаанд 14 гар болон гүний худгуудыг хамруулав. Усны дээж авсан цэгүүдийг харуулав.



ЗУРАГ 7. Т-1 ТАЛБАЙН УСНЫ МОНИТОРИГИЙН ЦЭГҮҮД

ХҮСНЭГТ 4. УСНЫ ДЭЭЖ АВСАН СОЛБИЛЦОЛЫН ЦЭГҮҮД

№	Цэгийн дугаар	Өргөрөг	Уртгаг
1	TS-25-01US	45°39'51"	105°2'27"
2	TS-25-02US	45°42'16"	104°55'46"
3	TS-25-03US	45°41'35"	104°53'38"
4	TS-25-04US	45°39'41"	104°51'25"
5	TS-25-05US	45°37'53"	104°50'34"
6	TS-25-06US	45°39'42"	104°43'56"
7	TS-25-07US	45°40'30"	104°43'59"
8	TS-25-08US	45°42'39"	104°43'59"
9	GT-25-01US	45°3'15"	104°53'14"
10	GT-25-02US	46°7'16"	104°54'4"
11	GT-25-03US	47°7'32"	104°46'31"
12	GT-25-04US	46°7'34"	104°46'31"

ХҮСНЭГТ 5. УСАН ОРЧНЫ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ШИНЖИЛГЭЭ

№	Дээжийн дугаар	Хүнд металлын агууламж									
		Элемент мг/л									
		Ag	Al	As	B	Ba	Bi	Ca	Cd	Co	Cr

1	TS-25-01	<0.004	0.06	<0.01	1.4	0.01	<0.2	264	<0.01	<0.01	<0.01
2	TS-25-02	<0.004	0.04	0.05	1.5	0.01	<0.2	25.8	<0.01	<0.01	<0.01
3	TS-25-03	<0.004	<0.01	<0.01	0.9	0.03	<0.2	59	<0.01	<0.01	<0.01
4	TS-25-04	<0.004	<0.01	<0.01	0.8	0.02	<0.2	71.4	<0.01	<0.01	<0.01
5	TS-25-05	<0.004	<0.01	0.04	1.2	0.01	<0.2	20.0	<0.01	<0.01	<0.01
6	TS-25-06	<0.004	0.04	0.05	1.2	0.03	<0.2	68.9	<0.01	<0.01	<0.01
7	TS-25-07	<0.004	0.06	0.05	0.4	0.02	<0.2	59.0	<0.01	<0.01	<0.01
8	TS-25-08	<0.004	<0.01	<0.01	1.4	0.02	<0.2	56.9	<0.01	<0.01	<0.01
9	GT-25-01	<0.004	0.03	0.05	1.5	0.01	<0.2	64.4	<0.01	<0.01	<0.01
10	GT-25-02	0.004	<0.01	0.05	0.5	0.04	<0.2	38.6	<0.01	<0.01	<0.01
11	GT-25-03	<0.004	0.05	0.01	1.0	0.03	<0.2	108.0	<0.01	<0.01	<0.01
12	GT-25-04	<0.004	0.09	<0.01	0.2	0.06	<0.2	163.0	<0.01	<0.01	<0.01
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 0900:2018		-	0.5	0.01	2.4	0.7	-	100.0	-	-	-
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 4586:2024		-	<1.6	<0.005	-	-	-	<25	<0.001	<0.01	<0.06
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010		0.1	0.5	0.01	1	2	-	-	-	0.003	0.07
Элемент мг/л											
		Cu	Fe	Hg	K	La	Li	Mg	Mn	Mo	Na
1	TS-25-01	<0.01	<0.01	<0.02	4.8	0.08	0.1	122.0	0.03	0.01	1350
2	TS-25-02	<0.01	0.04	0.02	3.0	0.07	<0.1	25.6	<0.01	0.04	445
3	TS-25-03	<0.01	<0.01	<0.02	4.2	0.06	0.1	51.6	<0.01	0.07	473
4	TS-25-04	<0.01	0.05	<0.02	61.6	0.07	0.1	41.8	<0.01	0.02	407
5	TS-25-05	<0.01	0.02	<0.02	2.4	0.05	<0.1	21.5	<0.01	0.04	587
6	TS-25-06	<0.01	<0.01	<0.02	19.6	0.07	0.1	87.2	<0.01	0.06	472
7	TS-25-07	<0.01	<0.01	<0.02	5.7	<0.05	<0.1	44.8	<0.01	0.02	145.5
8	TS-25-08	<0.01	<0.01	<0.02	12.6	0.07	0.1	61.8	<0.01	0.05	483
9	GT-25-01	0.03	<0.01	<0.02	8.9	0.10	0.1	155.5	0.10	0.01	481
10	GT-25-02	<0.01	<0.01	<0.02	32.5	0.05	0.1	76.8	<0.01	0.01	91.5
11	GT-25-03	<0.01	<0.01	<0.02	127.0	0.06	0.1	84.1	<0.01	0.02	221
12	GT-25-04	<0.01	<0.01	<0.02	27.4	0.07	<0.1	86.0	<0.01	<0.01	183.5
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 0900:2018		2.0	0.3	0.001	-	-	-	30.0	0.1	0.07	200
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 4586:2024		<0.02	<0.3	0.05	-	-	-	<10	<0.1	<0.08	-
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010		1.0	0.3	0.02	-	-	-	-	0.1	0.04	-
Элемент мг/л											
		Ni	P	Pb	S	Sb	Sc	Sn	Sr	Ta	
1	TS-25-01	<0.01	0.5	<0.02	907	<0.04	<0.02	<0.1	7.95	<0.1	
2	TS-25-02	0.01	<0.5	<0.02	151.0	<0.04	<0.02	<0.1	1.14	<0.1	
3	TS-25-03	<0.01	<0.5	<0.02	132.0	<0.04	<0.02	<0.1	3.19	<0.1	
4	TS-25-04	0.01	<0.5	<0.02	166.0	<0.04	<0.02	<0.1	3.88	<0.1	
5	TS-25-05	0.01	<0.5	0.03	133.0	<0.04	<0.02	<0.1	1.36	<0.1	
6	TS-25-06	0.01	<0.5	<0.02	175.5	<0.04	<0.02	<0.1	3.20	<0.1	
7	TS-25-07	0.01	<0.5	<0.02	61.5	<0.04	<0.02	<0.1	1.67	<0.1	
8	TS-25-08	0.01	<0.5	<0.02	184.5	<0.04	<0.02	<0.1	1.50	<0.1	

9	GT-25-01	0.03	<0.5	<0.02	238	<0.04	<0.02	<0.1	2.90	<0.1
10	GT-25-02	0.01	<0.5	<0.02	45.3	<0.04	<0.02	<0.1	1.78	<0.1
11	GT-25-03	0.01	0.6	<0.02	188.5	<0.04	<0.02	<0.1	2.98	0.1
12	TS-25-04	0.01	<0.5	<0.02	175.0	<0.04	<0.02	<0.1	1.90	<0.1
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 4586:2024		<0.008	0.05	<0.01	-	-	-	-	-	-
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010		0.1	-	0.05	-	0.006	-	-	-	-
		Элемент мг/л								
		Ti	Pl	V	W	Y	Zn	Zr	Si	
1	TS-25-01	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	0.01	<0.01	<0.1	<0.1
2	TS-25-02	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	<0.1
3	TS-25-03	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	<0.1
4	TS-25-04	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	<0.1
5	TS-25-05	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	<0.1
6	TS-25-06	<0.01	<0.1	0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	<0.1
7	TS-25-07	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	<0.1
8	TS-25-08	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	<0.1
9	GT-25-01	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	0.05	<0.1	3.2	
10	GT-25-02	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	2.6	
11	GT-25-03	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	3.3	
12	TS-25-04	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	4.4	
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 0900:2018		-	-	-	-	-	0.01	-	-	-
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 4586:2024		-	-	-	-	-	<0.05	-	-	-
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010		-	0.0005	0.06	-	-	5	-	-	-

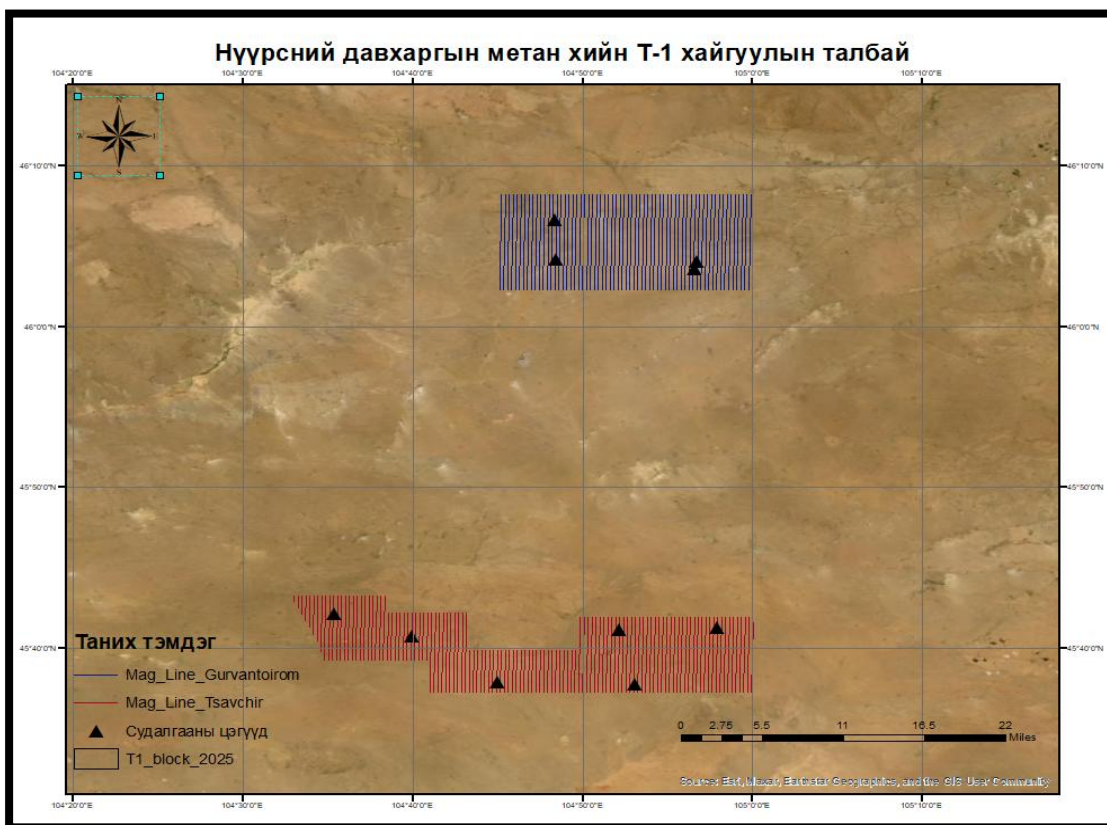
Усны бохирдлын үзүүлэлтүүдийг тодорхойлохоор Т-1 талбайд хамаарах гүний худгийн усны дээжийн хүнд металлын агууламжийг “Алс ХХК”-ийн итгэмжлэгдсэн лабораторит тодорхойлуулсан ба MNS 6148:2010 стандарттай харьцуулахад TS-25-03, TS-25-05, TS-25-06, TS-25-07, GT-25-01, GT-25-02 As (Хүнцэл), TS-25-01, TS-25-02, TS-25-05, TS-25-06, TS-25-08, GT-25-01, В (Бор), TS-25-03, TS-25-06, TS-25-08 Мо (Молибден) стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан үзүүлэлттэй байна.

MNS 4586:2024 стандарттай харьцуулахад TS-25-01 Mg (Магни), Ca (Кальци), GT-25-01 As (Хүнцэл), Mg (Магни), агууламж стандартаас үзүүлэлттэй ба 4-р түвшин. TS-25-02 As (Хүнцэл), TS-25-03 Mg (Магни), TS-25-05 As (Хүнцэл), TS-25-06 As (Хүнцэл), Mg (Магни), Pb (Хартугалга), TS-25-07 As (Хүнцэл), Mg (Магни), TS-25-08 Mg (Магни), GT-25-02 As (Хүнцэл), Mg (Магни), GT-25-03 Ca (Кальци), Mg (Магни), GT-25-04 Ca (Кальци), Mg (Магни) стандартаас давсан үзүүлэлттэй ба 3-р түвшин.

3-р зэргийн усыг зохих аргуудаар цэвэршүүлэн боловсруулж (MNS0900:2018) унданд ашиглаж болно. 4-р зэргийн усыг эрчим үйлдвэрлэл, усан тээвэр болон бусад чанарын үзүүлэлт шаарддаггүй хэрэглээнд шууд хэрэглэхийг зөвшөөрнө.

5.4 АГААРЫН ЧАНАРЫН ХЭМЖИЛТ

Тахь Ресурс” ХХК-ийн Дундговь аймаг дахь “Нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын талбай”-н 2025 оны орчны хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд 10 цэгт агаарын чанарын өнөөгийн байдлыг тодорхойлох зорилгоор агаар дахь бохирдуулагч бодисуудыг агууламжийн хэмжилт судалгааны мэдээллийг үндэслэн тооцсон. “Тахь Ресурс” ХХК-ийн Дундговь аймаг дахь нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын талбайн 2025 оны орчны хяналт шинжилгээний агаарын чанарын хэмжилтээр O_2 Хүчилтөрөгчийн хэмжээ их, CO_2 Шатамхай хий, H_2S - Хүхэрт устөрөгч болон SO_2 Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл илэрсэнгүй. $PM_{1.0}$, $PM_{2.5}$, $PM_{10.0}$ тоосонцорын хэмжээ Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2025 стандартын Агаар дахь түгээмэл тархацтай бохирдуулах бодисын хүлцэх агууламж болон физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг хангаж байна.



ЗУРАГ 8. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙН АГААРЫН ЧАНАРЫН МОНИТОРИНГИЙН СУДАЛГААНЫ ЦЭГҮҮД

№	TS-25-01	TS-25-02	TS-25-03	TS-25-04	TS-25-05
Хэмжилт хийсэн цэг	46°3'34" 104°56'36"	46°3'60" 104°56'42"	46°4'8" 104°48'24"	46°6'35" 104°48'19"	45°41'16" 104°57'55"
O₂, %	20.2	20.4	20.4	20.4	20.9
CH₄	0	0	0	0	0
H₂S ppm	0	0	0	0	0
CO, ppm	0	0	0	0	0
PM_{1.0}, ug/m³	4	4	5	4	3
PM_{2.5}, ug/m³	8	8	9	8	7
PM₁₀, ug/m³	10	10	11	10	6
Temperature °C	18	21.9	20.9	20.9	18.6
Humidity, %	43	26	30	30	22
AQI	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн
Дуу чимээ, дБ	30.7	20.4	34	30.5	46.1
№	TS-25-06	TS-25-07	TS-25-08	TS-25-09	TS-25-10
Хэмжилт хийсэн цэг	45°41'7" 104°52'9"	45°37'46" 104°53'4"	45°37'55" 104°44'58"	45°45'27.14" 104°29'23.86"	45°42'9" 104°35'21"
O₂, %	20.9	20.9	20.1	20.3	20.9
CH₄	0	0	0	0	0
H₂S ppm	0	0	0	0	0
CO, ppm	0	0	0	0	0
PM_{1.0}, ug/m³	4	3	4	4	4
PM_{2.5}, ug/m³	7	6	8	8	8
PM₁₀, ug/m³	8	7	10	10	10
Temperature °C	20.0	19.8	15.2	19.9	18.3
Humidity, %	23.0	16	25	37	23
AQI	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн
Дуу чимээ, дБ	33.3	48.2	23.3	37	31.4

ХҮСНЭГТ 6. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙН АГААРЫН ХЭМЖИЛТ

Төслийн талбай орчмын хүхэрлэг хий, азотын давхар ислийн хэмжээ, нийт тоосны хэмжээ “Агаарын чанарын MNS 4585:2025 стандарт” болон Европын холбооны орчны агаарын чанарын стандартын жилд зөвшөөрөгдөх тоон хэмжээнээс давсан үзүүлэлтгүй байна.

5.5 УРГАМЛАН НӨМРӨГ

Ургамлан нөмрөгийн мониторингийн судалгаагаар 10 цэгт ургамлын бичиглэл хийж, ургац тодорхойлох зорилгоор дээж авсан. Цөлөрхөг хээрийн тойрогт гүвээт тал байрлалтай тус бүлгэмдэлд Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), Ширэг өлөн (*Carex duriuscula*), Крыловын хялгана (*Stipa krylovii*), Одой харгана (*Caragana pygmaea*), Амманы сэдэргэнэ (*Convolvulus ammannii*), Өлчир шарилж (*Artemisia frigida*) зонхилсон байна.

ХҮСНЭГТ 7. ТЭМДЭГЛЭГДСЭН УРГАМЛЫН ЗҮЙЛИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Cop3</i>	8	<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Stipa krylovii</i>	<i>Cop2</i>	6	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Sp</i>	4	<i>Agropyron cristatum</i> <i>Artemisia frigida</i>

6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын Цавчир багийн нутагт орчих Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт Т1 блокийн Цавчир нарийвчилсан хайгуулын талбайд 2025 оны хайгуулын батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу цооногуудын өрөмдлөгийн ажлыг 2025 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдрөөс эхлүүлэн 15 орчим хоногийн хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн. Хайгуулын үйл ажиллагааны явагдах үед талбайд өрөмдлөгийн шингэний хаягдлын сан, ахуйн хаягдалын талбай, суваг шуудуу зэрэг нийт 0,0205 га талбай хөндөгдсөн. Хөндөгдсөн талбайн техникийн нөхөн сэргээлтийг өрөмдлөгийн ажлыг туслан гүйцэтгэгч компани хийж гүйцэтгэсэн.

Хөрсөнд бохирдол үүсэхээс сэргийлж, цооногийн угаалгад ашиглах техникийн ус болон өрөмдлөгийн шингэний хаягдалыг хадгалах зориулалтаар бэлтгэсэн санд пластик уутыг дэвсэж, өрөмдлөг дууссаны дараагаар пластик уутыг авч нөхөн сэргээлтийг хийсэн.

Хаягдлын санг нөхөн сэргээхдээ түүний доторх орчин хатаж, хаягдалын сангийн доторх тал тогтвортой хатуу төлөв байдалтай болсон нөхцөлд нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Хаягдлын сангийн дүүргэлтийг хийхдээ хурдас чулуулаг, хөрс шороог асгаж тэгшилсэн. Үүний дараа хаягдалын сангийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд хөрсийг 0,07МПа (1м² талбайд 7тн жингээр дарах хүч)-аас багагүй даралтыг даах хэмжээнд хүртэл нягтруулах аргаар хийсэн. Ийнхүү хаягдлын санг дарж булсны дараагаар шимт хөрсөөр хучиж, тэгшилсэн байна.

Цооногуудын техникийн нөхөн сэргээлтийг Техникийн ерөнхий шаардлага “MNS 6200:2010” стандартын дагуу туслан гүйцэтгэгч компаний бүрэн хийж гүйцэтгэн Дундговь аймгийн Байгаль орчны газартай зөвшилцөн Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумаас байгуулагдсан ажлын комисст нөхөн сэргээлт хийсэн үр дүнтэй 2026 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдөр газар дээр нь танилцаж, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2023 оны А/439 тоот тушаалын Нэгдүгээр хавсралтын дагуу “Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн газрыг хүлээн авах акт” үйлдэн тухайн сумаас байгуулагдсан ажлын комисст тухайн өдрөө хүлээлгэн өгсөн.

Харин биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг тухайн цаг хугацаанд хийх нь цаг агаар хүйтэрснээс үүдэн ургамлын ургалт үр дүнгүй болох эрсдэлтэй байгаа тул Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны А/618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 4.10-т “улирлын чанартай ажилладаг төсөл биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлын үр дүнг бодитоор үнэлэх боломжтой нөхцөлд зохион байгуулах” гэж заасны дагуу биологийн нөхөн сэргээлтийг ургамал-газарзүйн бүс бүслүүр ургах орчныг харгалзан олон наст ургамлын үрийг сонгон талбайн хөрс чулуулаг тогтворжиж нягтарсны дараа цаг агаар дулаарч ургамал ургах нөхцөл байдал сайжрах үе буюу 2026 оны хавар хийх хүсэлтийг аймгийн Байгаль орчны газар, сумын удирдлагад хүргүүлж, зохих зөвшөөрлийг авсан.



ЗУРАГ.11 ӨРӨМДЛӨГИЙН ШИНГЭН ХАДГАЛАХ САН, ХАМГААЛАЛТЫН ПЛАСТИК УУТ ДЭВССЭН БАЙДАЛ



ЗУРАГ. 12 ТЕХНИКИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙГДСЭНИЙ ДАРААХ ТАЛБАЙН ЗУРАГ

Цооногийн битүүлжлэл: Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн сайдын 2025 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн А/211 дүгээр тушаалын хавсралтаар баталсан “Газрын тос, уламжлалт бус газрын тосны эрэл, хайгуул, ашиглалтын талбайг буцаан өгөх, хүлээн авах журам”-д заасны дагуу 50 метрээс багагүй зузаантай цементээр цутгасан байна.

Хаяжуулалт: цооногийн дугаар, координат, бүс, гүн, хугацаа тэмдэглэгдсэн

Техникийн нөхөн сэргээлт: жижиг оврын экскаватор ашиглан нүхийг булж гадаргууг тэгшилсэний дараа шимт хөрсийг хүрз ашиглан тараадаг.

1. Цооногийн дугаар: TR-T1-02

Цооногийн байршил: 104° 53'04.10" E, 45° 37'45.49" N

Өрөмдлөгийн ажил гүйцэтгэсэн хугацаа: 12 сарын 16 – 12 сарын 31



ЗУРАГ.13 ЦООНОГ ХААЖ БИТҮҮМЖИЛСЭН БАЙДАЛ



ЗУРАГ.16 ТЕХНИКИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХҮЛЭЭГЭН ӨГЧ БУЙ БАЙДАЛ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ ТАЛБАЙД НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙСЭН ГАЗРЫГ ХҮЛЭЭН АВАХ АКТ

2026 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдөр

1. Байршилны мэдээлэл	
1.1 Аймаг, нийслэлийн нэр	Дундговь
1.2 Сум, дүүргийн нэр	Эрдэнэдалай
1.3 Газрын нэр	Цавчир баг

2. Нөхөн сэргээлт хийсэн байгууллагын нэр	
2.1 Аж ахуйн нэгжийн нэр, регистрийн дугаар	“Тахь ресурс” ХХК (5513618)
2.2 Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн дугаар	679 (949)
2.3 Тус талбайд нийт эвдрэлд өртсөн талбайн хэмжээ (га)	0.0205 га
2.4 Нөхөн сэргээлт хийсэн аж ахуйн нэгжийн нэр, регистр	“Тахь ресурс” ХХК (5513618)



3. Өмнөх жилүүдэд тухай тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд хийгдсэн нөхөн сэргээлтийн ерэнцрий мэдээ	
3.1 Техникийн нөхөн сэргээлт	3.2 Биологийн нөхөн сэргээлт
Талбайн хэмжээ (га)	Талбайн хэмжээ (га)
Зардлын хэмжээ (төг)	Зардлын хэмжээ (төг)

4. 2025 онд хүтэлгэн өгч буй нөхөн сэргээлтийн мэдээлэл	
4.1 Техникийн нөхөн сэргээлт	4.2 Биологийн нөхөн сэргээлт
- Талбайн хэмжээ: 0.0205 га	-Талбайн хэмжээ (га)
- Зардлын хэмжээ: 3.242.500 төг	-Зардлын хэмжээ (төг)

5. Орон зайн мэдээлэл	
5.1 нөхөн сэргээлт хийгдсэн газрын фото зураг	5.2 Хэмжилт, зураглал Кадастрын зураглал хийсэн мэргэжлийн байууллага болон хэмжилт хийсэн хүний нэр: Хэмжилтэд ашигласан програм, тоног төхөөрөмж: Холбогдох утас:88005430

5.3 Нөхөн сэргээлт хийсэн газрын солбицол Жич 4-өөс доошгүй эргэлтийн цэгийн солбицол байна.	№	Өргөрөг	Уртраг
	Техникийн нөхөн сэргээлт		
	1	45° 37' 45.301" N	104° 53' 3.712" E
	2	45° 37' 45.302" N	104° 53' 4.584" E
	3	45° 37' 45.654" N	104° 53' 4.583" E
	4	45° 37' 45.653" N	104° 53' 3.712" E

2
5. Орон зайн мэдээлэл

1.TR-T1-02		
Дооногийн координат	Уртраг 104° 53' 04.10" E	Өргөрөг 45° 37' 45.49" N




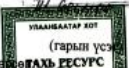

6. Мэдээллийн сангийн бүртгэл

Нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан ажлын хэсэг нь Байгаль орчны мэдээллийн сангийн үзэх, өгс, шил цахим системийн нөхөн сэргээлтийн мэдээллийн дэд санд заавал бүртгүүлнэ. Жич: Мэдээллийн санд бүртгээгүй тохиолдолд нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан акты хүчингэйд тооцохгүй.

Мэдээлэл оруулсан хүний нэр, албан тушаал:
Холбогдох утас:
Гарын үсэг:
Огноо:

Нэмэлт мэдээлэл:

Нөхөн сэргээлтийн ажил нь холбогдох хууль журам, стандартад нийцсэн талаарх ажлы хэсгийн дүгээлт: 1 дооногийн/Техникийн нөхөн сэргээлтийг “MNS 6200:2010” стандарты дагуу сайн хийж гүйцэтгэсэн байна. Биологийн нөхөн сэргээлтийг ирэх 2026 оны хава дулаан орохоор хийж тухай Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын Засаг дарга болон Цавчир багийн Засаг дарга, Байгаль орчны улсын хяналтын байцаагчийн зүгээс “Тахь ресурс” ХХК-д албан ёсоор мэдэгдсэн.

АКТ ГАРГАСАН:
Комиссын дарга:  С.Мөнхбаатар /Сумын засаг дарга/
Нарийн бичгийн дарга:  Б.Батбаяр /Байгаль орчны хяналтын байцаагч/
Гишүүд:
 Д.Цогбаатар /Цавчир багийн Засаг дарга/
(гарын үсэг)
 Ш.Соёлмаа /Программист, дотоод сүлжээ хариуцсан мэргэжилтэн/
Хүлээн зөвшөөрсөн ТАХЬ РЕСУРС (гарын үсэг)
 Д.Энхмаа /“Тахь ресурс” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал

Зураг 17. Нөхөн сэргээлт хүлээн авсан акт



ДУНДГОВЬ АЙМАГ
ЭРДЭНЭДАЛАЙ СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА

Хийд 1-100 тоот, 7 дугаар баг, Эрдэнэдалай сум,
Дундговь аймаг, 48150, Утас: (976) 7059 5501,
Цахим шуудан: Erdenedalai@dundgovi.gov.mn,
Цахим хуудас: www.dundgovi.gov.mn

2026.09.15 № 32
танай _____-ны № _____-т

ТАХЬ РЕСУРС ХХК-Д

Танай компани тус сумын 1-р багийн нутагт байрлах нүүрсний метан хийн хайгуулын Т-1 талбайд өрөмдсөн 1 цооногын биологийн нөхөн сэргээлтийг хийхэд цаг агаар, улирлын байдлаас хойшлуулж өгнө үү гэсэн хүсэлтийн дагуу уг цооногийн 0,02 га талбайн биологийн нөхөн сэргээлт, 500 модны суулгах ажлыг 2026 оны хавар хийж сум орон нутагт хүлээлгэн өгөхийг мэдэгдье

ЗАСАГ ДАРГЫН
ОРЛОГЧ



З.Төгөлдөр

ЗУРАГ.18 БИОЛОГИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ БОЛОН МОД ТАРИХ АЖЛЫГ ХОЙШЛУУЛСАН ТАЛААРХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН АЛБАН БИЧИГ

7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ

БОННУ-ний тайланд Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийг хийх шаардлагагүй гэж дүгнэсэн байдаг.

7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хайгуул судалгааны үед нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ авах шаардлага гараагүй.

8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ

Төслийн хайгуулын талбай орчимд хийгдсэн судалгаагаар ямар нэгэн археологи, палеонтологийн олдвор бүртгэгдээгүй.

Гэвч хайгуул өрөмдлөгийн явцад соёл өв олохыг үгүйсгэж болохгүй. Тиймээс цаашид хайгуулын үйл ажиллагааны явцад соёлын өв олдсон тохиолдолд Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 30.4-т заасны дагуу олдворыг өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор сум, дүүргийн бүртгэл мэдээллийн санд заавал бүртгүүлж, хэрэв соёлын өв илэрсэн тохиолдолд хайгуулын үйл ажиллагааг түр зогсоон холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар авран хамгаалах малтлага судалгааг хийлгэх болно.

9. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

“Тахь Ресурс” ХХК-ийн ажилтнууд ажлын хариуцлага алдах, ялангуяа үйл ажиллагааны явцад технологийн горим зөрчсөнөөс элдэв осол гарч, үйлдвэрлэлийн хэвийн ажиллагаа саатах, ажиллагсадын эрүүл мэнд хохирох, хөдөлмөрийн чадвараа алдах, тахир дутуу болох, хүний амь нас эрсдэх зэрэг осол аваар гарч болзошгүй тул аюулгүй ажиллагааг анхаарч ажиллах шаардлагатай. Иймд ажил эхлэхийн өмнө нийт ажилчдын сургалтыг орж ажилчидад Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн хууль журмыг гаргаж, ажлын байрны аюулгүй ажиллагааны ерөнхий зааварчилгааг өгч, анхан шатны тусламжын сургалтыг мэргэжлийн эмчээр оруулж зааварчилгааг өгсөн. Үүнд:

1. Эрүүл мэндийн сайдын А/340-р тогтоолын дагуу нийт ажилчдыг эрүүл мэндийн даатгал, гэнэтийн ослын даатгал, эрүүл мэндийн урьдчилан үзлэгийг “Сөүл мэд” эмнэлэгтэй даатгалтай гэрээ байгуулж ажилчдаа бүрэн эрүүл мэндийг үзлэгт хамруулсан.

2. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд ажил эхлэхийн өмнө нийт ажилчдад А/370 дугаар тогтоолын дагуу хээрийн ажилд гарахын өмнө ХАБ-ийн сургалтыг орсон сургалт орсон. Туслан гүйцэтгэгч компанитай холбоотой аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа сургалтыг туслан гүйцэтгэгч компани ХАБЭА хариуцсан ажилтан хяналт хийж ажилласан.

3. Ажилчдаа ажлын тусгай болон нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангасан.

4. ХАБ-н мэдээллийн самбарыг кемп болон оффист байрлуулсан бөгөөд мэдээллийн самбарт компани ХАБ-ын Зорилго, төлөвлөгөө, мэдээ мэдээлэл, хууль дүрэм журам, яаралтай үед холбоо барих утасны дугаар зэргүүдийг багтаасан байна.

5. Кемпийн галын аюулгүй байдалд хяналт тавьж галын сарай гал унтраагуурыг байршуулсан.

6. Мөн дараах ХАБ-ын дүрэм журам, зааварчилгааг мөрдлөгө болгон ажиллаж байсан. Тухайлбал:

- Жолооч нарын өдөр тутмын аюулгүй ажиллагааны бүртгэл, дэвтэр;

- Кемпэд ажиллах геологич нарын аюулгүй ажиллагааны дэвтэр;
- Даралтад сав, төхөөрөмжтэй ажиллах ААЗ (аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа);
- Өрмийн ажлын АА (аюулгүй ажиллагааны) дүрэм;
- Хээрийн маршрут судалгааны үед мөрдөх аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа;
- Хайгуулын ажлын АА дүрэм;
- Замд гарах зөвшөөрлийн хуудас;
- Галын аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа;
- Гар багажууд ашиглах АА дүрэм зэргийг боловсруулсан.



ЗУРАГ. 12 ХАБЭА-Н МЭДЭЭЛЛИЙН САМБАР

ХҮСНЭГТ 8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Нийт зардал, төг	Биелэлт	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5
1.	Өрөмдлөгийн ажлын үед хэрэглэгдэх химийн бодисууд нь агаарт ууршин алдагдсанаар, исэлдэх урвалд орж тухайн орчны агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлж болзошгүй	Химийн бодисыг өрөмдлөгт ашиглах үедээ зааварчилгааны дагуу хэрэглэх, агаарт их хэмжээний хий алдахгүй байхаар зохистой хэрэглэх	Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусган оруулан хяналт тавьж ажиллах	Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК өрөмдлөгт ашиглах үедээ зааварчилгааны дагуу дэр дурдсан 1 төрлийн химийн бодисыг хэрэглэж, агаарт тархах, алдагдахгүй байхаар урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч ажилласан байна.	Монгол улсын стандартууд, MNS/ISO/ 4226:2000 “Агаарын чанар MNS 4585:2016
2.	Химийн бодисыг өрөмдлөгийн машинд тээвэрлэх, хадгалах үйл ажиллагаа зохих журмын дагуу явагдаагүйгээс химийн бодис хөрсөнд алдагдаж хөрс бохирдуулж болзошгүй	Өрөмдлөгт ашиглах химийн бодисуудыг тээвэрлэхдээ зориулалтын аргаар хор аюулын лавлах мэдээлэлд заасан нөхцлийн дагуу тээвэрлэх, Хөрсөнд алдагдсан тохиолдолд хоргүйжүүлэх, саармагжуулах арга хэмжээг нэн даруй авч хэрэгжүүлэх		Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК өрөмдлөгт химийн бодисыг тээвэрлэхдээ Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сайдын баталсан зохих журмын дагуу тээвэрлэсэн. Хөрсөнд алдагдахаас урьдчилан сэргийлж, зориулалтын саванд хийж тээвэрлэсэн байна.	Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам. БОАЖ-ын сайд, ЭМ-ийн сайд, ОБЕГ-ын даргын 28/40/29 дүгээр хамтарсан тушаал,
3.	Халдварт өвчин	Ахуйн ариун цэвэр сахиж, Өндөр эрсдэлтэй амьтадтай (шувууд) харьцахгүй байх, Хамгаалалтын хэрэгсэлтэй байх (амны хаалт гэх мэт), Хог хаягдлын цэгийг халдваргүйжүүлэх	Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусган оруулан хяналт тавьж ажиллах	Хайгуулын кемпэд ахуйн ариун цэврийг сахиж явуулын усанд орох хэсэг, угаалгын хэсгийг зөөврийн байдлаар байгальд ээлтэй байдлаар шийдвэрлэж, ашигласан. Зэрлэг ан амьтадтай таараагүй байна. Мөн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч халдваргүйжүүлэлтийн дэглэмийг	

				чандлан сахиж ажилласан. Хайгуулын кемп буух үед хогийн цэгийг Сумтай байгуулсан хог хаягдлын гэрээний дагуу нэгдсэн хогийн цэгт төвлөрүүлж, халдваргүйжүүлсэн.	
4.	Хортой амьтанд хатгуулах, хазуулах	Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэглэлээ бүрэн өмсөх, Ажилчдын кемп, өрөмдлөгийн цооног орчимд амьтан харсан тохиолдолд БО-ны мэргэжилтэнд мэдэгдэх		Кемпийн ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын өвлийн хувцас хэрэгслэлээр хангасан. Хайгуулын үед осол эндэгдэл гараагүй, зэрлэг ан амьтадтай тараагүй байна.	
5.	Авто машины тос, тосолгооны материал, гидрийн шингэн, тосол асгарах	Ашиглалт, тээвэрлэлт, хадгалалт зэрэгт анхаарал хандуулж холбогдох журам боловсруулан мөрдөж ажиллах шаардлагатай.		Шатах тослох материал хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэх үүднээс судалгааны ажил эхлэхийн өмнө сургалт зохион байгуулсан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажилласан. Иж бүрдлийг хайгуулын түр кэмпэд бэлэн байлгаж байсан ба тогтмол хяналт тавьж ажилласан.	
6.	Гал түймэр	Кемпд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 2 ш галын сарайг байруулна.		Хайгуулын ажил 12 сард хийгдсэн тул гал түймрийн эрсдэл гараагүй. Гэсэн хэдий ч урьдчилан сэргийлэх 2 ш гарын сарааг кемпийн талбайд байршуулсан.	
7.	Жолооны эрсдэл	Төслийн талбайруу зорчих үеийн АА-ны замын маршрут гаргаж батлуулан мөрдлөгө болгонажиллах, Мөн архи согтууруулах ундааны журам, холын	Тодорхойлох боломжгүй	Байгууллагын дотоод журамд заасны дагуу хайгуулын болон томилолтоор ажиллах үед архи согтууруулах ундаа хэрэглэхийг хатуу хориглодог ба томилолтоор явах бүрт жолоочийн хуудас, аюулгүй байдлыг хангасан эсэх	

	аялалын журам боловсруулж ажиллана.		хүснэгтийг бөглөж, хайгуулын кемпийн ахлагч болон ХАБ хариуцсан ажилтанд хүлээлгэн өгдөг болно.	
Нийт		-		

11. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Өрөмдлөгийн ажилд органик гаралтай 1 төрөл бүхий химийн бодисыг хэрэглэсэн. Химийн бодисын худалдан авалт болон тээвэрлэлтийг туслан гүйцэтгэгч “Топ Даймонд” ХХК-н хариуцан ажилласан. Үүнд:

- Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусган оруулан хяналт тавьж ажилласан бөгөөд өрөмдлөгт ашиглагдаж байгаа химийн бодисууд нь органик гаралтай полимер нэгдлүүд бөгөөд агаарт дэгдэж агаарын чанарт сөрөгөөр нөлөөлөх нөхцөл байдал үүсээгүй;
- Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусганаар химийн бодисыг тээвэрлэх үеийн аюулгүй ажиллагаа болон ашиглах үед хөрсөнд асгарахаас урьдчилан сэргийлж арга хэмжээг сайтар хангаж пластик уут хөрсөн дээр дэвсэх зэрэг асгахгүй байх арга хэмжээг авч тээвэрлэлтийн хувьд холбогдох дүрэм журамыг мөрдөж ажиллахад хяналт тавин ажилласан.

Энэхүү химийн бодис нь өрмийн ханыг бэхжүүлэх, цооног хаахад зориулагдсан MAD төрлийн органик гаралтай химийн нэгдэл юм. Үүнд:

ХҮСНЭГТ 7. ХИМИЙН БОДИСЫН ЖАГСААЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

№	Химийн бодисын нэр	Тодорхойлолт	Аюул осолын зэрэглэл
1	AMC CR 650	AMC CR 650 нь өндөр молекул жинтэй, нунтаглагдсан полимер түүнчлэн тогтоцыг тогтворжуулахад тусалдаг бөгөөд таслагдсан битүүмжлэлийг	Химийн аюултай бус бүтээгдэхүүн

	AMC CR 650 нь өрөмдлөгийн хоолой, цооногийн хананд хамгаалалтын полимер хальс үүсгэдэг бөгөөд өрөмдөх үед тогтоцын хүндрэл гарахад тослогооны материалыг үүсгэж тусладаг.	
--	---	--

ХҮСНЭГТ 8. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Биелэлт	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5
1.	Өрөмдлөгийн ажлын үед хэрэглэгдэх химийн бодисууд нь агаарт ууршин алдагдсанаар, исэлдэх урвалд орж тухайн орчны агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлж болзошгүй	Химийн бодисыг өрөмдлөгт ашиглах үедээ зааварчилгааны дагуу хэрэглэх, агаарт их хэмжээний хий алдахгүй байхаар зохистой хэрэглэх	Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусган оруулан хяналт тавьж ажиллах	Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК өрөмдлөгт ашиглах үедээ зааварчилгааны дагуу дэр дурдсан 1 төрлийн химийн бодисыг хэрэглэж, агаарт тархах, алдагдахгүй байхаар урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч ажилласан байна.	Монгол улсын стандартууд, MNS/ISO/ 4226:2000 “Агаарын чанар MNS 4585:2016
2.	Химийн бодисыг өрөмдлөгийн машинд тээвэрлэх, хадгалах үйл ажиллагаа зохих журмын дагуу явагдаагүйгээс химийн бодис хөрсөнд алдагдаж хөрс бохирдуулж болзошгүй	Өрөмдлөгт ашиглах химийн бодисуудыг тээвэрлэхдээ зориулалтын аргаар хор аюулын лавлах мэдээлэлд заасан нөхцлийн дагуу тээвэрлэх Хөрсөнд алдагдсан тохиолдолд хоргүйжүүлэх, саармагжуулах арга хэмжээг нэн даруй авч хэрэгжүүлэх		Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК өрөмдлөгт химийн бодисыг тээвэрлэхдээ Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сайдын баталсан зохих журмын дагуу тээвэрлэсэн. Хөрсөнд алдагдахаас урьдчилан сэргийлж, зориулалтын саванд хийж тээвэрлэсэн байна.	Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам. БОАЖ-ын сайд, ЭМ-ийн сайд, ОБЕГ-ын даргын 28/40/29 дүгээр хамтарсан тушаал,
3.	Химийн бодисын сав баглаа боодлыг ил задгай хаяснаар хөрс бохирдох эрсдэлтэй	Химийн бодисын сав баглаа боодлыг тусгай зориулалтын аргаар устгалд оруулах		Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК нь химийн бодисын сав баглаа боодлыг тусгай зориулалтын саванд хадгалан эргүүлэн нийлүүлэгч байгууллагад	

				эргүүлэн өгч, тусгай зориулалтын аргаар устгалд оруулсан болно.	
4.	Химийн бодис хөрсөнд алдагдсанаар газрын гүнд нэвчин үерийн урсцаар дамжин гадаргын болон гүний ус бохирдуулж болзошгүй.	Химийн бодисыг хөрсөнд алдагдуулахгүй байхаар хяналт тавьж ажиллах, алдагдсан тохиолдолд саармагжуулах арга хэмжээг нэн даруй авч хэрэгжүүлэх		Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК нь химийн бодисыг хөрсөнд алдагдуулахгүй байхаар хяналт тавьж ажилласан ба хэрвээ алдагдсан тохиолдолд саармагжуулах арга хэмжээг нэн даруй авч хэрэгжүүлэх урьдчилан төлөвлөгөө гарган ажилласан. Алдагдсан тохиолдол гараагүй.	“Усны тухай” хууль
5.	Өрөмдлөгт ашиглагдах шингэн төрлийн химийн бодис хөрсөнд алдагдаж асгарснаас тухайн орчны ургамлан нөмрөгт сөргөөр нөлөөлнө.	Химийн бодисыг тээвэрлэх, хадгалах, хэрэглэх аюулгүй ажиллагааны дүрэм журам, стандартыг сахин биелүүлэх, Химийн бодисыг хэрэгцээнээс илүү хэмжээгээр нөөцлөн ил задгай байх байршуулахгүй байх	Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусган оруулан хяналт тавьж ажиллах	Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК өрөмдлөгт химийн бодисыг тээвэрлэхдээ Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сайдын баталсан зохих журмын дагуу тээвэрлэсэн. Химийн бодисыг хэрэгцээнээс илүү тээвэрлээгүй байна.	Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам. БОАЖ-ын сайд, ЭМ-ийн сайд, ОБЕГ-ын даргын 28/40/29 дүгээр хамтарсан тушаал, 2009
6.	Химийн бодисын сав баглаа боодлыг шувуу, мэрэгч амьтад цоолж гэмтээх зэргээр бодис алдагдах, амьтад хордох эрсдэлтэй	Химийн бодисыг шувуу, мэрэгч амьтдаас хамгаалж ил задгай байршуулахгүй байх битүүмжилсэн саванд хадгалах		Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК нь химийн бодисыг шувуу, мэрэгч амьтдаас хамгаалж ил задгай байршуулаагүй ба дотор битүүмжилсэн саванд хадгалж байсан.	Амьтны тухай хууль
7.	Санамсар, болгоомжгүй байдлаас үүдэн гал алдснаар химийн бодис дэсэрч дэлбэрэх аюултай	Тэсэрч дэлбэрэх, галын аюултай бодисуудыг нарны гэрлийн шууд тусгалаас хол байрлуулах, хамгаалалтын		Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК нь химийн бодисыг нарны гэрлийн шууд тусгалаас хол	“Галын аюулгүй байдлын тухай” хууль

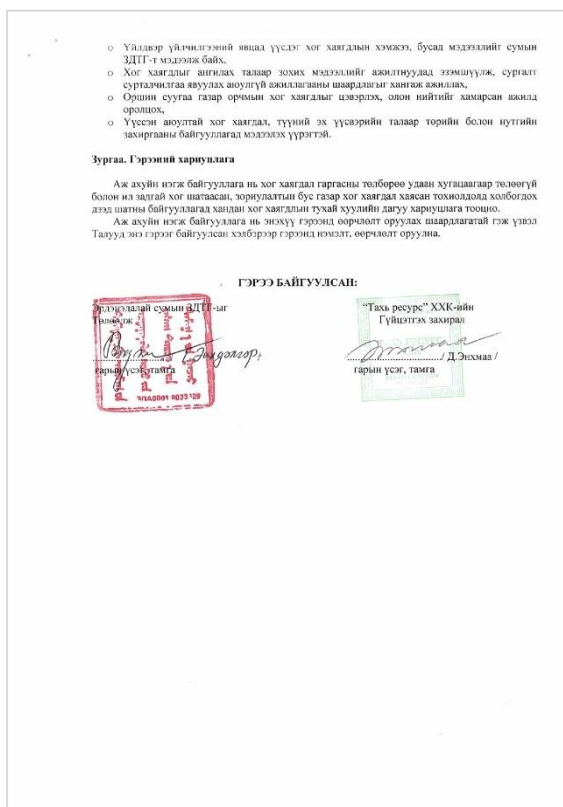
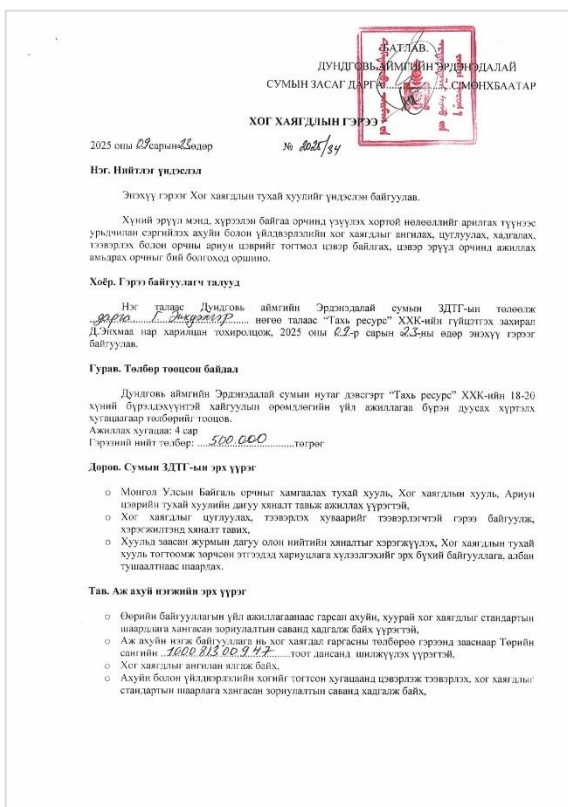
		хатуу дэглэм тогтоох, Хоорондоо нийцэхгүй бодисуудыг хамт хадгалахгүй байх		дотор байгууламжид битүүмжилсэн саванд хадгалж байсан.	“Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай” хууль
8.	Химийн бодистой харьцаж байгаа ажиллагсад мэдлэг, дадлага туршлага хангалтгүй эсвэл анхаарал болгоомжгүйгээс ажлын хариуцлага алдах анхны тусламж үйлчилгээг мэдэхгүйн улмаас эрүүл мэндээр хохирох	Химийн бодистой харьцан ажилладаг ажилчдад тухайн бодис бүрийн физик, химийн шинж чанар, тэдгээртэй ажиллах, хадгалах, тээвэрлэх, устгахад мөрдөх аюулгүй ажиллагааны зохих мэдлэгийг эзэмшүүлэх сургалт, семинар зохион байгуулах	Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусган оруулан хяналт тавьж ажиллах	Химийн бодисыг ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч “Топ даймонд” ХХК болон “Тахь ресурс” ХХК- ийн ХАБ хариуцсан мэргэжилтнүүд хайгуулын ажил эхлэхийн өмнө буюу 2025 оны 9-р сарын 15-16-ны өдрүүдэд байгууллагын оффис дээр тухайн химийн бодисын физик, химийн шинж чанар, тэдгээртэй ажиллах, хадгалах, тээвэрлэх, устгахад мөрдөх аюулгүй ажиллагааны зохих мэдлэгийг эзэмшүүлэх сургалт, семинарыг кемпийн ажилчдад сургалт зохион байгуулсан. Мөн ажилчдыг өвлийн ажлын хувцас, зориулалтын бээлий хэрэгслээр хангасан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч ажилласан.	Мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах
9.	Тээвэрлэлт, хадгалалт, хэрэглээний үед эрсдэл эндэгдэл гарах	Химийн бодистой харьцаж ажиллах ажилчдад зориулалтын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах Осол гарсан тохиолдолд хоргүйжүүлэх, саармагжуулах арга хэмжээг нэн яаралтай авах ажлын зохион байгуулалтыг тодорхойлж холбогдох ажилтнуудаар сургууль, дадлага хийлгүүлэх			
		Нийт		-	

12. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

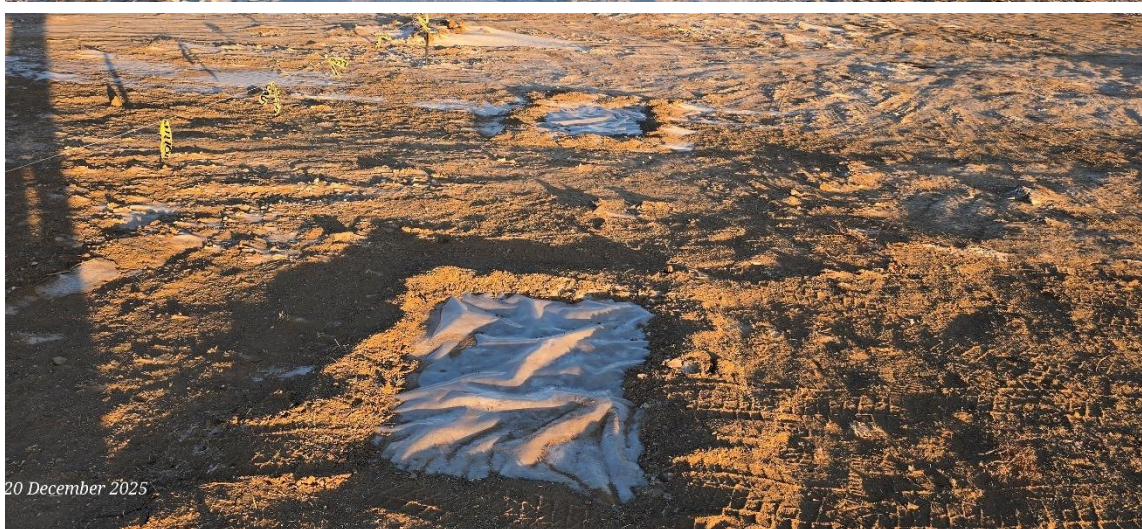
№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Биелэлт	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3		
1	Ахуйн	Ахуйн болон үйлдвэрлэлээс үүсгэгдэж байгаа хог хаягдлыг ил задгай, хараа хяналтгүй хаягдах	Хайгуул хийх талбайд	Эрдэнэдалай сумын Засаг даргатай 2025 оны 9-р сарын 23-ны өдөр “Хог хаягдлын гэрээ” байгуулж, гэрээнд заасны дагуу 500,000 төгрөгийг орон нутгийн төрийн санд төлбөрийг төлсөн. Хог хаягдлыг гэрээний дагуу зориулалтын хогийн саванд байршуулж, үйл ажиллагаа дууссаны дараа сумын нэгдсэн хогийн цэгт зөөвөрлөн хаясан.	MNS 4992:2000 Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага, Хог хаягдлын тухай хууль, Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах тээвэрлэх, дахин боловсруулах, усгах болон бүртгэх тайлагнах журам
		Ахуйн хог хаягдлыг ангилан ялгах өнгөний кодчиллын дагуу сав байрлуулах /зөөвөрлөн ачиж явах боломжтойг сонгох/		Хайгуулын кемпэд хог хаягдлыг ангилан ялгах гадаа болон дотор зөөвөрлөн ашиглах боломжтой хогийн савыг байршуулж ашигласан.	
		Хайгуул судалгааны явцад био жорлон ашиглах /Бохироо өөрөө шийдсэн WC/		Хайгуулын үед био жорлон ашигласан. Мөн хүйтний улиралд био жорлонд асуудал үүсвэл 1-2 тн хэмжээтэй севтик танк савыг байршуулж дээр нь зөөврийн контенарыг байршуулан бохир шууд хөрсөнд нэвчихгүй байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй байхаар шийдсэн.	

2	Аюултай	Аюултай хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан хадгалах, тус хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах эрх бүхий этгээдэд нийлүүлнэ хүргүүлж устгуулах	Өрмийн талбай, кэмп	Хайгуулын ажил дууссаны дараа түр кэмийн хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгаж, сумтай байгуулсан гэрээний дагуу сумын төвлөрсөн хогийн цэгт хаясан. Өрөмдлөг хийхэд ашигласан химийн бодис, тос тослогооны материалаар бохирдсон хаягдлыг саармагжуулж түр хадгалах саванд хадгалж гэрээт компанид хүргүүлж устгуулсан.	
---	---------	---	---------------------	---	--

Хээрийн судалгааны ажлын үед ахуйн гаралтай хог хаягдлыг зориулалтын саванд хадгалж, үйл ажиллагаа дуусах үед сум орон нутагтай байгуулсан “Хог хаягдлын гэрээ”-ний дагуу сумын төвлөрсөн хогийн цэгт хог хаягдлыг хаясан.



ЗУРАГ 9. ЭРДЭНЭДАЛАЙ СУМТАЙ БАЙГУУЛСАН ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ



ЗУРАГ. 22 ТӨВЛӨРСӨН ХОГИЙН ЦЭГ БОЛОН ХОГИЙН САВ, БИО ЖОРЛОН

13. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

2025 онд явуулах хайгуулын ажлын төлөвлөгөөнд нарийвчилсан хайгуулын Баянтээг талбайн нөлөөллийн бүсэд “Их Зос” ХХК-аар “Байгаль орчны хяналт-шинжилгээ мониторингийн судалгааны ажил”-ыг хийж гүйцэтгүүлэв. Тус судалгааны ажилд төслийн нөлөөлөлд өртсөн болон өртөж болзошгүй байгаль орчны бүрдэл хэсгүүд буюу агаар, ус, ургамал, амьтны аймаг, хөрсөн бүрхэвч орчныг хамруулав. Тухайн арга хэмжээг тогтмол буюу жил бүр хэрэгжүүлснээр төслөөс байгаль орчинд үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийг эрт үед нь илрүүлэх, тухайн илрүүлсэн сөрөг нөлөөллийг цаг алдалгүй арилгах байгаль хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулах нөхцөлийг бүрдүүлдэг.

13.1 Хөрсний мониторингийн судалгаа:

Судалгааны арга зүй

2025 оны 09 дугаар сарын 20-21-ны өдрүүдэд мониторингийн цэгүүдээс хөрсний 10 ш зүсэлт хийж, хөрсний морфологи бичиглэлийг хээрийн нөхцөлд тодорхойлж, хөрсний үе давхарга бүрээс лабораторийн задлан шинжилгээнд зориулан 20 ш дээж авсан.

Зураглалын судалгаа: Хөрсөн бүрхэвчийн зураглалыг зохиохдоо эхлээд тухайн талбайн газрын бүрхэвчийн сэдэвчилсэн зургуудыг (өндөршил, налуу, зүг зовхис г.м) Arc GIS 10.1, Global Mapper 9.0 зэрэг газарзүйн мэдээллийн системийн программуудыг ашиглан гаргаж байр зүйн зураг (1:25000), суурь зураг (1:500000) зэргийг давхцуулан зурагласан.

Хээрийн судалгааны мэдээ материал, хөрсний зүсэлт бичиглэл, лабораторийн шинжилгээний дүнд тулгуурлан хөрсний нэршлийг тодорхойлсон.



Лабораторийн задлан шинжилгээ: “Алс ХХК”, ШУА-Газарзүй, геоэкологийн хүрээлэнгийн хөрсний лабораторид дараах үзүүлэлтүүдийг тодорхойлуулсан.

ХҮСНЭГТ 8. ХӨРСНИЙ ДЭЭЖИНД ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙСЭН АРГА, НАРИЙВЧЛАЛ

Тодорхойлох бодисын нэр	Хэмжилт хийсэн арга	Аргазүйн нарийвчлал
Ялзмаг	И.В. Тюрин	<0,04 мг/100 г хөрс
Нийт азот	Кьельдал	<0,04 мг/100 г хөрс
Хөрсний урвалын орчин	РН-метр	<0,2
Хөдөлгөөнт фосфор	Мачигин	<0,05 мг/100 г хөрс
Солилцох кали	Мачигин	<0,05 мг/100 г хөрс
Хөрсний шингээх цогц	Трилон.Б.	<0,2%
Карбонат	Кальци метрийн	<0,5%
Механик бүрэлдэхүүн	Аерометрийн	<0,5%

Хөрсний механик бүрэлдэхүүнийг гидрометрийн аргаар тодорхойлов. **Хөрсний ялзмагийн нөөцийг тооцох:** 2010 онд БОАЖЯамнаас гаргасан хөрсний шинэчилсэн үнэлгээний аргачлалын дагуу хөрсний чанарын үнэлгээг тооцоолсон. Мөн түүнчлэн элэгдэл, эвдрэлийн зэрэг хэмжээг энэхүү аргачлалын дагуу гаргасан.

Хөрсний ялзмагийн нөөцийг дараах томъёогоор тооцоолно.

$$O_s(i) = or(A) + or(AB) + or(B) + \dots or(C)$$

$O_s(i)$ – Тухайн газрын хөрсний ялзмагийн нөөц, тн/га;

$or(A)$ - Ялзмагт “А” давхаргын ялзмагийн нөөц, тн/га;

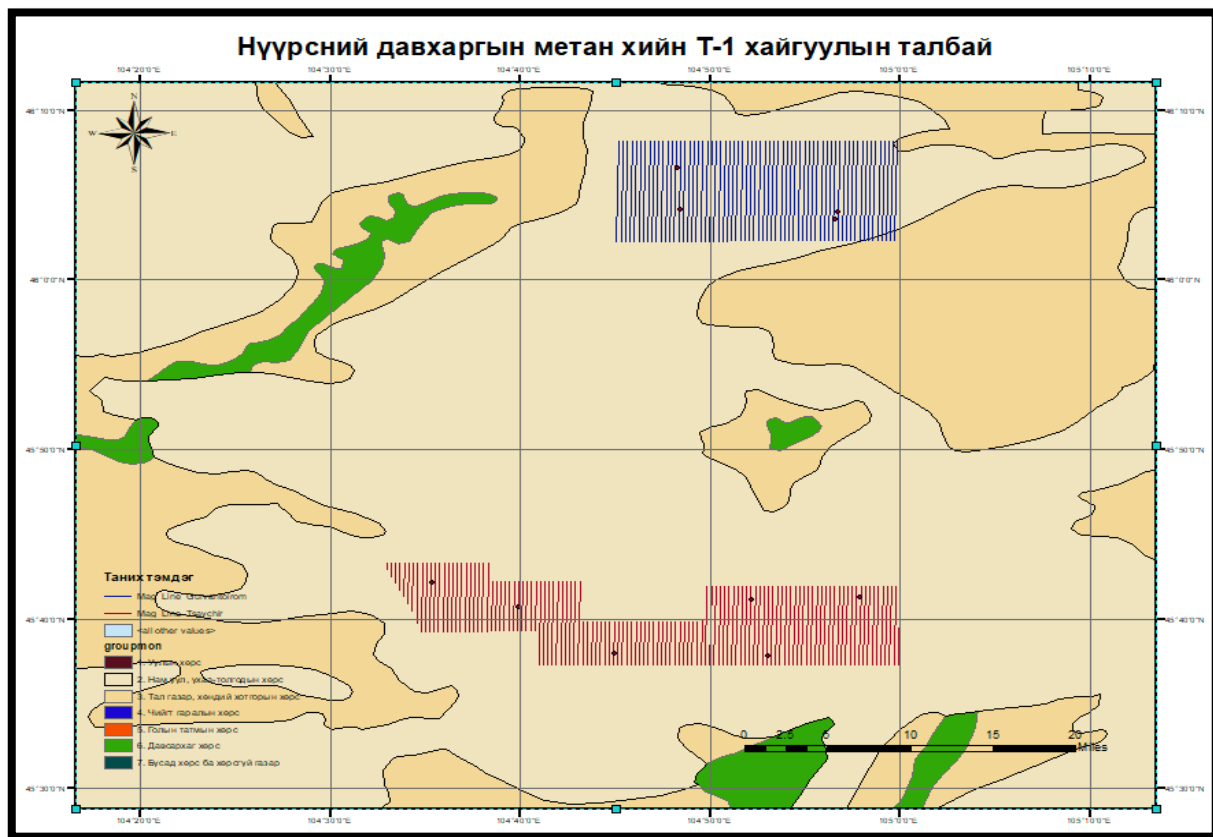
$or(AB)$ - Ялзмагт шилжилтийн “АВ” давхаргын ялзмагийн нөөц, тн/га;

$or(B)$ - Шилжилтийн “В” давхаргын ялзмагийн нөөц, тн/га;

$or(C)$ - Хөрс үүсгэгч хурдас “С” давхаргын ялзмагийн нөөц, тн/га;

Хөрсөн бүрхэвч

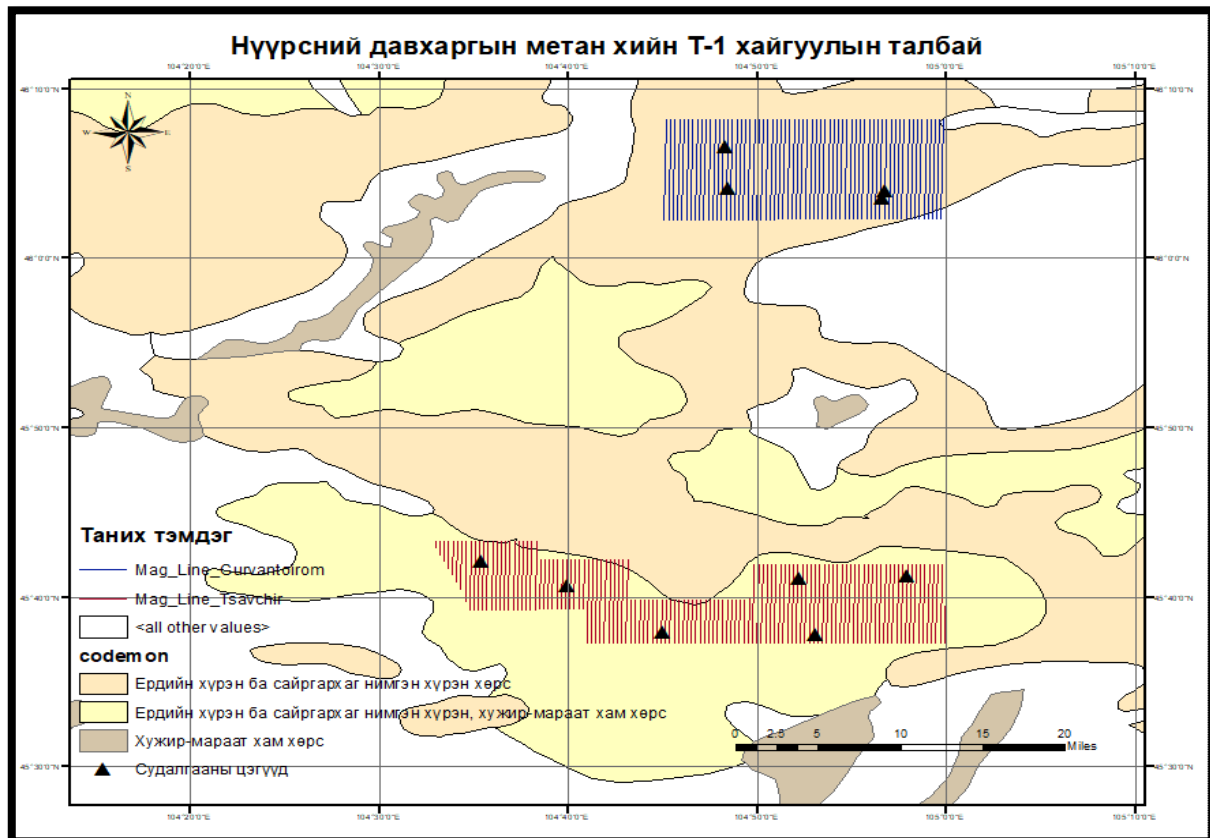
Хайгуулын талбай орчимд хөрсний бүлгээр тал хөндий хотгорын хөрс, нам уул ухаа толгодын хөрс, хөрс тархсан.



ЗУРАГ 10. Т1- ХАЙГУУЛЫН ТАЛБАЙН ХӨРСНИЙ ЗУРАГ, БҮЛГЭЭР

Уулын хөрс: Уулын хөрсний бүлэгт далайн түвшнээс дээш 800-900 м өргөгдсөн нам уул, ухаа толгодоос авахуулаад 3500-4000 м буюу түүнээс дээш сүндэрлэсэн цас мөсөн дуулгат ян оргилууд бүхий өндөр ууланд тархсан бүх төрлийн хөрсийг багтаасан бөгөөд тэдгээрийн нийлбэр талбай улсын нийт нутгийн 50.8%-тай тэнцэнэ. Уулын хөрсний тархалт өндрийн бүсшилийн зүй тогтолд захирагдаж өндрийн тодорхой түвшинд өөр өөр хөрстэй байна. Уулын оройгоос хормойг хүртэл өндрийн түвшин өөрчлөгдөхөд нэг янзын хөрс нөгөөгөөр солигдож тодорхой эрэмбэ дарааллаар байрлах агаад үүнийг хөрсний босоо бүсшилийн бүтэц гэнэ. Уул нуруудын газарзүйн байрлал, өндөршил, уулархаг нутгийн төв хэсэгт буюу эсвэл захад байгаагаас хамаараад хөрсний босоо бүсшилийн бүтэц янз бүр, тэр ч байтугай нэг уулын ар, өвөр хажууд ч эрс тэс ялгаатай байна.

Тал хөндийн хөрс: Тал хөндийн хөрсний бүлэгт Монгол орны дорнод, төв, өмнөт хэсгийн долгиорхог гүвээт тал, уул нуруудын хоорондох хөндий хотгорууд дахь хэвгий тал, голын татам, нуурын хонхор зэрэг харьцангуй нам дор газраар тархсан бүсийн болон бүсийн бус бүх хөрсийг багтаасан бөгөөд үнэмлэхүй өндөр нь дорнод хэсэгт 600-700 м-ээс өрнөд хэсэгт 2300-2400 м хүртэл хэлбэлзэнэ. Жинхэнэ талархаг нутгийн хөрсний тархалт өргөргийн бүсшилийн зүй тогтолд, уулсын хоорондох томоохон хотгоруудын хөрсний тархалт хотгорын бүсшилийн зүй тогтолд тус тус захирагдана.



ЗУРАГ 11. Т-1 ХАЙГУУЛЫН ТАЛБАЙН ХӨРСНИЙ ЗУРАГ, ТӨРЛӨӨР

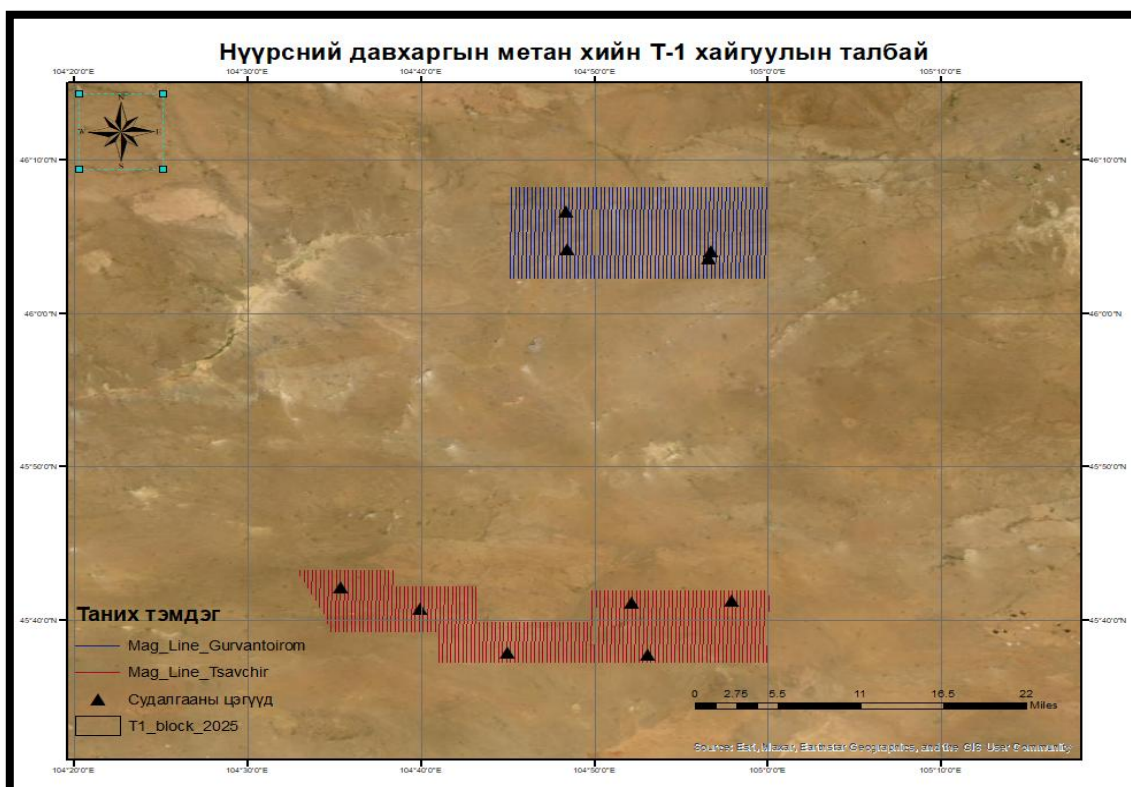
Хүрэн хөрс: Хүрэн хөрс нь Монгол орны хээрийн бүсийн бэлчээрийн үндсэн хөрс болно. Хөрсний дээд хэсэгт хүрэн өнгийн ялзмагт хуримтлалын давхаргатай үржил шим дунд зэрэг хөрсөнд тооцогдоно. Хүрэн хөрсний ялзмагт давхаргын зузаан 20см-аас багагүй, ялзмагийн агууламж 10-40% байна. Хүрэн хөрсний ялзмагт болон карбонат хуримтлалын давхарга тод илэрдэг онцлогтой. Хархүрэн хөрстэй төстэй боловч ялзмагийн хуримтлал арай бага байна. Хүрэн хөрс нь Монгол орны тал хээр, нам уулс, ухаа толгод бүхий 1000-2100 метрийн үнэмлэхүй өндөрт голлон тархах ба Хангайн нурууг тойрсон бэсрэг уулсын өвөр хажуу ба тэдгээрийн хоорондох талархаг хөндийд тархана. Хүрэн хөрс нь Дорнод аймгийн урд хэсэг Мэнэнгийн тал, Тамсагийн талархаг газар, Сүхбаатар аймаг, Хэнтийн аймгийн урд Хэрлэн голоос урагш хэсэг, Төв аймгийн урд тал, Дундговь аймгийн хойд хэсгээр голлон тархана³.

³ Монгол орны хөрс, 2003

Цайвархүрэн хөрс: Цайвархүрэн хөрс нь Монгол орны хээр болон говийн бүсийн шилжилтийн заагт оршино. Хөрсний дээд хэсэгт цайвар хүрэн өнгийн ялзмаг хуримтлалын давхаргатай үржил шим багатай хөрсөнд тооцогдоно. Энэхүү бүс нутагт таана, хөмөл, мангир зэрэг давсаг ургамлууд голлон тархах ба бог малын бэлчээрийн үндсэн эдэлбэр хөрс болно. Цайвархүрэн хөрсний ялзмагт давхаргын зузаан 20 см-аас багагүй, ялзмагийн агууламж нь 30%-аас бага байна. Карбонатын давхарга А үе давхаргын доор залгаж оршдог онцлогтой. Цайвархүрэн хөрс нь хээр, говийн бүсийн зааг талархаг газар, уулс хоорондын хөндий, хотгор, нам ухаа толгод бүхий газарзүйн орчинд үүсэж тогтворжино. Гадаргадаа дайрга чулуу, элсэн бүрхэцтэй, ургамал бүрхэвч 40%-аас илүүгүй. Цайвархүрэн хөрс нь Монгол орны нутаг дэвсгэрийн 2.45% орчимд буюу 38299.1 км² талбайд тархах бөгөөд Сүхбаатар аймгийн зүүн өмнөд хэсэг, Дорноговь аймгийн хойд хэсэг, Дундговь, Өвөрхангай, Баянхонгор, Завхан, Увс, Говь-Алтай, Ховд, Баян-Өлгий аймгуудын нутагт уулсын хоорондох хөндий хотосын хэсэгт хуурай хээрийн Хүрэн, говийн бор хөрсний зааг хэсгээр зонхилон тархана.

Хөрсний хэв шинж, өнөөгийн төлөв байдал

Төслийн талбай орчим нь Монгол орны хөрс газарзүйн мужлалаар Говийн хөрсний их мужийн өргөргийн бүсшилтэй нутгийн Хүрэн, Цайвархүрэн хөрстэй нутгийн Дундговийн хөрсний тойрогт хамаарна.



ЗУРАГ 12. СУДАГААНЫ ЦЭГҮҮДИЙН БАЙРШИЛ

ХҮСНЭГТ 9. СУДАЛГААНЫ ЦЭГҮҮДИЙН СОЛБИЛЦОЛ

№	Цэгийн дугаар	Өргөрөг	Уртраг
1	T-1-25-01	46°3'34"	104°56'36"
2	T-1-25-02	46°3'60"	104°56'42"

3	T-1-25-03	46°4'8"	104°48'24"
4	T-1-25-04	46°6'35"	104°48'19"
5	T-1-25-05	45°41'16"	104°57'55"
6	T-1-25-06	45°41'7"	104°52'9"
7	T-1-25-07	45°37'46"	104°53'4"
8	T-1-25-08	45°37'55"	104°44'58"
9	T-1-25-09	45°45'27.14"	104°29'23.86"
10	T-1-25-10	45°42'9"	104°35'21"



ЗУРАГ 13. Т-1 ХАЙГУУЛЫН ТАЛБАЙН ЕРӨНХИЙ ТӨРХ-1





ЗУРАГ 14. Т-1 ХАЙГУУЛЫН ТАЛБАЙН ЕРӨНХИЙ ТӨРХ -2

ХӨРСНИЙ ХЭЭРИЙН БИЧИГЛЭЛ БА ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХАРИУ

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-01

ХҮСНЭГТ 10. Т-1-25-01, ХӨРСНИЙ ГАДАРГЫН БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ ШИНЖ ЧАНАР

Дээжний нэр	1 2		
Газрын нэр	Т-1 талбай, Гурван тойром		
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум		
Гүн, см	А (0-20 см)	В (20-40 см)	
Координат	46°3'34", 104°56'36"		
Өндөршил, налуу	1470 м, 3-5°		
Газрын гадарга	Ухаа гүвээт тал		
Хөрсний өнгө	Хээрийн бор хөрс	Бор шаргал	
Гадаргын ургамалшил	Хялгана, таана, харганат		
Хөрсний нягт	Нягт		
Чийг	Хуурай	Хуурай	
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар		
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	15см хүртэл бага зэрэг		
Гадаргын чулуулаг	5-10мм-5%	Гүнд чулуугүй	
Хөрсний эвдрэл	Үгүй		

ХҮСНЭГТ 11. Т-1-25-01, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ



№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-01	А үе	7.36	0.00	0.896	0.056	0.23	12.0
		В үе	8.43	0.00	0.789	0.257	0.18	6.6

ХҮСНЭГТ 12. Т-1-25-01, ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-01	А үе	78.3	12.8	8.9
		В үе	76.2	8.9	14.9

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-02

ХҮСНЭГТ 133. Т-1-25-02, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

Дээжний нэр	1	2	
	Т-1 талбай, Гурван тойром		
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум		
Гүн, см	А (0-20 см)	В (20-40 см)	
Координат	46°3'60", 104°56'42"		
Өндөршил, налуу	1460 м, 3-7°		
Газрын гадарга	Ухаа гүвээт тал		
Хөрсний өнгө	Хээрийн бор хөрс	Бор шаргал	
Гадаргын ургамалшил	Хялгана, хазаар өвс, харганат		
Хөрсний нягт	Нягтавтар		
Чийг	Хуурай	Өлөн чийгтэй	
Бүтэц	Элсэрхэг		
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	40см хүртэл маш цөөн	10см хүртэл дунд зэрэг	
Гадаргын чулуулаг	5мм-5-10%	Гүнд чулуугүй	
Хөрсний эвдрэл	Үгүй		

ХҮСНЭГТ 14. Т-1-25-02, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ


№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС _(1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-02	А үе	7.89	0.00	0.723	0.079	0.23	9.5
		В үе	8.19	0.00	0.732	0.089	0.49	5.5

ХҮСНЭГТ 15. Т-1-25-02, ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-02	А үе	80.2	7.9	11.9
		В үе	82.2	5.9	11.9

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-03

ХҮСНЭГТ 16. Т-1-25-03, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

Дээжний нэр	1		2		
	Т-1 талбай, Гурван тойром				
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум				
Гүн, см	А (0-20 см)		В (20-40см)		
Координат	46°4'8", 104°48'24"				
Өндөршил, налуу	1410 м, 5-7°				
Газрын гадарга	Ухаа гүвээт тал				
Хөрсний өнгө	Хээрийн хүрэн хөрс		Бор хүрэн		
Гадаргын ургамалшил					
Хөрсний нягт	Нягт				
Чийг	Өлөн чийгтэй		Өлөн чийгтэй		
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар				
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	20 см хүртэл бага зэрэг				
Гадаргын чулуулаг	5-30мм-40-50%		Гүнд чулуугүй		
Хөрсний эвдрэл	Үгүй				

ХҮСНЭГТ 17. Т-1-25-03, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ



№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-03	А үе	7.94	0.00	0.965	0.060	0.54	7.2
		В үе	8.38	0.00	1.649	0.150	0.34	5.0

ХҮСНЭГТ 18. Т-1-25-03, ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-03	А үе	78.2	7.9	13.9
		В үе	78.3	9.8	11.9

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-04

ХҮСНЭГТ 194. Т-1-25-04, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

Дээжний нэр	1	2	
	Т-1 талбай, Гурван тойром		
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум		
Гүн, см	А (0-20 см)	В (20-40см)	
Координат	46°6'35", 104°48'19"		
Өндөршил, налуу	1440 м, 5-10°		
Газрын гадарга	Хуурай хээр		
Хөрсний өнгө	Бор хүрэн	Цайвар бор	
Гадаргын ургамалшил	Хялганат, хазаар өвс, харганат		
Хөрсний нягт	Маш нягт	Нягт	
Чийг	Өлөн чийгтэй	Өлөн чийгтэй	
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар	Элсэрхэг	
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	15 см хүртэл дунд зэрэг		
Гадаргын чулуулаг	5-30мм-40%	10-50мм-30-50%	
Хөрсний эвдрэл	Үгүй		

ХҮСНЭГТ 20. Т-1-25-04, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ



№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-04	А үе	8.00	0.00	1.492	0.104	0.70	10.1
		В үе	8.38	0.00	0.704	0.102	0.29	6.3

ХҮСНЭГТ 21. Т-1-25-04, ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-04	А үе	74.1	13.0	12.9
		В үе	84.2	4.0	11.9

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-05

ХҮСНЭГТ 22. Т-1-25-05, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

Дээжний нэр	1	2	
	Т-1 талбай, Цавчир		
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум		
Гүн, см	А (0-20 см)	В (20-40см)	
Координат	46°41'16", 104°57'55"		
Өндөршил, налуу	1440 м, 0-3°		
Газрын гадарга	Ухаа гүвээт тал		
Хөрсний өнгө	Хээрийн цайвар бор	Цайвартар	
Гадаргын ургамалшил	Хялганат, харганат		
Хөрсний нягт	Нягт	Нягт	
Чийг	Өлөн чийгтэй	Өлөн чийгтэй	
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар		
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	15 см хүртэл маш зэрэг		
Гадаргын чулуулаг	5-10мм-маш 20-30%	Гүнд 3-5% Маш бага	
Хөрсний эвдрэл	Үгүй		
			

ХҮСНЭГТ 23. Т-1-25-05, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-05	А үе	8.12	0.00	1.103	0.077	0.95	8.1
		В үе	8.68	0.00	1.317	0.138	0.49	5.6

ХҮСНЭГТ 24. Т-1-25-05, ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-05	А үе	75.2	7.9	16.9
		В үе	68.3	9.9	21.8

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-06

ХҮСНЭГТ 255. Т-1-25-06, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

Дээжний нэр	1	2
	Т-1 талбай, Цавчир	
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум	
Гүн, см	А (0-20 см)	В (20-40см)
Координат	46°41'7", 104°52'09"	
Өндөршил, налуу	1440 м, 3-5°	
Газрын гадарга	Ухаа гүвээт тал	
Хөрсний өнгө	Хээрийн бор	Цайвар бор
	Хялганат, хиаг, сөөг	
Гадаргын ургамалшил	Хялганат, хиаг, сөөг	
Хөрсний нягт	Нягт	Нягт
Чийг	Хуурай	Өлөн чийгтэй
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар	
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	15 см хүртэл бага зэрэг	
Гадаргын чулуулаг	5-10мм-маш 20%	Чулуугүй
Хөрсний эвдрэл	Үгүй	



ХҮСНЭГТ 26. Т-1-25-06, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ



№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-06	А үе	7.90	0.00	0.900	0.062	0.39	9.3
		В үе	8.43	0.00	0.762	0.119	0.39	5.8

ХҮСНЭГТ 27. Т-1-25-06, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-06	А үе	75.2	12.9	11.9
		В үе	80.1	6.0	13.9

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-07

ХҮСНЭГТ 28. Т-1-25-07, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

Дээжний нэр	1 2		
	Т-1 талбай, Цавчир		
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум		
Гүн, см	А (0-20 см)	В (20-40см)	
Координат	46°37'46", 104°53'4"		
Өндөршил, налуу	1340 м, 3-5°		
Газрын гадарга	Ухаа гүвээт тал		
Хөрсний өнгө	Хээрийн бор	Бор саарал	
Гадаргын ургамалшил	Хялганат, таана		
Хөрсний нягт	Нягт	Нягтавтар	
Чийг	Хуурай	Маш бага чийгтэй	
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар		
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	10 см хүртэл дунд зэрэг	20см хүртэл бага зэрэг	
Гадаргын чулуулаг	5-10мм- 10%	Чулуугүй	
Хөрсний эвдрэл	Үгүй		

ХҮСНЭГТ 29. Т-1-25-07, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ


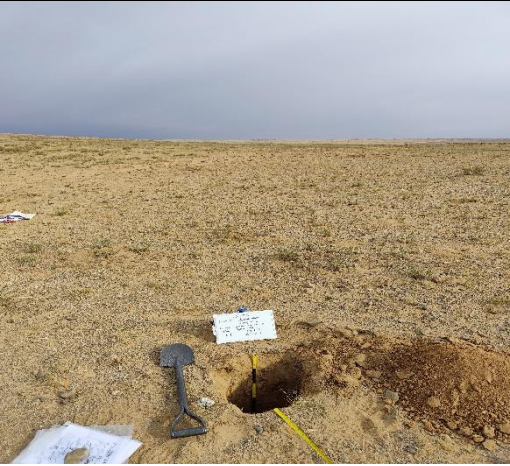
№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-07	А үе	8.56	0.00	1.036	0.232	0.95	10.6
		В үе	9.20	4.85	0.528	0.785	0.70	11.9

ХҮСНЭГТ 30. Т-1-25-07, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-07	А үе	74.3	8.9	16.8
		В үе	40.9	25.6	33.5

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-08

ХҮСНЭГТ 31. Т-1-25-08, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

Дээжний нэр	1 2		
	Т-1 талбай, Цавчир		
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум		
Гүн, см	А (0-15 см)	В (15-35см)	
Координат	46°37'55", 104°44'58"		
Өндөршил, налуу	1310 м, 2-3°		
Газрын гадарга	Ухаа гүвээг тал		
Хөрсний өнгө	Хээрийн бор	Хүрэн бор	
Гадаргын ургамалшил	Хялганат, таана, дэрст		
Хөрсний нягт	Маш нягт	Маш нягт	
Чийг	Хуурай	Өлөн чийгтэй	
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар		
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	20 см хүртэл бага зэрэг		
Гадаргын чулуулаг	0-5мм-маш 10-15%	Чулуугүй	
Хөрсний эвдрэл	Үгүй		

ХҮСНЭГТ 32. Т-1-25-08, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-08	А үе	9.12	3.76	0.501	0.376	0.49	8.2
		В үе	9.61	3.39	0.103	1.016	0.23	6.7

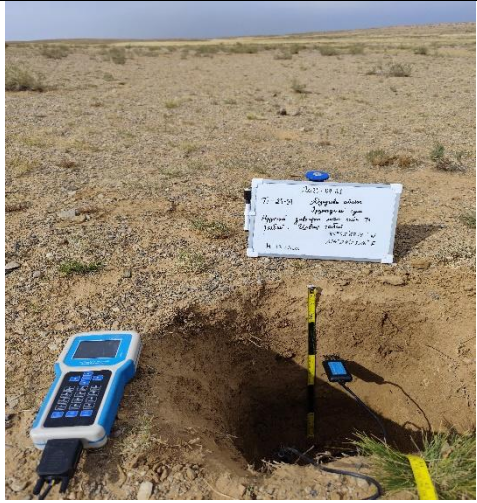
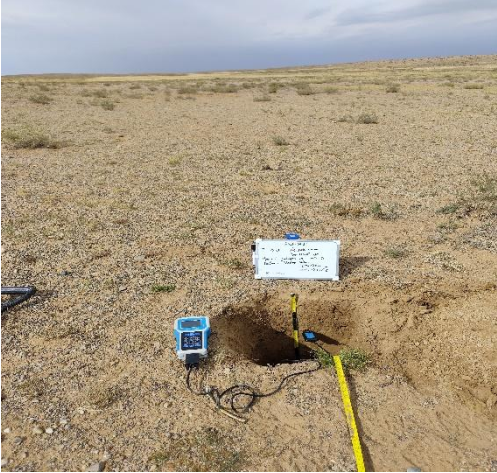
ХҮСНЭГТ 33. Т-1-25-08, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-08	А үе	65.3	10.9	23.8
		В үе	52.2	19.9	27.9

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-09

ХҮСНЭГТ 346. Т-1-25-09, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

Дээжний нэр	1 2	
	Т-1 талбай, Цавчир	
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум	
Гүн, см	А (0-20 см)	В (20-40см)
Координат	46°45'27.14", 104°29'23.86"	
Өндөршил, налуу	1371 м, 5-7°	
Газрын гадарга	Ухаа гүвээт тал	
Хөрсний өнгө	Хээрийн бор	Бор шаргал
Гадаргын ургамалшил	Таана, хялгана, хазаар өвс	
Хөрсний нягт	Нягт	Нягтавтар
Чийг	Хуурай	Өлөн чийгтэй
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар	
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	0-10 см хүртэл бага зэрэг	
Гадаргын чулуулаг	Чулуугүй	Чулуугүй
Хөрсний эвдрэл	Үгүй	

ХҮСНЭГТ 35.7 Т-1-25-09, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ



№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-09	А үе	8.62	0.00	0.846	0.147	0.70	9.0
		В үе	8.88	0.00	0.825	0.171	0.70	6.7

ХҮСНЭГТ 368. ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛ

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-09	А үе	78.2	6.9	14.9
		В үе	73.3	6.9	19.8

ХӨРСНИЙ ЗҮСЭЛТИЙН МОРФОЛОГИ БИЧИГЛЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ, Т1-25-10

ХҮСНЭГТ 37. Т-1-25-10, ХӨРСНИЙ ГАДАРГА БОЛОН ҮЕ ДАВХАРГЫН МОРФОЛОГИ БИЧИГЭЛ

Дээжний нэр	1	2	
	Т-1 талбай, Цавчир		
Газрын нэр	Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум		
Гүн, см	А (0-20 см)	В (20-40см)	
Координат	46°42'9", 104°35'21"		
Өндөршил, налуу	1460 м, 0-1°		
Газрын гадарга	Ухаа гүвээт тал		
Хөрсний өнгө	Хээрийн бор	Цайвар шаргал	
Гадаргын ургамалшил	Таана, хакаар өвс, харганат		
Хөрсний нягт	Нягт	Маш нягт	
Чийг	Хуурай	Өлөн чийгтэй	
Бүтэц	Элсэрхэг, хөнгөн шавранцар		
Ургамлын үндсээр торлогдсон байдал	0-10 см хүртэл бага зэрэг		
Гадаргын чулуулаг	5-10мм 10-15%	20см доош 10-20мм 10-15%	
Хөрсний эвдрэл	Үгүй		

ХҮСНЭГТ 38. Т-1-25-10, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH H ₂ O (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	ЕС (1:5) dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Т1-25-10	А үе	8.19	0.00	0.928	0.061	0.29	6.9
		В үе	8.51	0.00	0.840	0.132	0.13	6.2

ХҮСНЭГТ 39. Т-1-25-10, ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05 мм)	Тоос (0.05-0.002 мм)	Шавар (<0.002 мм)
1	Т1-25-10	А үе	78.3	7.9	13.8
		В үе	80.2	6.9	12.9

Товч дүгнэлт: Хөрс нь Т1-25-01 0-20 см, Т1-25-02 0-20 см, Т1-25-03 0-20 см, Т1-25-06 0-20 см сул шүлтлэг, Т1-25-07 20-40 см, Т1-25-08 0-20 см, Т1-25-08 20-40 см хүчтэй шүлтлэг, бусад дээж шүлтлэг урвалын орчинтой. Т1-25-07 20-40 см, Т1-25-08 0-20 см, Т1-25-08 20-40 см дунд

зэрэг карбонаттай, бусад дээж карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар бага зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанараар Т1-25-08 20-40 см дунд зэрэг, бусад дээж давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор болон калийн хангамжаар бага зэрэг, механик бүрэлдэхүүн Т1-25-07 20-40 см шавар, Т1-25-02 20-40 см, Т1-25-04 20-40 см нарийн элс, Т1-25-05 20-40 см, Т1-25-08 0-20 см, Т1-25-08 20-40 см элсэрхэг шавранцар, бусад дээж элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин бага.

Хөрсний хүн элементийн шинжилгээний хариу

ХҮСНЭГТ 409. ХӨРСӨН ДЭХ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХАРИУ

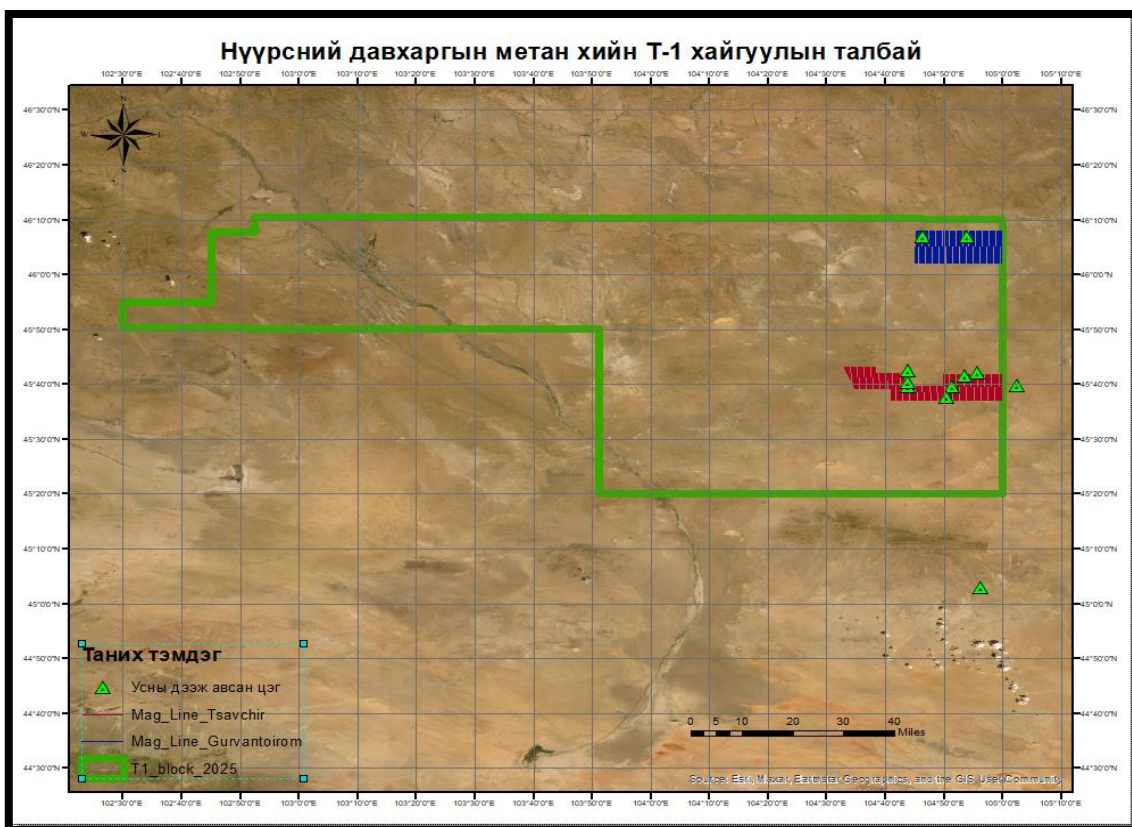
№	Дээжийн дугаар	Хүнд металлын агууламж											
		Элемент %											
		Ag	Al	As	B	Ba*	Be	Mn	Ni	P	Sc	Th	W
1	T1-25-01	<0.2	0.83	12	<10	80	0.5	354	6	220	2	<20	<10
2	T1-25-02	<0.2	0.83	7	<10	90	0.5	277	6	180	2	<20	<10
3	T1-25-03	<0.2	1.50	20	10	210	0.7	755	13	450	4	<20	<10
4	T1-25-04	<0.2	1.18	9	10	100	0.6	350	15	340	3	<20	<10
5	T1-25-05	<0.2	1.13	9	<10	80	0.5	251	8	200	3	<20	<10
6	T1-25-06	<0.2	1.06	6	<10	80	0.5	305	8	220	3	<20	<10
7	T1-25-07	<0.2	0.84	7	<10	70	0.6	329	5	250	2	<20	<10
8	T1-25-08	<0.2	1.33	8	10	90	1.0	338	5	340	3	<20	<10
9	T1-25-09	<0.2	1.00	7	10	100	0.7	326	7	190	2	<20	<10
10	T1-25-10	<0.2	1.00	8	10	100	0.6	299	9	200	2	<20	<10
Хүлцэх агууламж MNS5850:2019		-	-	208	25	-	-	-	150.0	-	-	-	-
Хоргой агууламж MNS5850:2019		-	-	50	100	-	-	-	1000	-	-	-	-
Аюултай агууламж MNS5850:2019		-	-	100	300	-	-	-	1800	-	-	-	-
№	Дээжийн дугаар	Хүнд металлын агууламж											
		Элемент %											
		Bi	Ca	Cd	Co	Sr	Cu	Mo	Pb	S	Ti	U	Zn
1	T1-25-01	<2	0.16	<0.5	5	21	8	1	7	0.01	0.04	<10	39
2	T1-25-02	<2	0.17	<0.5	5	21	7	1	6	0.01	0.04	<10	32
3	T1-25-03	<2	0.43	<0.5	8	55	13	2	12	0.01	0.03	<10	53
4	T1-25-04	<2	0.25	<0.5	8	28	11	1	10	0.02	0.03	<10	39
5	T1-25-05	<2	0.25	<0.5	6	29	9	1	6	0.01	0.03	<10	31
6	T1-25-06	<2	0.23	<0.5	6	27	10	1	6	0.01	0.05	<10	33
7	T1-25-07	<2	0.15	<0.5	5	24	8	1	9	<0.01	0.03	<10	37
8	T1-25-08	<2	0.71	<0.5	6	48	10	1	11	0.01	0.02	<10	53
9	T1-25-09	<2	0.21	<0.5	6	32	9	1	8	<0.01	0.04	<10	39
10	T1-25-10	<2	0.24	<0.5	6	29	9	1	7	0.01	0.04	<10	36

Хүлцэх агууламж MNS5850:2019	-	-	3.00	50.00	800.0	100.0	5.0	100.0	-	-	-	300
Хортой агууламж MNS5850:2019	-	-	10	500	3000	500	20	500	-	-	-	600
Аюултай агууламж MNS5850:2019	-	-	20	1000	6000	1000	50	1200	-	-	-	1000
№	Дээжийн дугаар	Хүнд металлын агууламж										
		Элемент %										
		Fe _{нийт}	Ca	Hg	K	La	Li	Na	Cr	Sb	Tl	V
1	T1-25-01	2.03	<10	<1	0.19	10	10	0.04	13	<2	<10	20
2	T1-25-02	1.6	<10	<1	0.21	10	10	0.04	13	<2	<10	20
3	T1-25-03	3.3	<10	<1	0.35	20	10	0.08	22	2	<10	39
4	T1-25-04	2.29	<10	<1	0.23	10	10	0.04	20	<2	<10	25
5	T1-25-05	1.60	<10	<1	0.16	10	10	0.04	14	<2	<10	27
6	T1-25-06	1.91	<10	<1	0.23	10	10	0.04	17	<2	<10	31
7	T1-25-07	1.76	<10	1	0.20	20	10	0.04	13	<2	<10	21
8	T1-25-08	2.06	10	<1	0.24	20	10	0.09	16	<2	<10	28
9	T1-25-09	1.94	<10	<1	0.24	20	10	0.05	16	<2	<10	24
10	T1-25-10	1.74	<10	<1	0.21	10	10	0.04	15<	<2	<10	27
Хүлцэх агууламж MNS5850:2019	-	-	2	-	-	-	-	800	-	-	-	150
Хортой агууламж MNS5850:2019	-	-	10	-	-	-	-	400	-	-	-	600
Аюултай агууламж MNS5850:2019	-	-	20	-	-	-	-	1500	-	-	-	1000

Хөрснөөс дээж авч хүнд металлын агууламжийг “Алс ХХК”-ийн итгэмжлэгдсэн лабораторит тодорхойлуулсан ба MNS5850:2019 стандарттай харьцуулахад стандартын хүлцэх, хортой, аюултай агууламжаас бага хүнд металлын бохирдолгүй байна

13.2 Усан орчны мониторингийн судалгаа:

Т-1 талбайн усны мониторингийн судалгаанд 14 гар болон гүний худгуудыг хамруулав.



ЗУРАГ 15. Т1 ТАЛБАЙН УСАН ОРЧНЫ МОНИТОРИНГИЙН СУДАЛГААНЫ ЦЭГҮҮД

ХҮСНЭГТ 4110. УСНЫ ДЭЭЖ АВСАН СОЛБИЛЦОЛЫН ЦЭГҮҮД

№	Цэгийн дугаар	Өргөрөг	Уртраг
1	TS-25-01US	45°39'51"	105°2'27"
2	TS-25-02US	45°42'16"	104°55'46"
3	TS-25-03US	45°41'35"	104°53'38"
4	TS-25-04US	45°39'41"	104°51'25"
5	TS-25-05US	45°37'53"	104°50'34"
6	TS-25-06US	45°39'42"	104°43'56"
7	TS-25-07US	45°40'30"	104°43'59"
8	TS-25-08US	45°42'39"	104°43'59"
9	GT-25-01US	45°3'15"	104°53'14"
10	GT-25-02US	46°7'16"	104°54'4"
11	GT-25-03US	47°7'32"	104°46'31"
12	GT-25-04US	46°7'34"	104°46'31"

Худаг №1 (TS-25-01US)

Сорьц дугаар: TS-25-01US
Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 20 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум
Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК
Төслийн нэр: Нүүрсний метан хийн хайгуулын Т-1 талбайн, Цавчир, Худаг №1
Координат: 45°39'51”, 105°2'27”
Өндөршил: 1370м
Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг



ХҮСНЭГТ 42. TS-25-01US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг- экв	мг- экв %		мг	мг- экв	мг- экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	781.0	22.00	39.4	Na ⁺ +K ⁺	765.7	33.29	59.6
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	1395.0	29.06	52.0	Ca ⁺⁺	272.5	13.60	24.3
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.20	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	109.4	9.00	16.1
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	20.0	0.32	0.6	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	274.5	4.50	8.1	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	2470.7	55.89	100.0	100.0	1147.6	55.89	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	TS-25-01US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	22.60
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	6.97
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	6920
TDS	ppm	-	3460
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	1.92
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	0.94
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	>30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ сульфатын ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн , чанарын хувьд давстай, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, хлор, сульфат, натри, кальци, магнийн ионууд нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

Худаг №2 (Ts-25-02us)

<p>Сорьц дугаар: TS-25-02US</p> <p>Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 20 өдөр</p> <p>Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум</p> <p>Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК</p> <p>Төслийн нэр: Нүүрсний метан хийн хайгуулын Т-1 талбайн, Цавчир, Худаг №2</p> <p>Координат: 45°42'16", 104°55'46"</p> <p>Өндөршил: 1420м</p> <p>Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг</p>	
---	--

ХҮСНЭГТ 4311. TS-25-02US, УСНИЙ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг-экв	мг-экв %		мг	мг-экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	225.8	6.36	36.3	Na ⁺ +K ⁺	311.8	13.56	77.4
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	225.0	4.69	26.8	Ca ⁺⁺	26.7	1.33	7.6
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.05	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	31.3	2.57	14.7
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	35.0	0.56	3.2	NH ₄ ⁺	1.0	0.06	0.3
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	359.9	5.90	33.7	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	845.7	17.51	100.0	100.0	370.7	17.51	100.0

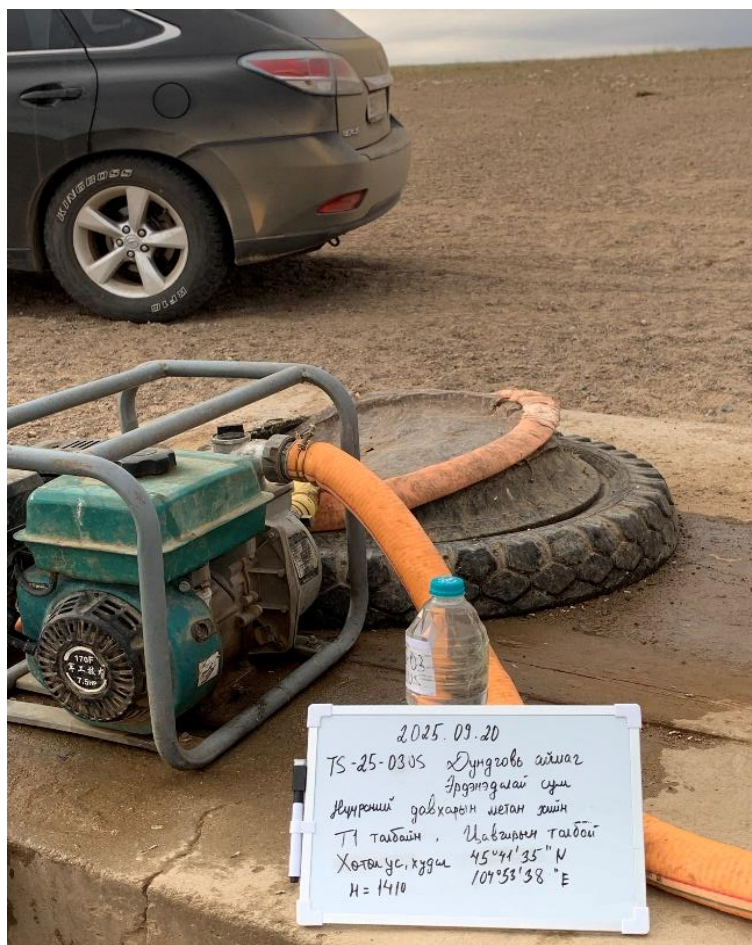
Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, зөөлөвтөр ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт,

натри, магнийн ион нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	TS-25-02US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	3.90
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.62
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	1785
TDS	ppm	-	982
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	2.08
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	1.18
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

ХУДАГ №3 (TS-25-03US)

Сорьц дугаар: TS-25-03US
Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 20 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум
Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК
Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хийн Т-1 талбайн, Цавчир, Худаг №3
Координат: 45°41'35", 104°53'38"
Өндөршил: 1410м
Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг




ХҮСНЭГТ 44. TS-25-03US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг-экв	мг-экв %		мг	мг-экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	284.0	8.00	31.7	Na ⁺ +K ⁺	412.9	17.95	71.0
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	498.0	10.38	41.0	Ca ⁺⁺	60.1	3.00	11.9
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.20	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	52.5	4.32	17.1
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	68.0	1.10	4.3	NH ₄ ⁺	0.1	0.01	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	353.8	5.80	22.9	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	1204.0	25.28	100.0	100.0	525.6	25.28	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	TS-25-03US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	7.32
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.45
ЦДЧ (EC)	uS/cm	1.0	2690
TDS	ppm	-	1480
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	3.68
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	1.05
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, хатуу ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, натри, магни, нитратын ионууд нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

ХАШААТЫН ХУДАГ (TS-25-04US)

<p>Сорьц дугаар: TS-25-04US</p> <p>Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 20 өдөр</p> <p>Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум</p> <p>Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК</p> <p>Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хий Хайгуулын Т-1 талбайн, Цавчир, Хашаатын худаг</p> <p>Координат: 45°39'41”, 104°51'25”</p> <p>Өндөршил: 1370м</p> <p>Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг</p>	
--	---


ХҮСНЭГТ 125. TS-25-04US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг- экв	мг- экв %		мг	мг- экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	268.0	7.55	34.1	Na ⁺ +K ⁺	351.3	15.28	69.1
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	355.0	7.40	33.4	Ca ⁺⁺	68.5	3.42	15.5
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.10	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	41.5	3.41	15.4
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	48.0	0.77	3.5	NH ₄ ⁺	0.1	0.01	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	390.4	6.40	28.9	Fe ⁺⁺⁺	0.2	0.01	0.0
Дүн		-	1061.5	22.12	100.0	100.0	461.6	22.12	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	TS-25-04US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	6.83
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.47
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	2300
TDS	ppm	-	1265
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	3.04
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	2.47
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, хатуувтар ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, натри, магнийн ион нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

ХУДАГ №5 (TS-25-05US)

<p>Сорьц дугаар: TS-25-05US</p> <p>Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 20 өдөр</p> <p>Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум</p> <p>Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК</p> <p>Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хий Т-1 талбайн, Цавчир, Худаг №5</p> <p>Координат: 45°37'53", 104°51'25"</p> <p>Өндөршил: 1370м</p> <p>Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг</p>	
--	---

ХҮСНЭГТ 46. TS-25-05US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг- экв	мг- экв %		мг	мг- экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	393.7	11.09	43.7	Na ⁺ +K ⁺	513.5	22.33	87.9
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	6.00	6.00	26.3	Ca ⁺⁺	20.0	1.00	3.9
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	25.2	2.07	8.1
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	0.61	0.61	2.4	NH ₄ ⁺	0.1	0.01	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.00	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	7.70	7.70	30.3	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	25.40	25.40	100.0	100.0	558.8	25.40	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	TS-25-05US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	3.07
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.64
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	2670
TDS	ppm	-	1468
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	2.21
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	0.82
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ хлорын ангийн, натрийн бүлгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, зөөлөвтөр ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэжилт, хлор, натри ионууд нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

ЭХЭН УСНЫ ХУДАГ (TS-25-06US)

<p>Сорьц дугаар: TS-25-06US</p> <p>Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 20 өдөр</p> <p>Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум</p> <p>Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК</p> <p>Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хий Т-1 талбайн, Цавчир, Эхэн усны худаг</p> <p>Координат: 45°39'42", 104°43'56"</p> <p>Өндөршил: 1350м</p> <p>Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг</p>	
---	--

ХҮСНЭГТ 47. TS-25-06, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг- экв	мг- экв %		мг	мг- экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	467.2	13.16	46.1	Na ⁺ +K ⁺	418.8	18.21	63.8
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	425.0	8.85	31.0	Ca ⁺⁺	62.9	3.14	11.0
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	87.3	7.18	25.2
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	38.0	0.61	2.1	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	359.9	5.90	20.7	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	1290.1	28.53	100.0	100.0	596.0	28.53	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	TS-25-06US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	3.07
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.64
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	2670
TDS		-	1468
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	2.21
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	0.82
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ хлорын ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, хлор, натри, магнийн ион нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

ЭХЭН УСНЫ ХУДАГ-1 (TS-25-07US)

<p>Сорьц дугаар: TS-25-07US</p> <p>Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 20 өдөр</p> <p>Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум</p> <p>Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК</p> <p>Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хий Т-1 талбайн, Цавчир, Эхэн усны худаг-1</p> <p>Координат: 45°40'30", 104°43'59"</p> <p>Өндөршил: 1360м</p> <p>Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг</p>	
---	--

ХҮСНЭГТ 138. TS-25-07US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг-экв	мг-экв %		мг	мг-экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	159.8	4.50	34.4	Na ⁺ +K ⁺	151.8	6.60	50.4
Сульфат	SO ₄ ²⁻	<500.0	188.0	3.92	29.9	Ca ⁺⁺	56.1	2.80	21.4
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.45	0.01	0.1	Mg ⁺⁺	44.9	3.69	28.2
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	35.0	0.56	4.3	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	250.1	4.10	31.3	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	633.3	13.09	100.0	100.0	252.8	13.9	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	TS-25-07US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	6.49
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.46
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	1234
TDS	ppm	-	679
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	3.52
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	1.26
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэгдүү, хатуувтар ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс магнийн ион “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

Гашууны худаг (TS-25-08US)

Сорьц дугаар:	TS-25-08US
Дээж авсан огноо:	2025 он 09 сар 20 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр:	Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум
Захиалагч компани:	Тахь ресурс ХХК
Төслийн нэр:	Нүүрсний давхаргын метан хий Т-1 талбайн, Цавчир, Эхэн усны худаг-1
Координат:	45°42'39", 104°43'30"
Өндөршил:	1400м
Уст цэгийн төрөл:	Гүний худаг




ХҮСНЭГТ 149. TS-25-08US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг-экв	мг-экв %		мг	мг-экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	235.5	7.14	27.4	Na ⁺ +K ⁺	405.8	17.64	67.8
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	455.0	9.84	36.4	Ca ⁺⁺	55.9	2.79	10.7
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.05	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	68.1	5.60	21.5
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	88.0	1.42	5.5	NH ₄ ⁺	0.1	0.01	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	488.0	8.00	30.7	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	1284.5	26.04	100.0	100.0	529.9	26.04	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	TS-25-08US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	8.39
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.29
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	2560
TDS	ppm	-	1408
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	3.68
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	0.35
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, хатуу ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт ерөнхий хатуулаг, натри, магни, нитратын ионууд нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

Худаг (GT-25-01US)

<p>Сорьц дугаар: GT-25-01US</p> <p>Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 21 өдөр</p> <p>Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум</p> <p>Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК</p> <p>Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хий Т-1 талбайн, Гурвантойром, худаг</p> <p>Координат: 46°3'15", 104°56'14"</p> <p>Өндөршил: 1430м</p> <p>Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг</p>	
--	---


ХҮСНЭГТ 50. GT-25-01US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг- экв	мг- экв %		мг	мг- экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	320.6	9.03	25.2	Na ⁺ +K ⁺	335.7	14.60	40.8
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	425.0	8.85	24.7	Ca ⁺⁺	159.5	7.96	22.2
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	161.2	13.26	37.0
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	2.0	0.03	0.1	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	1091.9	17.90	50.0	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	1839.5	35.82	100.0	100.0	656.5	35.82	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	GT-25-01US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	21.22
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	6.59
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	3460
TDS	ppm	-	1903
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	1.28
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	2.08
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, натри-магни бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүд ээс нь нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, кальци, натри, магнийн ион нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

Хөтөл ус худаг (GT-25-02US)

<p>Сорьц дугаар: GT-25-02US</p> <p>Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 21 өдөр</p> <p>Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум</p> <p>Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК</p> <p>Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хий Т-1 талбайн, Гурвантойром, худаг</p> <p>Координат: 46°7'16", 104°54'4"</p> <p>Өндөршил: 1410м</p> <p>Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг</p>	
---	--

ХҮСНЭГТ 5115. GT-25-02US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг- экв	мг- экв %		мг	мг- экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	76.3	2.15	15.8	Na ⁺ +K ⁺	102.6	4.46	32.7
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	125.0	2.60	19.1	Ca ⁺⁺	56.5	2.82	20.7
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	77.3	6.36	46.6
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	24.0	0.39	2.8	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	518.5	8.50	62.3	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	743.8	13.64	100.0	100.0	236.5	13.64	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	GT-25-02US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	9.18
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.25
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	1179
TDS	ppm	-	648
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	1.92
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	1.38
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, магнийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэгдүү, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс ерөнхий хатуулаг, магнийн ион нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

Сүүжийн худаг (GT-25-03US)

Сорьц дугаар:	GT-25-03US
Дээж авсан огноо:	2025 он 09 сар 21 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр:	Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум
Захиалагч компани:	Тахь ресурс ХХК
Төслийн нэр:	Нүүрсний давхаргын метан хий Т-1 талбайн, Гурвантойром, Хөтөл ус
Координат:	46°7'32", 104°46'31"
Өндөршил:	1420м
Уст цэгийн төрөл:	Гүний худаг



ХҮСНЭГТ 52. GT-03US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг-экв	мг-экв %		мг	мг-экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	173.6	4.89	22.3	Na ⁺ +K ⁺	243.3	10.58	48.3
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	520.0	10.83	49.5	Ca ⁺⁺	97.8	4.88	22.3
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.20	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	78.3	6.44	29.4
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	48.0	0.77	3.5	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	329.4	5.40	24.7	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн		-	1071.2	21.90	100.0	100.0	419.5	21.90	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	GT-25-03US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	9.18
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.25
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	1179
TDS		-	648
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	1.92
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	1.38
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ сульфатын ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давмархаг, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэжилт, ерөнхий хатуулаг, натри, магнийн ион нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

Баянгийн худаг

<p>Сорьц дугаар: GT-25-04US</p> <p>Дээж авсан огноо: 2025 он 09 сар 21 өдөр</p> <p>Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг Эрдэнэдалай сум</p> <p>Захиалагч компани: Тахь ресурс ХХК</p> <p>Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хий Т-1 талбайн, Гурвантойром, Баянгийн худаг</p> <p>Координат: 46°7'34", 104°46'31"</p> <p>Өндөршил: 1420м</p> <p>Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг</p>	
---	--

ХҮСНЭГТ 163. GT-25-04US, УСНЫ ХИМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нэршил	Анион	Зөвшөөрөг дөх дээд хэмжээ	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
			мг	мг-экв	мг-экв %		мг	мг-экв	мг-экв %
Хлорид	Cl ⁻	<350.0	213.4	6.01	27.7	Na ⁺ +K ⁺	152.5	6.63	30.6
Сульфат	SO ₄ ⁻	<500.0	430.0	8.96	41.3	Ca ⁺⁺	146.5	7.31	33.7
Нитрит	NO ₂ ⁻	<1.0	0.20	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	94.2	7.75	35.7
Нитрат	NO ₃ ⁻	<50.0	32.0	0.52	2.4	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
Карбонат	CO ₃ ⁻	-	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Гидрокарбонат	HCO ₃ ⁻	-	378.2	6.20	28.0	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	-	-	1053.8	21.69	100.0	100.0	393.2	21.69	100.0

Шинжилсэн үзүүлэлт	Нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	GT-25-04US
Ерөнхий хатуулаг	мг-экв/дм ³	<7.0	15.06
Урвалын орчин	pH	6.5-8.5	7.04
ЦДЧ (ЕС)	uS/cm	1.0	2040
TDS	ppm	-	1122
Исэлдэх чанар	мг-дм ³	1.0	3.52
Үнэр	Оноо	-	Үгүй
Өнгө	Градус	20	Үгүй
Амт	Оноо	-	***
Булингар	NTU	5.0	1.14
Тунадас	-	-	Үгүй
Тунгалаг	см	-	30

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ сульфатын ангийн, холимог бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн Үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, кальци, магнийн ион нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018” стандартад зааснаас их байна.

ХҮСНЭГТ 174. УСНЫ ХҮНД МЕТАЛЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХАРИУ

№	Дээжийн дугаар	Хүнд металлын агууламж									
		Элемент мг/л									
		Ag	Al	As	B	Ba	Bi	Ca	Cd	Co	Cr
1	TS-25-01	<0.004	0.06	<0.01	1.4	0.01	<0.2	264	<0.01	<0.01	<0.01
2	TS-25-02	<0.004	0.04	0.05	1.5	0.01	<0.2	25.8	<0.01	<0.01	<0.01
3	TS-25-03	<0.004	<0.01	<0.01	0.9	0.03	<0.2	59	<0.01	<0.01	<0.01
4	TS-25-04	<0.004	<0.01	<0.01	0.8	0.02	<0.2	71.4	<0.01	<0.01	<0.01
5	TS-25-05	<0.004	<0.01	0.04	1.2	0.01	<0.2	20.0	<0.01	<0.01	<0.01
6	TS-25-06	<0.004	0.04	0.05	1.2	0.03	<0.2	68.9	<0.01	<0.01	<0.01
7	TS-25-07	<0.004	0.06	0.05	0.4	0.02	<0.2	59.0	<0.01	<0.01	<0.01
8	TS-25-08	<0.004	<0.01	<0.01	1.4	0.02	<0.2	56.9	<0.01	<0.01	<0.01
9	GT-25-01	<0.004	0.03	0.05	1.5	0.01	<0.2	64.4	<0.01	<0.01	<0.01
10	GT-25-02	0.004	<0.01	0.05	0.5	0.04	<0.2	38.6	<0.01	<0.01	<0.01
11	GT-25-03	<0.004	0.05	0.01	1.0	0.03	<0.2	108.0	<0.01	<0.01	<0.01

12	GT-25-04	<0.004	0.09	<0.01	0.2	0.06	<0.2	163.0	<0.01	<0.01	<0.01
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 0900:2018		-	0.5	0.01	2.4	0.7	-	100.0	-	-	-
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 4586:2024		-	<1.6	<0.005	-	-	-	<25	<0.001	<0.01	<0.06
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010		0.1	0.5	0.01	1	2	-	-	-	0.003	0.07
Элемент мг/л											
		Cu	Fe	Hg	K	La	Li	Mg	Mn	Mo	Na
1	TS-25-01	<0.01	<0.01	<0.02	4.8	0.08	0.1	122.0	0.03	0.01	1350
2	TS-25-02	<0.01	0.04	0.02	3.0	0.07	<0.1	25.6	<0.01	0.04	445
3	TS-25-03	<0.01	<0.01	<0.02	4.2	0.06	0.1	51.6	<0.01	0.07	473
4	TS-25-04	<0.01	0.05	<0.02	61.6	0.07	0.1	41.8	<0.01	0.02	407
5	TS-25-05	<0.01	0.02	<0.02	2.4	0.05	<0.1	21.5	<0.01	0.04	587
6	TS-25-06	<0.01	<0.01	<0.02	19.6	0.07	0.1	87.2	<0.01	0.06	472
7	TS-25-07	<0.01	<0.01	<0.02	5.7	<0.05	<0.1	44.8	<0.01	0.02	145.5
8	TS-25-08	<0.01	<0.01	<0.02	12.6	0.07	0.1	61.8	<0.01	0.05	483
9	GT-25-01	0.03	<0.01	<0.02	8.9	0.10	0.1	155.5	0.10	0.01	481
10	GT-25-02	<0.01	<0.01	<0.02	32.5	0.05	0.1	76.8	<0.01	0.01	91.5
11	GT-25-03	<0.01	<0.01	<0.02	127.0	0.06	0.1	84.1	<0.01	0.02	221
12	GT-25-04	<0.01	<0.01	<0.02	27.4	0.07	<0.1	86.0	<0.01	<0.01	183.5
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 0900:2018		2.0	0.3	0.001	-	-	-	30.0	0.1	0.07	200
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 4586:2024		<0.02	<0.3	0.05	-	-	-	<10	<0.1	<0.08	-
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010		1.0	0.3	0.02	-	-	-	-	0.1	0.04	-
Элемент мг/л											
		Ni	P	Pb	S	Sb	Sc	Sn	Sr	Ta	
1	TS-25-01	<0.01	0.5	<0.02	907	<0.04	<0.02	<0.1	7.95	<0.1	

2	TS-25-02	0.01	<0.5	<0.02	151.0	<0.04	<0.02	<0.1	1.14	<0.1
3	TS-25-03	<0.01	<0.5	<0.02	132.0	<0.04	<0.02	<0.1	3.19	<0.1
4	TS-25-04	0.01	<0.5	<0.02	166.0	<0.04	<0.02	<0.1	3.88	<0.1
5	TS-25-05	0.01	<0.5	0.03	133.0	<0.04	<0.02	<0.1	1.36	<0.1
6	TS-25-06	0.01	<0.5	<0.02	175.5	<0.04	<0.02	<0.1	3.20	<0.1
7	TS-25-07	0.01	<0.5	<0.02	61.5	<0.04	<0.02	<0.1	1.67	<0.1
8	TS-25-08	0.01	<0.5	<0.02	184.5	<0.04	<0.02	<0.1	1.50	<0.1
9	GT-25-01	0.03	<0.5	<0.02	238	<0.04	<0.02	<0.1	2.90	<0.1
10	GT-25-02	0.01	<0.5	<0.02	45.3	<0.04	<0.02	<0.1	1.78	<0.1
11	GT-25-03	0.01	0.6	<0.02	188.5	<0.04	<0.02	<0.1	2.98	0.1
12	TS-25-04	0.01	<0.5	<0.02	175.0	<0.04	<0.02	<0.1	1.90	<0.1
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 4586:2024		<0.008	0.05	<0.01	-	-	-	-	-	-
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010		0.1	-	0.05	-	0.006	-	-	-	-
		Элемент мг/л								
		Ti	Tl	V	W	Y	Zn	Zr	Si	
1	TS-25-01	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	0.01	<0.01	<0.1	
2	TS-25-02	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	
3	TS-25-03	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	
4	TS-25-04	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	
5	TS-25-05	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	
6	TS-25-06	<0.01	<0.1	0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	
7	TS-25-07	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	
8	TS-25-08	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.01	<0.1	
9	GT-25-01	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	0.05	<0.1	3.2	
10	GT-25-02	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	2.6	
11	GT-25-03	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	3.3	

12	TS-25-04	<0.01	<0.1	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	4.4
	Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 0900:2018	-	-	-	-	-	0.01	-	-
	Зөвшөөрөгдөх хэмжээ MNS 4586:2024	-	-	-	-	-	<0.05	-	-
	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010	-	0.0005	0.06	-	-	5	-	-

Усны бохирдлын үзүүлэлтүүдийг тодорхойлохоор Т-1 талбайд хамаарах гүний худгийн усны дээжийн хүнд металлын агууламжийг “Алс ХХК”-ийн итгэмжлэгдсэн лабораторит тодорхойлуулсан ба MNS 6148:2010 стандарттай харьцуулахад TS-25-03, TS-25-05, TS-25-06, TS-25-07, GT-25-01, GT-25-02 As (Хүнцэл), TS-25-01, TS-25-02, TS-25-05, TS-25-06, TS-25-08, GT-25-01, В (Бор), TS-25-03, TS-25-06, TS-25-08 Мо (Молибден) стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан үзүүлэлттэй байна.

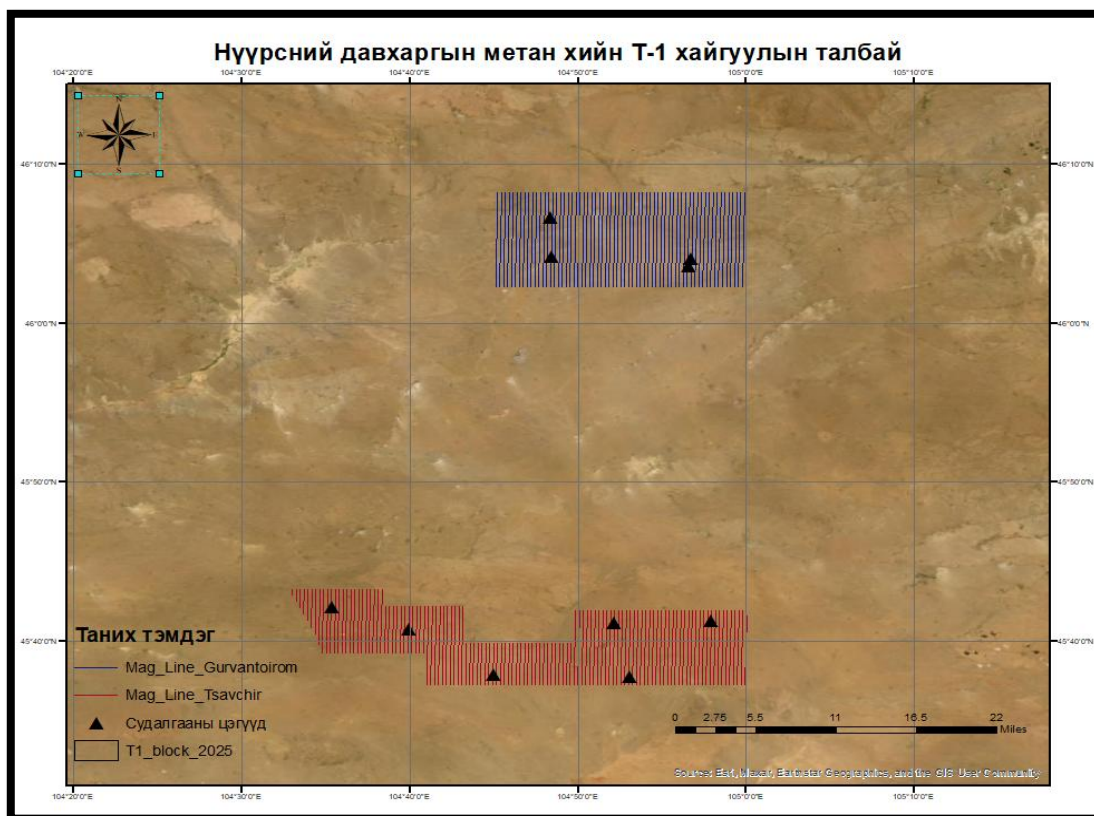
MNS 4586:2024 стандарттай харьцуулахад TS-25-01 Mg (Магни), Ca (Кальци), GT-25-01 As (Хүнцэл), Mg (Магни), агууламж стандартаас үзүүлэлттэй ба 4-р түвшин. TS-25-02 As (Хүнцэл), TS-25-03 Mg (Магни), TS-25-05 As (Хүнцэл), TS-25-06 As (Хүнцэл), Mg (Магни), Pb (Хартугалга), TS-25-07 As (Хүнцэл), Mg (Магни), TS-25-08 Mg (Магни), GT-25-02 As (Хүнцэл), Mg (Магни), GT-25-03 Ca (Кальци), Mg (Магни), GT-25-04 Ca (Кальци), Mg (Магни) стандартаас давсан үзүүлэлттэй ба 3-р түвшин.

3-р зэргийн усыг зохих аргуудаар цэвэршүүлэн боловсруулж (MNS0900:2018) унданд ашиглаж болно. 4-р зэргийн усыг эрчим үйлдвэрлэл, усан тээвэр болон бусад чанарын үзүүлэлт шаарддаггүй хэрэглээнд шууд хэрэглэхийг зөвшөөрнө.

Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын гүний худгуудын ус нь хүнд металлын бохирдолтой байгаа нь ус чулуулгийн харилцан үйчлэлд орж усны бүтэц, химийн найрлага тухайн орчны геологийн тогтоц болон чулуулгаас хамаарч байж болзошгүй. Эрдэжилт өндөртэй усыг өдөр тутам унд ахуйд хэрэглэх эрүүл мэндэд тохиромжгүй учир цэнэгжүүлэн зөөлрүүлж, стандарт шаардлага хангасан ундны усыг хэрэглэх шаардлагатай.

13.3 Агаарын чанарын мониторингийн судалгаа:

“Тахь Ресурс” ХХК-ийн Дундговь аймаг дахь “Нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын талбай”-н 2025 оны орчны хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд 10 цэгт агаарын чанарын өнөөгийн байдлыг тодорхойлох зорилгоор агаар дахь бохирдуулагч бодисуудыг агууламжийн хэмжилт судалгааны мэдээллийг үндэслэн тооцсон. Агаарын чанарыг 2025 оны 09 сарын 20-21 өдөр Portable multi-gas detector Model:ВН-4А багажаар хэмжилтийг хийв.



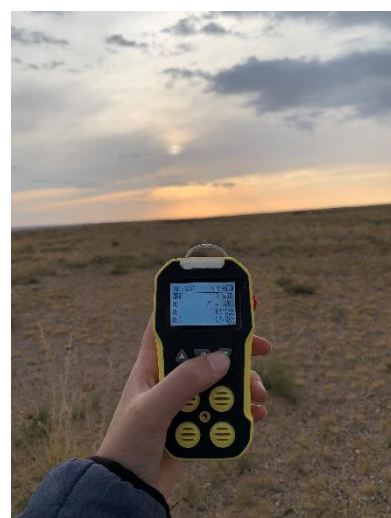



ЗУРАГ 36. АГААРЫН ХЭМЖИЛТ ХИЙСЭН ЦЭГ

ХҮСНЭГТ 185. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ОРЧМЫН АГААРЫН ЧАНАР

№	TS-25-01	TS-25-02	TS-25-03	TS-25-04	TS-25-05
Хэмжилт хийсэн цэг	46°3'34" 104°56'36"	46°3'60" 104°56'42"	46°4'8" 104°48'24"	46°6'35" 104°48'19"	45°41'16" 104°57'55"
O ₂ , %	20.2	20.4	20.4	20.4	20.9
CH ₄	0	0	0	0	0
H ₂ S ppm	0	0	0	0	0
CO, ppm	0	0	0	0	0
PM _{1.0} , ug/m ³	4	4	5	4	3
PM _{2.5} , ug/m ³	8	8	9	8	7
PM ₁₀ , ug/m ³	10	10	11	10	6
Temperature °C	18	21.9	20.9	20.9	18.6
Humidity, %	43	26	30	30	22
AQI	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн
Дуу чимээ, дБ	30.7	20.4	34	30.5	46.1
№	TS-25-06	TS-25-07	TS-25-08	TS-25-09	TS-25-10
Хэмжилт хийсэн цэг	45°41'7" 104°52'9"	45°37'46" 104°53'4"	45°37'55" 104°44'58"	45°45'27.14" 104°29'23.86"	45°42'9" 104°35'21"
O ₂ , %	20.9	20.9	20.1	20.3	20.9
CH ₄	0	0	0	0	0
H ₂ S ppm	0	0	0	0	0
CO, ppm	0	0	0	0	0
PM _{1.0} , ug/m ³	4	3	4	4	4
PM _{2.5} , ug/m ³	7	6	8	8	8
PM ₁₀ , ug/m ³	8	7	10	10	10
Temperature °C	20.0	19.8	15.2	19.9	18.3
Humidity, %	23.0	16	25	37	23
AQI	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн	Маш сайн
Дуу чимээ, дБ	33.3	48.2	23.3	37	31.4

“Тахь ресурс” ХХК-ийн нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын Т-1 талбай орчмын PM 1.0, PM 2.5, PM 10.0 тоосонцрын хэмжээ Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2025 стандартын Агаар дахь түгээмэл тархацтай бохирдуулах бодисын хүлцэх агууламж болон физикийн сөрөг нөлөөллийн хүлцэх хэмжээнээс бага агуулгатай байна.

ЗУРАГ 47. ХИЙН ХЭМЖИЛТ ХИЙЖ БУЙ БАЙДАЛ	ЗУРАГ 58. ТООСНЫ ХЭМЖИЛТ ХИЙЖ БУЙ БАЙДАЛ	ЗУРАГ 69. ДУУ ЧИМЭЭНИЙ ХЭМЖИЛТ ХИЙЖ БУЙ БАЙДАЛ
		
		

ХҮСНЭГТ 196. АГААР ДАХЬ ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЛТТАЙ БОХИРДУУЛАХ БОДИСЫН ХҮЛЦЭХ АГУУЛАМЖ БОЛОН ФИЗИКИЙН СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ ДЭЭД ХЭМЖЭЭ

Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжилтийн дундаж хугацаа	Хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж
Химийн нөлөөлөл			
Хүхэрлэг хий (SO ₂)	20 минутын дундаж 24 цагийн дундаж Жилийн дундаж	мкг/м ³	450 50 20
Нүүрсстөрөгчийн дутуу исэл (CO)	20 минутын дундаж 1 цагийн дундаж 8 цагийн дундаж	мкг/м ³	60000 30000 10000
Азотын давхар исэл (NO ₂)	20 минутын дундаж 24 цагийн дундаж	мкг/м ³	200 50

	Жилийн дундаж		40
Озон (O ₃)	8 цагийн дундаж	мкг/м ³	100
Нийт тоосонцор	20 минутын дундаж	мкг/м ³	500
	24 цагийн дундаж		150
	Жилийн дундаж		100
PM 10 тоосонцор	24 цагийн дундаж	мкг/м ³	100
	Жилийн дундаж		50
PM 2.5 тоосонцор	24 цагийн дундаж	мкг/м ³	50
	Жилийн дундаж		25
Хар тугалга (Pb)	24 цагийн дундаж	мкг/м ³	1
	Жилийн дундаж		0.25
Бенз-а-пирен (C ₂₀ H ₁₂)	24 цагийн дундаж	мкг/м ³	0.001
Физикийн нөлөөлөл			
Үзүүлэлтүүдийн нэр	Хэмжилтийн дундаж хугацаа	Хэмжих нэгж	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Дуу шуугиан -Өдрийн цаг (07-22) Шөнийн цаг (22-07)	16 цагийн дундаж	дБА	60
	8 цагийн дундаж		45

Энэхүү стандартын хамрах хүрээ нь хот суурин газруудад хамаарагдах тул орон нутаг дахь байгууламжид ашиглахад учир дутагдалтай бөгөөд ОУСК (Олон улсын санхүүгийн корпораци)-ын удирдамжид олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн стандартуудыг ашиглах шаардлагатай гэж зөвлөжээ. ОУСК-ын ерөнхий удирдамжид дурдсанаар Европын холбооны орчны агаарын чанарын стандарт⁴-ыг тайланд тусган үзлээ.

ХҮСНЭГТ 207. ЕВРОПЫН ХОЛБООНЫ ОРЧНЫ АГААРЫН ЧАНАРЫН СТАНДАРТ

Үзүүлэлт	Дундаж хугацаа	ЕХ-ын Орчны агаарын чанарын стандарт (мг/м ³)	Жилд зөвшөөрөгдөх тоон хэмжээ
Хүхрийн давхар исэл (SO ₂)	1 цаг	350	24
	24 цаг	125	3
Угаарын хий (CO)	8 цаг	10,000	байхгүй
Азотын давхар исэл (NO ₂)	1 цаг	200	18
	Жил	40	байхгүй
Озон (O ₃)	8 цаг	120	25
PM10	24 цаг	50	35
	Жил	40	байхгүй
PM 2.5	Жил	25	Байхгүй
Хар тугалга	жил	0.5	Байхгүй
Бензоапирен	жил	0.001	Байхгүй

Төслийн талбай орчмын хүхэрлэг хий, азотын давхар ислийн хэмжээ, нийт тоосны хэмжээ “Агаарын чанарын MNS 4585:2025 стандарт” болон Европын холбооны орчны агаарын чанарын стандартын жилд зөвшөөрөгдөх тоон хэмжээнээс давсан үзүүлэлтгүй байна.

⁴ 2008 оны 5-р сарын 21-ний Европын парламент болон зөвлөлөөс баталсан орчны агаарын чанар болон Европт цэвэр агаар буюу 2008/50/ЕС зөвлөмжөөс авсан ЕХ-ны агаарын чанарын шаардлагууд

13.4 Амьтны аймгийн мониторингийн судалгаа:

Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын нутагт “Тахь ресурс” ХХК-ийн нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын Т-1 талбайн амьтны аймгийн мониторинг судалгааг “Их Зос” ХХК-ийн мэргэжилтнүүд хийж гүйцэтгэсэн. Т-1 талбайд 2025 онд шинээр хайгуулын цооног байгуулаагүй төлөвтэй байв.

Бид суурин ажиглалт болон явган замналын аргаар ажиглалт хийсэн бөгөөд тухайн үед ажиглагдсан шувууд болон мэрэгч, амьтдын баас, үүр ноохой, амьтны хөдөлгөөн ажиглаж тэмдэглэл үйлдэн хүснэгт боловсруулан фото зургаар баталгаажуулав.



ЗУРАГ 20. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙН ХАРАГДАХ БАЙДАЛ

СУДАЛГААНЫ БАГАЖ ХЭРЭГСЭЛ

Бид судалгаандаа хоёр нүдний дуран, хөдөлгөөн мэдрэгч камер, луужин амьтны зүйлийг тэмдэглэх хүснэгт ашиглав.

СУДАЛГААНЫ БАГАЖ ХЭРЭГСЭЛ

Монгол орны нутаг дэвсгэр байгаль газарзүйн хувьд нэн өвөрмөц онцлогтой учир бүс бүслүүр үүсгэж үүнд зохицож амьдрах амьтны аймаг нь ихээхэн баялаг бүрэлдэхүүнтэй. Өндөр уулын тагийн бүслүүрээс авахуулаад цөлийн бүс хүртэл бүх л бүс бүслүүрийн амьтад амьдрах нөхцөл бүрджээ. Говь цөлийн ландшафтад нутгийн уугуул буюу Төв азийн унаган амьтад олноор амьдарна.

Амьтны аймгийн бүрэлдэхүүнд хөхтөн, жигүүртэн, шавьж, хэвлээр явагчид, усны амьтад зонхилох бөгөөд нутгийн хойд хэсгийн уулархаг нутгийн ой тайгад амьдардаг хөхтөн амьтадаас атаахай, оготно, олон зүйлийн туурайтан, мах идэштэн байна. Ойт хээрийн бүсийн

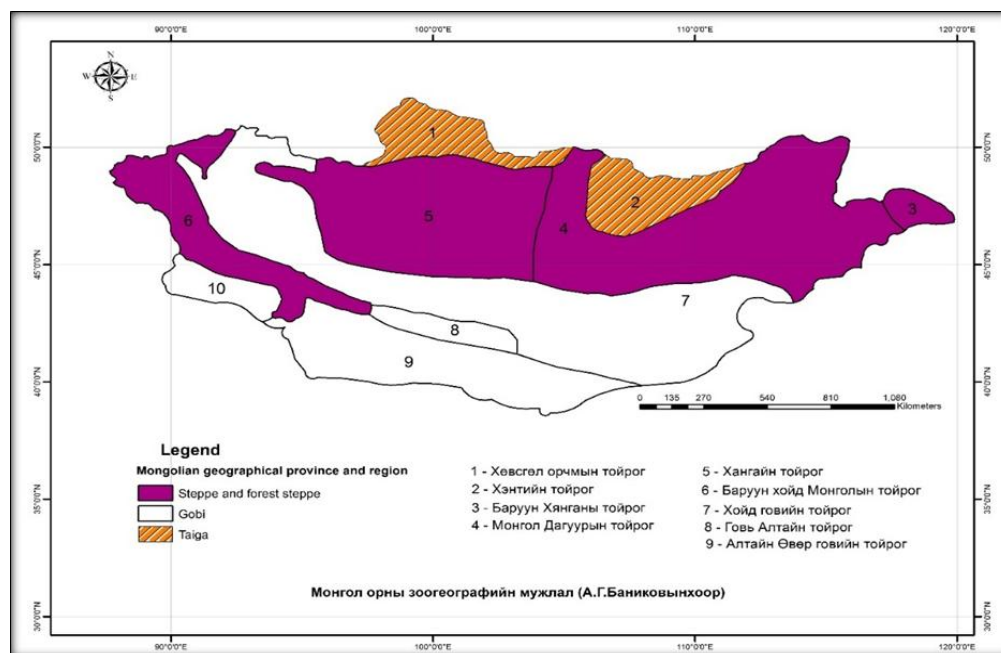
хээрт нүх үүр малтан орогнодог өвсөн тэжээлт тарвага, бусад жижиг амьтад зонхилсон хөхтөний бүлгэмдэл, харин хээрийн бүсийн зүүн захаар цагаан зээрийн сүрэг тархана. Цөлөрхөг хээрийн ба цөлийн бүсэд монгол чичүүл, зарим зүйл алагдаахай, шишнүүхэй үүнээс урагшлахад шар чичүүл зонхилно.

Манай орны хойд ба өмнөд хэсгийн байгалийн нөхцөл, дулаан, хүйтэн, чийг, усан хангамж зэргийн ялгаанаас үүдэн амьтдын төрөл зүйл өөр өөр байдаг. Ан агнуурын хуулийн заалт ёсоор амьтныг:

Нэн ховор: амьтдад тахь, хавтгай, мазаалай, хар мөрний хандгай, цаа буга, хүдэр, минж, халиу, ирвэс, бөхөн, жороо тоодог, гургуул, гангар хун, цэн тогоруу, хар тогоруу, цагаан тогоруу, хилэм загас зэрэг 18 зүйлийн амьтад хамаарна.

Ховор амьтдад хөхтөнөөс аргаль, янгир, хулан, хар сүүлтий, халиун буга, ойн булга, зэгсийн гахай, говийн шилүүс, хадны суусар, цоохондой, эрээн хүрэн, гозоорой зурам, шувуудаас алтайн хойлог, манхин галуу, хээрийн галуу, хошуу галуу, хуруут хун, гангар хун, байгалийн нугас, ухаа шумбуур, халзан ангир, ямаан сүүлт, цасч дэглий зэрэг 22 шувуу, цагаан амар, давх зэрэг загасны зүйл хамаарна⁵.

Төслийн талбайн нутаг дэвсгэр нь 1954 онд ландшафтын мужлалт, амьтны аймгийн чанарын болон тоон харьцаа гэсэн гурван зарчмыг баримтлан Банниковын гаргасан мужлалтаар Хойд говийн тойрогт хамаарагдана⁶.



ЗУРАГ 21. МОНГОЛ ОРНЫ ЗООГЕОГРАФИЙН МУЖЛАЛ

Дундговь аймаг нь говь-хээрийн зааг тул амьтны аймаг нь говь цөлийн амьтдаас гадна хээрийн бүсийн амьтадтай холилдсон байдаг. Тиймээс аргаль, янгир зэрэг том туруутан болон махчин шувууд зонхилж, мөн ховор амьтад болох хар сүүлт зээр, тас зэрэг хамгаалалттай зүйлүүд тархсан.

⁵ Монголын байгалийн газарзүй

⁶ Банников, 19954

ХӨХТӨН

Манай орны нутаг дэвсгэр дээр 128 зүйл уугуул хөхтөн тархан амьдардаг. Бидний судалгааны явцад хярс, үнэг, үлийн цагаан оготно зэрэг хөхтөн амьтдын ул мөр тэмдэглэгдэж байв. Төслийн талбайд Хярс үнэгний тархац өргөн хүрээнд байх магадлалтай. Төслийн талбайн хувьд Бага газрын чулуу байгалийн цогцолборт газартай ойролцоо байрладаг учир зарим хөхтөн амьтад болон махчин амьтдын шилжилт хөдөлгөөн дамжин өнгөрч болох талтай. Шувуудаас: Нөмрөг тас, Идлэг шонхор, Начин шонхор, Зээрд шонхор, Монгол ногтруу, Хөхвөр тагтаа, Хадны тагтаа, Бөвөөлжин өвөөлж, Монгол болжмор, Дагуур ятуу. Хөхтөн амьтдаас: Цагаан зээр, Бор туулай, Хотны үен, Цагаан үен, Мануул мий, Дэлдэн зараа, Цайвар сүүлт зурам, Говийн алагдаахай, Шивэр алагдаахай, Үлийн цагаан оготно. Махан идэшт агнуурын амьтдаас: Халздай дорго, Мануул мий, Хярс үнэг, Шар үнэг, Үмхий хүрэн, Эрээн хүрэн байна. Мэрэгч амьтдаас: Шар чичүүл, Монгол чичүүл, Хэргэлзий оготно, Орог зусаг бий. Тухайн бүс нутагт устаж буй хөхтөн амьтад үгүй.



ЗУРАГ 22. ХЯРСНЫ БААС



ЗУРАГ 237. ҮНЭГ



ЗУРАГ 24. ҮЛИЙН ЦАГААН ОГОТНЫ ҮҮР



ЗУРАГ 25. МОНГОЛ ГҮРВЭЛ

Төслийн талбайд бидний судалгааны явцад амьтад бүртгэгдээгүй ч тохиолдох магадлалтай амьтдын жагсаалтыг гаргав. Бусад хөхтөн амьтдын хувьд ажиглалтын хугацаанд ул мөр болон идэвхжил ажиглагдаагүй муутай байна. Дүрсийн буулгаж чадаагүй, холын зайнаас зүйлийг тодорхойлох боломжгүй шувууд болон мэрэгч зүйлүүд нилээдгүй байсан юм.

ХҮСНЭГТ 58. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙД ТОХИОЛДОЖ БОЛЗОШГУЙ АМЬТДЫН ЖАГСААЛТ

№	Монгол нэр	Шинжлэх ухааны нэр	Олон улсын үнэлгээ	Бүс нутгийн үнэлгээ	Улаан ном
1	Хар сүүлтий	<i>Gazella subgutturosa</i>	VU	VU	Ховор
2	Цагаан зээр	<i>Procapra gutturosa</i>	LC	EN	
Махан идэшт хөхтөн					
3	Хярс	<i>Vulpes corsac</i>	LC	EN	
4	Саарал чоно	<i>Canis lupus</i>	LC	NT	
5	Үнэг	<i>Vulpes vulpes</i>	LC	NT	
6	Мануул	<i>Felis manul</i>	NT	NT	
7	Халздай дорго	<i>Meles meles</i>	LC	LC	
8	Цагаан үен	<i>Mustela erminea</i>	LC	LC	
9	Хотны үен	<i>Mustela nivalis</i>	LC	LC	
10	Өмхий хүрэн	<i>Mustela eversmannii</i>	LC	LC	
11	Эрээн хүрнэ	<i>Vormela peregusna</i>	DD	LC	

Гар далавчтан					
12	Сахалт багваахай	<i>Myotis mystacinus</i>	LC	LC	
13	Дэлдэн зараа	<i>Hemiechinus auratus</i>	LC	LC	Улаан данс
Мэрэгч					
14	Гэрийн хулгана	<i>Mus musculus</i>			
15	Үлийн цагаан оготно	<i>Lasiopodomys brandti</i>	LC	LC	
16	Хэргэлзий оготно	<i>Microtus gregalis</i>	LC	LC	
17	Сохдой оготно	<i>Ellobius tancrei</i>	LC	LC	
18	Монгол тарвага	<i>Marmota sibirica</i>	LC	EN	
19	Хадны барагчин	<i>Alticola semicanus</i>	LC	LC	
20	Цомч шишүүхэй	<i>Allocricetulus curtatus</i>	LC	LC	
21	Сүүллэг шишүүхэй	<i>Cricetulus longicaudatus</i>	LC	LC	
22	Бүрдийн шишүүхэй	<i>Cricetulus sokolovi</i>	DD	LC	
23	Бор туулай	<i>Lepus tolai</i>		LC	
24	Цайвар сүүлт зурам	<i>Spermophilus pallidicauda</i>	LC	LC	
25	Бозлог зурам	<i>Spermophilus pallidicauda</i>	LC	LC	
26	Орог зусаг	<i>Phodopus campbelli</i>	LC	LC	
27	Элсний зусаг	<i>Phodopus roborovskii</i>	LC	LC	
28	Монгол чичүүл	<i>Meriones unguiculatus</i>	LC	LC	
29	Морин чичүүл	<i>Phombomys opimus</i>	LC	LC	
30	Говийн алагдаага	<i>Allactaga bullata</i>		LC	
31	Сибир алагдаага	<i>Allactaga sibirica</i>	LC	LC	
32	Тарвуу атигдаахай	<i>Cardiocranius paradoxus</i>	DD	DD	
33	Элсч савагдаахай	<i>Dipus sagitta</i>	LC	LC	
34	Монгол даахай	<i>Stylodipus andrewsi</i>	LC	LC	
35	Шаргал овол	<i>Eolagurus luteus</i>	LC	LC	
36	Тангад овол	<i>Eolagurus przewalskii</i>	DD	LC	
37	Дагуур огдой	<i>Ochotona dauurica</i>	LC	LC	
38	Үхэр огдой	<i>Ochotona pallasii</i>	LC	LC	
39	Говийн сармаахай	<i>Eptesicus gobiensis</i>	LC	LC	
40	Буурал сармаахай	<i>Vespertilio murinus</i>	LC	LC	
Хоёр нутагтан, мөлхөгчид					
41	Бамбай хоншоорт могой	<i>Glooydius halys</i>	--	LC	
42	Рашаан могой	<i>Coluber dione</i>	--	LC	

43	Монгол гүрвэл	<i>Eremias argus</i>	--	LC
----	---------------	----------------------	----	----

Бүс нутгийн хэмжээнд үнэлснээр “устаж болзошгүй” зүйл 3, “ховордож болзошгүй” зүйл 3, “эмзэг” зүйл 1 байна. “Тахь ресурс” ХХК-ийн нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын Т-1 талбайн тусгай зөвшөөрлийн талбай орчим тохиолдох боломжтой хөхтөнөөс бүс нутгийн хэмжээнд Устаж болзошгүй зүйлүүд болох Цагаан зээр, Хярс, Монгол тарвага нар байна. Эдгээр төрөл зүйлүүдэд төслийн үйл ажиллагааны явцад хөнөөл учруулахыг хатуу хориглох бөгөөд дараах хамгааллын арга хэмжээг Монгол улсад мөрдөн ажиллаж байна:

ХҮСНЭГТ 59. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ДАХЬ ЗАРИМ ЗҮЙЛ ХӨХТНИЙ ХАМГААЛЛЫН ХЭЛБЭР

Зүйлийн нэр	Ховордлын шалтгаан	Хамгааллын хэлбэр
Монгол тарвага	Дотоодын болон гадаадын зах зээлд гаргахаар мах, арьс, ардын эмнэлэгт ашиглах зорилгоор агнадаг. Тарваганы тос кортикостероне ² их хэмжээгээр агуулдаг ба хүүхэд, амьтанд хүнсний нэмэлт тэжээл байдлаар хэрэглэдэг, мөн түлэнхий, хөлдөлт, анемия, сүрьеэ, арьсны өвчинд хэрэглэж ирсэн уламжлалтай ⁷ . Өнгөрсөн зууны 1906 оноос 1994 оны хооронд Монголд нийт 104,2 сая тарваганы арьс олзворложээ ⁸ . Сүүлийн үед хийгдсэн агнуурын судалгааны мэдээгээр тухайн жилд тогтоосон агнуурын хяналтын тооноос даруй гурав дахин их тарваганы арьс арилжаалагдсан тоо баримт байгаа бөгөөд хууль бусаар 2004 онд бэлтгэсэн 117,000 гаруй тарваганы арьсыг улсын орлого болгожээ (Zahler нар, 2004). Тахал өвчин дэлгэрэх нь тоо толгойн хорогдолын шалтгааны нэг бөгөөд тарвага агнах явцад хүн тарваган тахлын нянгаар халдварлагдгийг тогтоосон учраас устгахыг оролддог ⁹ . Гэсэн хэдий ч популяцийн тоо толгой буурах хэрээр тахал гарах давтамж буурдаг байна.	Байгаль Орчны Яамны сайдын тушаалаар 2005, 2006 онд орон даяар тарваганы агнуурыг бүрэн хориглосон. Урьд нь популяцийн тоо толгойноос хамааран наймдугаар сарын 10-аас аравдугаар сарын 15 хүртэлх хугацаанд тарвага агнахыг хуулиар зөвшөөрдөг байсан (БОЯ, 2005). Мөн түүнчлэн орон нутгийн засаг захиргаанд дөрвөн жил тутам судалгаа хийх, энэ зүйлийг хамгаалахын тулд тухайн газар нутгийн агналтыг хаах эрхийг хуулиар олгосон байна. Агнуурын гол нутагт (зөвшөөрөгдсөн тохиолдолд) агнуурын үйл ажиллагаа явуулдаг компанийн өөрсдийн хөрөнгөөр нь жил бүр судалгаа хийлгэсэн байх ёстой (Wingard, Zahler, 2006). Монгол тарваганы тархац нутгийн 6 орчим хувь нь улсын тусгай хамгаалалтай газарт хамрагдсан. Байгаль Орчны Яамны сайдын тушаалаар 2005, 2006 онд орон даяар тарваганы агнуурыг бүрэн хориглосон. Урьд нь популяцийн тоо толгойноос хамааран наймдугаар сарын 10-аас аравдугаар сарын 15 хүртэлх хугацаанд тарвага агнахыг хуулиар зөвшөөрдөг байсан (БОЯ, 2005). Мөн түүнчлэн орон нутгийн засаг захиргаанд дөрвөн жил тутам судалгаа хийх, энэ зүйлийг хамгаалахын тулд тухайн газар нутгийн агналтыг хаах эрхийг хуулиар олгосон байна. Агнуурын гол нутагт (зөвшөөрөгдсөн тохиолдолд) агнуурын үйл ажиллагаа явуулдаг компанийн өөрсдийн хөрөнгөөр нь жил бүр судалгаа хийлгэсэн байх ёстой (Wingard, Zahler, 2006). Монгол тарваганы тархац нутгийн 6 орчим хувь нь улсын тусгай хамгаалалтай газарт хамрагдсан.

⁷ Адъяа, 2000

⁸ Батболд, 1996

⁹ Batbold, 2002

Хярс	<p>Үслэг арьс, мах зэрэг бүтээгдэхүүн нь бага үнэтэй ч хараа хяналтгүй агнуур газар авсаар байна. Дорнод Монгол болон Монгол Дагуурын хээрт 2001, 2002, 2003 онуудад үлийн цагаан оготны (<i>Lasiopodomys brandti</i>) тоо толгойг зохицуулахад хэрэглэж буй Бромадиолоне химийн хорт бодисонд дам өртөж хорогдох нь бий. Гэсэн хэдий ч энэ үйл ажиллагаа одоогоор зогссон ч бусад зүйлд нөлөөлсөөр байна (Н. Батсайхан, аман мэдээ). Байгалийн нөөцийн олборлолтын (уул уурхай) идэвхтэй үйл ажиллагаа өссөнөөс амьдрах орчны хомсдол бий болж байна. Гэрийн нохойнд дайруулахаас гадна галзуу өвчинд нэлээд өртөмтгий (Гептнер нар, 1967).</p>	<p>Аравдугаар сарын 21-нээс дараа оны хоёрдугаар сарын 16 хүртэлх хугацаанд агнахыг хуулиар зөвшөөрсөн (БОЯ, 2005). Засгийн газрын тогтоолоор олзвор агнуурын зөвшөөрлийн үнэлгээг 55 ам. доллараар тогтоосон (MNE, 2005). Монгол улсын байгалийн нөөцийг ашигласны төлбөрийн тухай хуулиар тодорхой хувийг байгаль хамгаалах үйл ажиллагаанд зарцуулна (Wingard, Zahler, 2006). Хярсны тархац нутгийн 12 орчим хувь нь улсын тусгай хамгаалалтай газарт хамрагддаг.</p>
Цагаан зээр	<p>Албан ёсны агнуурын тооноос хууль бус агнуурын хэмжээ давж, өргөн цар хүрээгээр агнаж байгаа нь ховордлын гол шалтгаан юм (Lkhagvasuren, Milner-Gulland, 1997). Milner-Gulland, Lkhagvasuren (1998) нарын гаргасан агнуурын загвар нь нэг сая толгой бүхий популяциас жилд 60,000 толгойг агнах даацтай гэж үзсэн ч одоогоор агнасан хэмжээ нь 300 гаруй хувиар давж байна</p>	<p>Агнуурыг 1932 оноос хяналттай явуулж байсан ба бүс нутгийн хэмжээнд албаны хэрэгцээнд агнах тоо хэмжээг тогтоож ирсэн байна. Жил бүрийн есдүгээр сарын 1-нээс арванхоёрдугаар сарын 1 хүртэл агнахыг хуулиар зөвшөөрсөн (БОЯ, 2005). 1995 оны Агнуурын тухай хуулиар цагаан зээрийг техникээр агнахыг хориглосон ба хэрэв хууль бусаар агнавал нэг бүрийн үнэ нь 30-40 ам.доллар гэж тогтоосон.</p>

Иймд “Тахь ресурс” ХХК нь (i) амьтдын амьдрах орчныг алдагдуулахгүй байх, (ii) төслийн ажилчид хууль бус ан агнуур хийлгэхгүй байх, урьдчилан сэргийлэхэд онцгойлон анхаарч ажиллах, (iii) тус төсөлд зэрлэг амьтдад хор хөнөөлтэй, гэмтээх хашаа хайс байршуулахгүй байх (iv) тусгай зөвшөөрлийн талбайн гадна хор хөнөөл учруулахгүй байх шаардлагатай.



Шувуу

Монгол орны хэмжээнд нийт 502 зүйл шувуу нүүдлийн, хагас нүүдлийн болон суурин байдлаар амьдардаг. Төслийн талбай орчмын бүсэд нийт 110 орчим зүйл шувуу багтаж



байгаа. Үүний дийлэнхи хувь нь нүүдлийн болон улиралын онцлогтой байршдаг зүйл шувууд юм. Энэ орчны бүс нутагт тохиолдох шувуудын бүс нутгийн болон олон улсын үнэлгээгээр анхааралд өртөхөөргүй байна. Олон улсын үнэлгээгээр эмзэг ангилалд 2 зүйл, устаж болзошгүй ангилалд 2 зүйл, ховордож болзошгүй ангилалд 6 зүйл байна.

ЗУРАГ 608. ХЭЭРИЙН БҮРГЭД

№	Түгээмэл нэр	Шинжлэх ухааны нэршил	Бүс нутгийн үнэлгээ	Олон улсын үнэлгээ
1	Отгот шунгуур	<i>Podiceps cristatus</i>	АӨ	АӨ
2	Хөх дэглий	<i>Ardea cinerea</i>	АӨ	АӨ
3	Гангар хун	<i>Cygnus cygnus</i>	АӨ	АӨ
4	Ногоохон нугас	<i>Anas crecca</i>	АӨ	АӨ
5	Зэрлэг нугас	<i>Anas platyrhynchos</i>	АӨ	АӨ
6	Анхидал ангир	<i>Tadorna tadorna</i>	АӨ	АӨ
7	Халбага нугас	<i>Spatula clypeata</i>	АӨ	АӨ
8	Цагаан хөмсөгт нугас	<i>Spatula querquedula</i>	АӨ	АӨ
9	Шовтгор алаг нугас	<i>Anas acuta</i>	АӨ	АӨ
10	Зээрд нугас	<i>Mareca penelope</i>	АӨ	АӨ

11	Бор нугас	<i>Mareca strepera</i>	АӨ	АӨ
12	Улаан хүзүүт шумбуур	<i>Aythya ferina</i>	АӨ	Э
13	Гээгт шумбуур	<i>Aythya fuligula</i>	АӨ	АӨ
14	Ооч ёл	<i>Gwpaetus barbatus</i>	Э	ХБ
15	Саарал хулд	<i>Circus cyaneus</i>	АӨ	АӨ
16	Сохор элээ	<i>Milvus migrans</i>	АӨ	АӨ
17	Нөмрөг тас	<i>Aegyptus monachus</i>	АӨ	ХБ
18	Хималайн хажир	<i>Gyps himalayensis</i>	АӨ	ХБ
19	Талын сар	<i>Buteo rufinus</i>	АӨ	АӨ
20	Ойн сар	<i>Buteo buteo</i>	АӨ	АӨ
21	Морин харцага	<i>Accipiter nisus</i>	АӨ	АӨ
22	Начин шонхор	<i>Falco tinnunculus</i>	АӨ	АӨ
23	Зээрд шонхор	<i>Falco naumanni</i>	АӨ	АӨ
24	Цармын бүргэд	<i>Aquila chrysaetos</i>	АӨ	АӨ
25	Тарважи бүргэд	<i>Aquila nipalensis</i>	АӨ	УБ
26	Шилийн сар	<i>Buteo hemilasius</i>	АӨ	АӨ
27	Идлэг шонхор	<i>Falco cherrug</i>	УБ	Э
28	Шууман шонхор	<i>Falco subbuteo</i>	АӨ	АӨ
29	Амарын шонхор	<i>Falco amurensis</i>	АӨ	АӨ
30	Дагуур ятуу	<i>Perdix dauurica</i>	АӨ	АӨ
31	Өвөгт тогоруу	<i>Arthropoides virgo</i>	АӨ	АӨ
32	Нарийн хиазат	<i>Charadrius dubius</i>	АӨ	АӨ
33	Азийн сүвээ цагаан	<i>Pluvialis fulva</i>	АӨ	АӨ
34	Умардын хавтгаалж	<i>Vanellus vanellus</i>	АӨ	ХБ
35	Халзан түнжүү	<i>Fulica atra</i>	АӨ	АӨ
36	Шар түрүүт элсэг	<i>Calidris ruficollis</i>	АӨ	ХБ
37	Одой элсэг	<i>Calidris minuta</i>	АӨ	АӨ
38	Алаг хайргач	<i>Arenaria interpres</i>	АӨ	АӨ
39	Тэнгисийн хиазат	<i>Charadrius alexandrinus</i>	АӨ	АӨ
40	Дорнын хиазат	<i>Charadrius veredus</i>	АӨ	АӨ
41	Зэвэн хиазат	<i>Charadrius leschenaultii</i>	АӨ	АӨ
42	Сүүл элсэг	<i>Calidris acuminata</i>	АӨ	АӨ
43	Хадуур элсэг	<i>Calidris ferruginea</i>	АӨ	ХБ
44	Темминскийн элсэг	<i>Calidris temminckii</i>	АӨ	АӨ
45	Савар элсэг	<i>Calidris subminuta</i>	АӨ	АӨ
46	Хар хөгчүү	<i>Tringa erythropus</i>	АӨ	АӨ
47	Улаан хөлт хөгчүү	<i>Tringa totanus</i>	АӨ	АӨ
48	Үхэр хөгчүү	<i>Tringa nebularia</i>	АӨ	АӨ
49	Шугуйн хөгчүү	<i>Tringa glareola</i>	АӨ	АӨ
50	Цагаан сүүлт хөгчүү	<i>Tringa ochropus</i>	АӨ	АӨ
51	Хайргын хөгчүү	<i>Actitis hypoleucos</i>	АӨ	АӨ
52	Бүрдний хөгчүү	<i>Tringa stagnatilis</i>	АӨ	АӨ
53	Замбын хараалж	<i>Gallinago stenura</i>	АӨ	АӨ
54	Шөвгөн хараалж	<i>Gallinago gallinago</i>	АӨ	АӨ
55	Монгол цахлай	<i>Larus argentatus</i>	АӨ	АӨ
56	Хүрэн толгойт цахлай	<i>Larus ridibundus</i>	АӨ	АӨ
57	Буурал хараалзай	<i>Chlidonias leucopterus</i>	АӨ	АӨ
58	Хадны тагтаа	<i>Columba rupestris</i>	АӨ	АӨ
59	Хөхвөр тагтаа	<i>Columba livia</i>	АӨ	АӨ
60	Монгол ногтруу	<i>Syrhaptus paradoxus</i>	АӨ	АӨ

61	Эгэл шар шувуу	<i>Bubo bubo</i>	АӨ	АӨ
62	Эгэл хөхөө	<i>Culculus canorus</i>	АӨ	АӨ
63	Дорнын хүүргэнэ	<i>Streptopelia orientalis</i>	АӨ	АӨ
64	Хотны бүгээхэй	<i>Athene noctua</i>	АӨ	АӨ
65	Холтсон гоётуул	<i>Jynx torquilla</i>	АӨ	АӨ
66	Бөвөөлжин өвөөлж	<i>Upupa epops</i>	АӨ	АӨ
67	Хондлой цагаан ураацай	<i>Apus pacificus</i>	АӨ	АӨ
68	Хурын ураацай	<i>Apus apus</i>	АӨ	АӨ
69	Монгол болжмор	<i>Meloncorypha mongolica</i>	АӨ	АӨ
70	Асрын алтанхараацай	<i>Hirundo rustica</i>	АӨ	АӨ
71	Боролзой болжмор	<i>Alauda arvensis</i>	АӨ	АӨ
72	Согсоот болжмор	<i>Galerida cristata</i>	АӨ	АӨ
73	Дэрсний жиргэмэл	<i>Calandrella cheleensis</i>	АӨ	АӨ
74	Хээрийн шийхнүүхэй	<i>Anthus richardi</i>	АӨ	АӨ
75	Хөх цэгцгий	<i>Motacilla alba</i>	АӨ	АӨ
76	Уулын цэгцгий	<i>Motacilla cinerea</i>	АӨ	АӨ
77	Шар цэгцгий	<i>Motacilla flava</i>	АӨ	АӨ
78	Харзны шийхнүүхэй	<i>Anthus spinoletta</i>	АӨ	АӨ
79	Бөртөг шийхнүүхэй	<i>Anthus hodgsoni</i>	АӨ	АӨ
80	Годлевскийн шийхнүүхэй	<i>Anthus godlewskii</i>	АӨ	АӨ
81	Үнсэн дунхай	<i>Lanius excubitor</i>	АӨ	АӨ
82	Тольт дунхай	<i>Lanius isabellinus</i>	АӨ	АӨ
83	Ухаа дунхай	<i>Lanius cristatus</i>	АӨ	АӨ
84	Сибирийн хайруулдай	<i>Prunella montonella</i>	АӨ	АӨ
85	Хадны жижир	<i>Monticola saxatilis</i>	АӨ	АӨ
86	Бүжимч чогчиго	<i>Oenanthe isabellina</i>	АӨ	АӨ
87	Цөлийн чогчиго	<i>Oenanthe deserti</i>	АӨ	АӨ
88	Мяраан чогчиго	<i>Pied wheatear</i>	АӨ	АӨ
89	Адууч чогчиго	<i>Oenanthe oenanthe</i>	АӨ	АӨ
90	Өнгөлүүрт гургалдай	<i>Luscinia calliope</i>	АӨ	АӨ
91	Дагуур галсүүлт	<i>Phoenicurus auroreus</i>	АӨ	АӨ
92	Улаан гүеэт хөөндэй	<i>Turdus ruficollis</i>	АӨ	АӨ
93	Цөлийн зэржигэнэ	<i>Sylvia nana</i>	АӨ	АӨ
94	Бүхт дууч шувуу	<i>Phylloscopus fuscatus</i>	АӨ	АӨ
95	Цагаан хэвэлж хөмрөг	<i>Emberiza pallasi</i>	АӨ	АӨ
96	Шар элэгт нөмрөг	<i>Emberiza aureola</i>	Э	УБ
97	Монгол алтанжигүүр	<i>Bucanetes mongolicus</i>	АӨ	АӨ
98	Улаан бор бужирга	<i>Carduelis flavirostris</i>	АӨ	АӨ
99	Хадны боршуу	<i>Petronia petronia</i>	АӨ	АӨ
100	Хээрийн бор шувуу	<i>Passer montanus</i>	АӨ	АӨ
101	Орончийн бор шувуу	<i>Passer domesticus</i>	АӨ	АӨ
102	Хар хэрээ	<i>Corvus corone</i>	АӨ	АӨ
103	Турлиах хэрээ	<i>Corvus frugilegus</i>	АӨ	АӨ
104	Улаан хошуут жунгаа	<i>Red billed chough</i>	АӨ	АӨ
105	Хондон ангир	<i>Tadorna ferruginea</i>	АӨ	АӨ
106	Эвэрт болжмор	<i>Eremophila alpestris</i>	АӨ	АӨ
107	Талын жиргэмэл	<i>Calandrella brachydactyla</i>	АӨ	АӨ
108	Хон хэрээ	<i>Corvus corax</i>	АӨ	АӨ
109	Монгол божирог	<i>Pyrgilauda davidiana</i>	АӨ	АӨ
110	Цасны богшоодой	<i>Montifringilla nivalis</i>	АӨ	АӨ

(АӨ – Анхааралд өртөхөөргүй; ХБ – Ховордож болзошгүй; УБ – Устаж байгаа; МД – Мэдээлэл дутмаг; Э – Эмзэг; УБо – Устаж болзошгүй; ҮБ– Үнэлэх боломжгүй)

13.5 Ургамлан нөмрөгийн мониторингийн судалгаа:

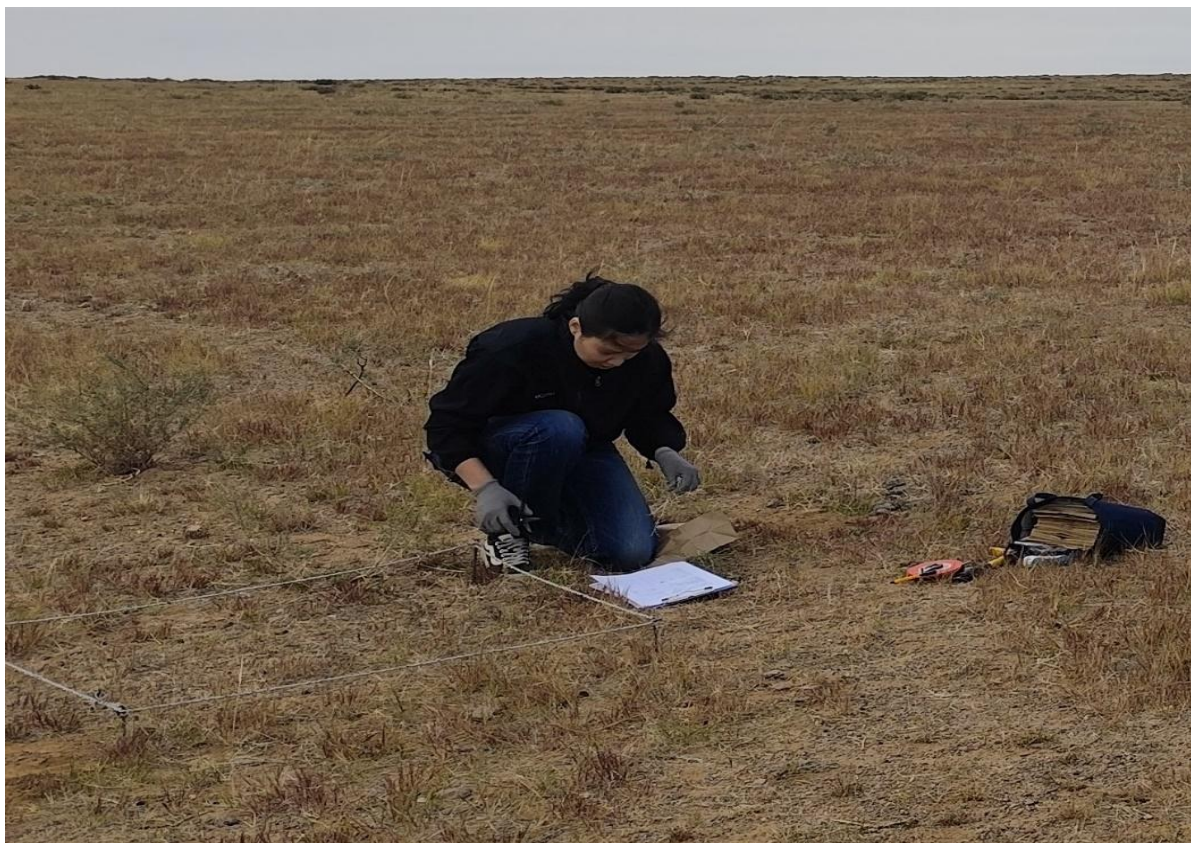
Ургамалжилын Судалгааны Арга Зүй

Ургамалжилтын мониторингийн хээрийн судалгааг 2025 оны 09 дүгээр сарын 20-21 нд хийж гүйцэтгэсэн.

Судалгааны зорилго: Нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын үйл ажиллагааны явцад ургамлан бүрхэвчийн өөрчлөлт, доройтол ажиглагдаж байгаа эсэх, мөн хайгуулын талбайн үйл ажиллагаанаас ургамлан нөмрөгт сөргөөр нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлоход ургамлын мониторингийн судалгааны зорилго оршино.

Судалгааны арга зүй: Мониторингийн ажлын хүрээнд хяналт шинжилгээний тогтоосон 10 цэг тус бүрт ургамлын бичиглэл хийн, зүйлийн бүрдлийг тодорхойлон, өөрчлөлт доройтлыг тогтоож, биомассын хэмжилт хийсэн. Геоботаникийн бичиглэл хийхийн тулд тухайн газарт 10x10 м², 1x1 м² раменскийн тор татаж тус талбайд зүйл тус бүрээр нь бичиглэл хийж, хээрийн судалгааны мэдээ материал цуглуулан боловсруулалт хийсэн.

Геоботаникийн бичиглэлд:



ЗУРАГ 9. УРГАМЛЫН ХЭЭРИЙН СУДАЛГАА АВЧ БУЙ БАЙДАЛ

Зүйлийн бүтэц, бүрэлдэхүүн: Ургамал бүлгэмдэл бүрт ургасан ургамлын нийт зүйлийг хээрийн судалгаагаар бүртгэж, фото зургийг авж тодорхойлох боломжгүй зүйлийг бичиглэлийн хуудсанд кодлон бичээд, тус зүйлийн хатаамал хийж, лабораторид

тодорхойлсны дараа нэрийг нь бичсэн. Ургамал тодорхойлохдоо И.В. Грубов (2008), Н. Өлзийхутаг (1985), болон бусад (Flora of China, 2019) эх сурвалжийг ашиглав. Ургамлынзүйлийг “Монгол орны биологийн олон янз байдал: ургамал, мөөг, бичил биетний зүйлийн жагсаалт”-нд зааснаар (Ургамал нар, 2019) нэрлэсэн.

Арви: Ургамалжлын зүйлийн арвид О.Друдегийн нүдэн баримжааны аргаар үнэлгээг өгсөн.

Тусгаг бүрхэц: Тусгагийн бүрхэц (цаашид бүрхэц хэмээв) нь аливаа биетийн газрын гадаргуу дээрх тусгалын проекц юм. Бүлгэмдлийн нийт бүрхэц, халцгай газар, хагд болон зүйл тус бүрийн бүрхэцийг 1 м х 1 м хэмжээтэй тор ашиглан хувиар үнэлж, гэрэл зургаар баталгаажуулав.

Өсөлт: Ургамлын өсөлтийг тодорхойлохын тулд өндрийг сантиметрийн хэмжээт шугамаар газрын хөрснөөс дээш 0 см-ийн өндөрт 3 удаагийн давталттай хэмжсэн.

Ургац: Зүйлийн бүрэлдэхүүн цөөн, ургамалжил шигүү биш байхад 1м² хэмжээгээс дээж авах тохиромжтой¹⁰. Ургамлыг зүйл тус бүрээр газрын гадаргын түвшинд хайчлан авч, цаасан уутанд хийнэ. Хээрээс цуглуулсан дээжээ тасалгааны температурт 2-3 долоо хоног хатаана. Харьцангуй хуурай жинг 0.01-0.05 гр-ийн нарийвчлалтай электрон жингээр тодорхойлно.

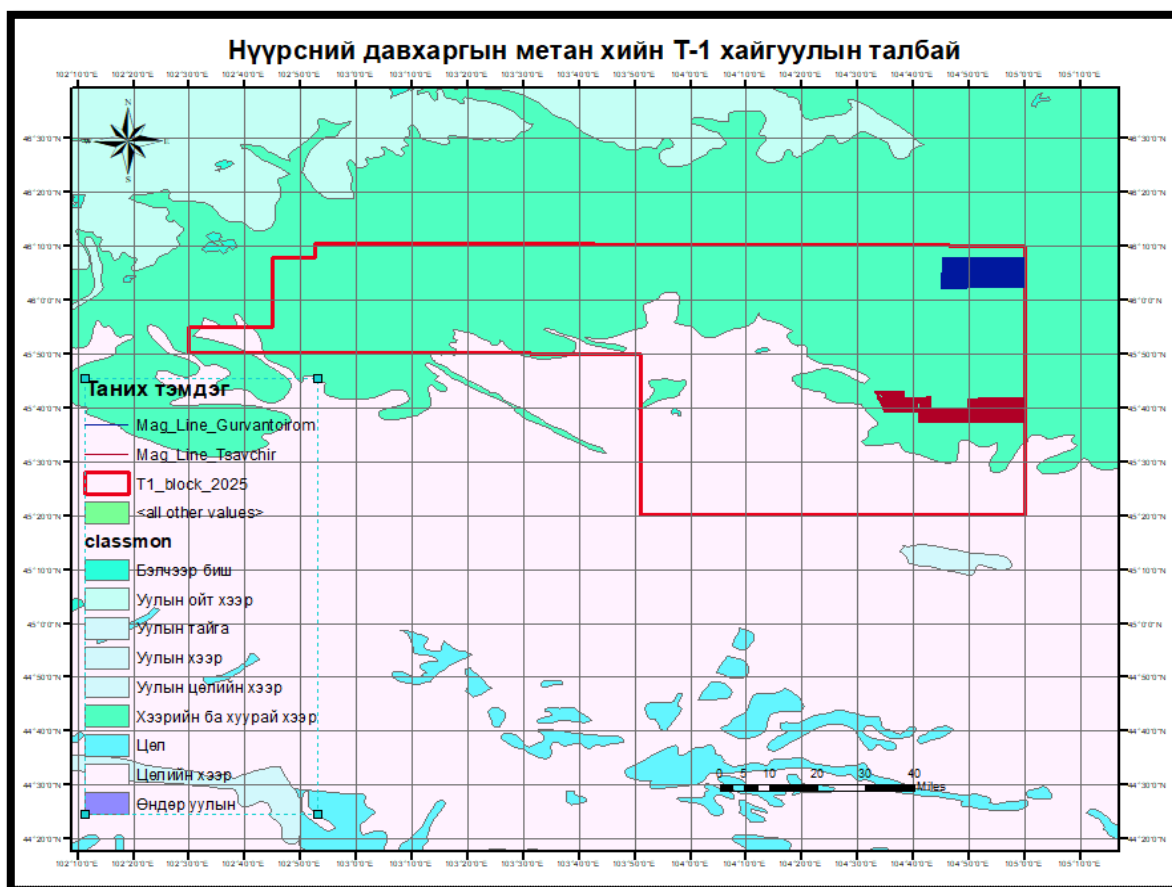


ЗУРАГ 10. ХЭЭРИЙН СУДАЛГААНЫ ДЭЭЖ БЭЛТГЭЖ БУЙ БАЙДАЛ

¹⁰ Геоботаник УБ 2005

ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ОРЧМЫН УРГАМАЛЖЛЫН ОНЦЛОГ

Нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын талбай нь цөлөрхөг хээр болон хээрийн бүсэд хамаарна.



ЗУРАГ 11. Т-1 ХАЙГУУЛЫН ТАЛБАЙН УРГАМЛЫН НӨМРӨГИЙН СУДАЛГААНЫ ЦЭГҮҮД

Хуурай хээр

Монголын хээр бол Европ дахь Унгар (Мажар) улсын нутагт пушт хэмээх хээрээс Дорнод Ази дахь Манжуурын хээр хүртэл үргэлжлэх хээрийн дорнодын хэсэгт оршдог, Хээрт хуурайсаг олон наст дэгнүүлт ба үндэслэг ишт үетэн, элдэв өвслөг ургамал зонхилдог. Монголын хээрийн бусдаас ялгагдах онцлог нь хуурайсаг сөөг болох хэд хэдэн зүйл харгана, агь (өлчир шарилж) зэрэг сөөг, сөөгөнцөр ихтэй байдаг. Хээрийн бүсэд үржил сайтай нунтаг карбонаттай ба карбонатгүй, нунтаг карбонаттай хүрэн, заримдаа элсэнцэр цайвар хүрэн хөрстэй, хотгор хонхор дагаж марц, мараатай байдаг байна. Хээрийн бүс нь Дорнод Монгол, Дундад Халхын тэгш өндөрлөг, өргөн уудам тал газрыг хамарч баруун тийш нарийссаар Хангайн нурууны өврийн нам уулсын бэлээр Хан Хөхий өмнөд бэл хүртэл нарийн зурвасаар эх нуруудын хотгор хүрч замхарна.

Ихэнх нутгаар нь 130-250мм тунадас унадаг тул ихэнхдээ гануу, ургамал ургах хугацаа 150-170 хоног үргэлжилнэ. Монголын хээрт хялгана-хазаарганат, хиаг-хялганат, түнгэ-өлөн-агьт, хялгана-хазааргана-агьт, хялгана-агьт, хялгана-таанат, дөрвөн үетэнт, зөр-өвст, алаг өвс-үетэнт, харганат хээр зонхилно.

Цөлөрхөг хээр

Энэ бүс нь Монголын хээр, Төв Азийн цөлийн зааг дээр нэлээд эрт үүсч бий болсон, биеэ даасан үүсэлтэй, зүйлийн бүрэлдэхүүн, бүтцийн хувьд давтагдашгүй өвөрмөц бөгөөд Төв Азидаа эндемикт тооцогддог. Их нуруудийн хотгор, Олон нуурын хөндий, Дорноговийн нам өндөрлөг, Говь Алтайн нурууг хамарна. Цөлийн хээр буюу заримдаг цөлийн ихэнх нутаг нь цөлийн хээрийн ба хээржүү цөлийн бор хөрстэй байх боловч хойд хэсгээрээ нунтаг карбонаттай цайвар хүрэн хөрстэй. Энэ бүсийн бараг бүх хэсэгт байдаг хотгор, хотос нь хужир марц, мараа бүхий хөрстэй, тойромтой байдаг билээ.

Цөлийн хээрийн бүсэд жилдээ 100-125мм тунадас унадаг, ургамал ургах хугацаа 170-190 хоног үргэлжлэх ба ихэвчлэн гандуу байна. Унах тунадас болон хөрсний чийг дутмаг тул цөлийн хээрийн ургамал хээрийнхээс илүү ганд тэсвэртэй, хуурайсаг шинжтэй байдаг. Хуртай зун түр зуурын борооны чийгэн нэг ба хоёр наст ургамлууд ихээр ургаж синузи үүсгэнэ. Ганд тэсвэртэй ургамлын гадаргуу үсээр өвч хучигдаж ус бага ууршуулах, хэт халалтаас хамгаалагдсан байдаг.

Олон зүйл ургамал навчгүй болж фотосинтез явуулах, амьсгалах үүргийг нэг наст залуу ногоон найлзуур гүйцэтгэнэ. Зарим ургамал ус хуримтлуулах зохилдлоготой шүүслэг болсон байдаг. Ургамлын ганд тэсвэрлэх эдгээр зохилдого цөлийн бүс рүү шилжихэд улам тод илэрнэ. Цөлийн хээрийн бүс нь жижиг дэгнүүлт үетэн болох өдлөг хялганууд (*Stipa glareosa*, *S. gobica*, *S. klementzii*) тархацаар тодорхойлогдоно¹¹.

Ургамалжлын онцлог, бүлгэмдлийн өнөөгийн төлөв байдал

T1-25-01 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар Гурвантойром (N: 46°6'34" E: 104°56'36")

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт ухаа гүвээт талд байрлалтай тус бүлгэмдэл нь улаан харгана-говийн хялгана-монгол сонгинот бүлгэмдэлтэй. Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), Ширэг өлөн (*Carex duriuscula*), Крыловын хялгана (*Stipa krylovii*), Одой харгана (*Caragana pugnata*), Амманы сэдэргэнэ (*Convolvulus ammannii*), Өлчир шарилж (*Artemisia frigida*), зэрэг зүйлүүд зонхилон тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 8-15 см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 3 үеллийг үүсгэнэ. Үүнд 1-р үеллийг сөөгөн ташинга Одой харгана (*Caragana pugnata*), 2-р үеллийг 10-40 см өндөр бүхий Ширэг өлөн (*Carex duriuscula*), Крыловын хялгана (*Stipa krylovii*) зэрэг ургамлууд, 3-р үеллийг 0-10 см өндөр бүхий Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*) зэрэг ургамлууд тус тус тархана. Хүн, мал амьтны нөлөө 3 дугаар шатлал. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц дунджаар 20 % байх бөгөөд 10 метр квадратад дунджаар 8 зүйл ургамалтай. 9-р сарын байдлаар 0.8 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.

¹¹ Ургамал судлал хээрийн дадлага 2017 он



ЗУРАГ 12. Т1-25-01 ТАЛБАЙ

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-таана

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 25%, хайрга чулуун бүрхэвч 10 %, хагдан бүрхэвч 20 %, ил хөрс 75% орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 8-15см



ЗУРАГ 13. Т1-25-01 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

Хүснэгт 6121. Т1-25-01 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-таана	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Sp</i>	2	<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Stipa krylovii</i>	<i>Cop2</i>	8	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Sol</i>	3	<i>Artemisia frigida</i>
	<i>Allium mongolicum</i>	<i>Cop2</i>	7	

Т1-25-02 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Гурвантойром (N: 46⁰3'60" E: 104⁰56'42" 1460м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт гүвээт тал байрлалтай тус бүлгэмдэл н, улаан харгана-говийн хялгана-дэрвээн хазааргана бүлгэмдэлтэй. Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), Өлчир шарилж (*Artemisia frigida*), Данхар хавьсгана (*Scorzera capito*) Амманы сэдэргэнэ (*Convolvulus ammannii*), Согсоолж (*Heteropappus*), Царс навчит ангалзуур



ЗУРАГ 14. Т1-25-02 ТАЛБАЙ

(*Lagochilus ilicifolius*) зэрэг зүйлүүд зонхилон тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 8-12см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 3 үеллийг үүсгэнэ. Үүнд 1-р үеллийг сөөгөн ташинга Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), 2-р үеллийг 10-40 см өндөр Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*) бүхий зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд, 3-р үеллийг 0-10 см өндөр бүхий Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд тус тус тархана. Хүн, мал амьтны нөлөө 3 дугаар шатлал. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц дунджаар 25% байх бөгөөд 10 метр квадратад дунджаар 10 зүйл ургамалтай. 9 дугаар сарын байдлаар 1.8 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дүгээр 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 25 %, хайрга чулуун бүрхэвч 5 %, хагдан бүрхэвч 27 %, ил хөрс 70 % орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 8-12 см



ЗУРАГ 15. Т1-25-02 ТАЛБАЙ ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

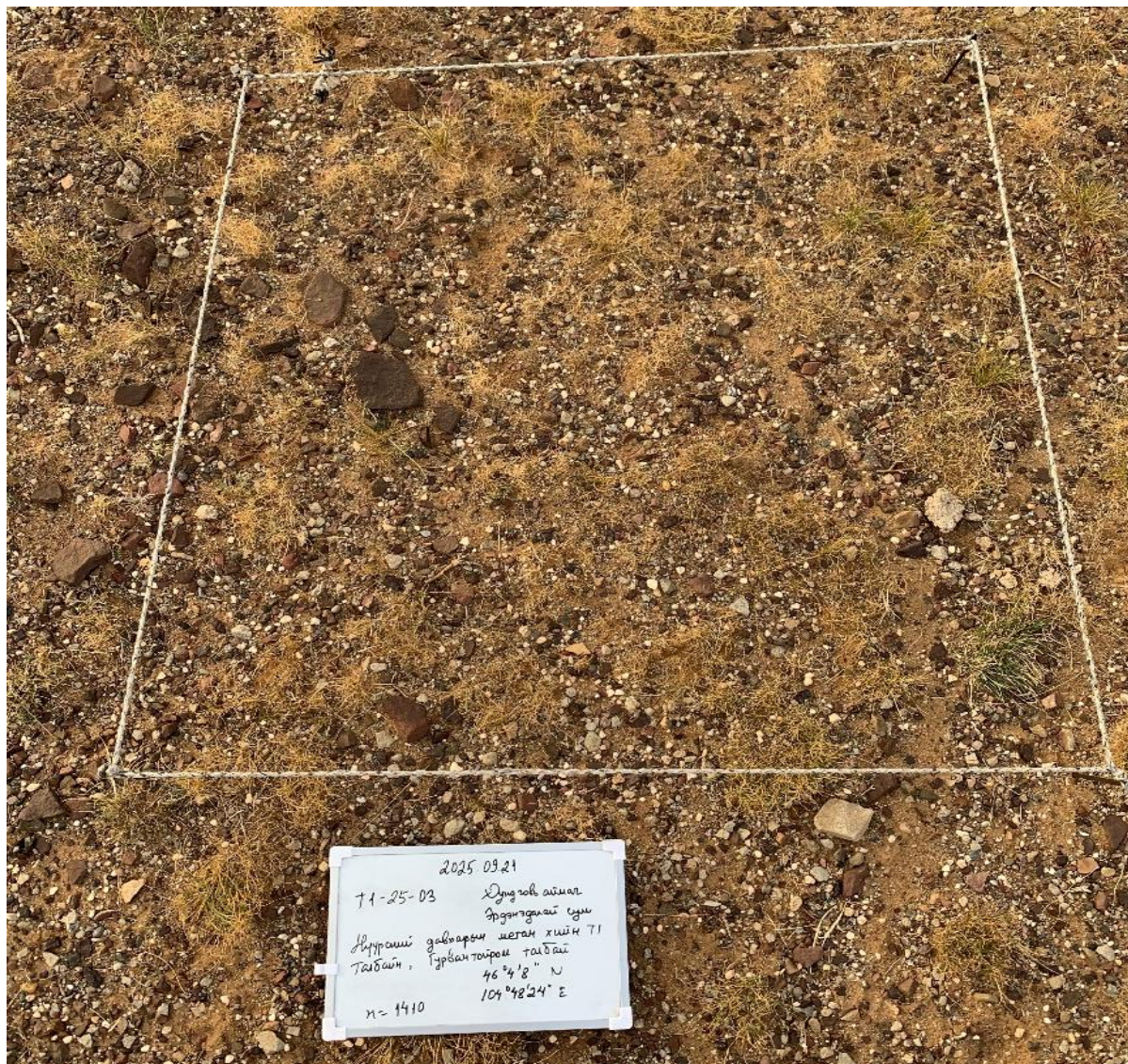
ХҮСНЭГТ 62. Т1-25-03 ТАЛБАЙН УРГАМАЛ БҮЛГЭМДЛИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-жижиг үетэнт	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Cop3</i>	12	<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Stipa krylovii</i>	<i>Cop2</i>	6	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Neopallasia pectinata</i>	<i>Sol</i>	3	<i>Artemisia frigida</i>
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Rr</i>	4	<i>Scorzonera capito</i>
				<i>Plantago minuta</i>
				<i>Chenopodium glaucum</i>
				<i>Lagochilus ilicifolius</i>

Т1-25-03 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Гурвантойром (N: 46⁰4’8” E: 104⁰48’24” 1410м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт гүвээний хярд байрлалтай тус бүлгэмдэл нь улаан харгана-говийн хялгана-монгол сонгинот бүлгэмдэлтэй. Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), Согсоолж (*Heteropappus*), Амманы сэдэргэнэ (*Convolvulus ammannii*), *Salsola spp* зэрэг зүйлүүд зонхилон тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 8-12 см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 3 үеллийг үүсгэнэ. Үүнд 1-р үеллийг сөөгөн ташинга Одой харгана (*Caragana pugnata*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), 2-р үеллийг 10-40 см өндөр Монгол сонгино



ЗУРАГ 16. Т1-25-03 ТАЛБАЙ

(*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*) 3-р үеллийг 40+ см Гялгар дэрс (*Neotrinia splendens*) бүхий зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд, зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд тус тус тархана. Хүн, мал амьтны нөлөө 3 дугаар шатлал. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц дунджаар 20% байх бөгөөд 10 метр квадратад

дунджаар 9 зүйл ургамалтай. 9 дүгээр сарын байдлаар 0.5 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээний тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 20%, хайрга чулуун бүрхэвч 20%, хагдан бүрхэвч 20 %, ил хөрс 75% орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 8-12см



ЗУРАГ 17. Т1-25-03 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

Хүснэгт 22. Т1-25-03 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-таана	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Sol</i>	3	<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Stipa krylovii</i>	<i>Cop1</i>	5	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Sol</i>	4	<i>Agropyron cristatum</i>
	<i>Allium mongolicum</i>	<i>Cop3</i>	8	<i>Artemisia frigida</i>
				<i>Salsola spp</i>
				<i>Caragana stenophylla</i>

Т1-25-04 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Гурвантойром талбай (N: 45°06'35" E: 104°48'19" 1440м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт гүвээний хярд байрлалтай тус бүлгэмдэл нв улаан харгана-говийн хялгана-монгол сонгинот бүлгэмдэлтэй. Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica*)

subsp. glareosa), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*) зэрэг зүйлүүд зонхилон тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 10-15 см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 2 үеллийг үүсгэнэ. Үүнд 1-р үеллийг сөөгөн ташинга Одой харгана (*Caragana pugnata*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), 2-р үеллийг 10-40 см өндөр Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. glareosa) бүхий зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд, тус тус тархана. Хүн, мал амьтны нөлөө 3 дугаар шатлал. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц дунджаар 23% байх бөгөөд 10 метр квадратад дунджаар 6 зүйл ургамалтай. 9 дүгээр сарын байдлаар 0.3 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.



ЗУРАГ 18. Т1-25-04 ТАЛБАЙ

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 23%, хайрга чулуун бүрхэвч 5 %, хагдан бүрхэвч 23 %, ил хөрс 70 % орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 10-15 см



ЗУРАГ 19. Т1-25-04 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

Хүснэгт 23. Т1-25-04 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /	Т1-25-05
Улаан харгана-хялгана-жигүүр үетэн	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Cop1</i>	3	<i>Caragana pygmaea</i>	
	<i>Stipa krylovii</i>	<i>Sp</i>	7	<i>Convolvulus ammannii</i>	
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Sp</i>	5	<i>Agropyron cristatum</i>	
	<i>Allium mongolicum</i>	<i>Cop2</i>	8	<i>Artemisia frigida</i>	

талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Цавчир талбай (N: 45⁰41'16" E: 104⁰57'55" 1440м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт гүвээт тал байрлалтай тус бүлгэмдэл нь улаан харгана-говийн хялгана-жигжиг үетэнт бүлгэмдэлтэй. Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*) зэрэг зүйлүүд зонхилон тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 8 см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 3 үеллийг үүсгэнэ. Үүнд 1-р үеллийг сөөгөн ташинга Одой харгана (*Caragana pugnata*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), 2-р үеллийг 10-40 см өндөр Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*) бүхий зэрэг



ЗУРАГ 20. Т1-25-05 ТАЛБАЙ

ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд, 3-р үеллийг 8 см өндөр бүхий Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд тус тус тархана. Хүн, мал амьтны нөлөө 3 дугаар шатлал. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц дунджаар 35% байх бөгөөд 10 метр квадратад дунджаар 7 зүйл ургамалтай. 9 дүгээр сарын байдлаар 2.3 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 35 %, хайрга чулуун бүрхэвч 5 %, хагдан бүрхэвч 30 %, ил хөрс 55 % орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 8см



ЗУРАГ 21. Т1-25-05 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

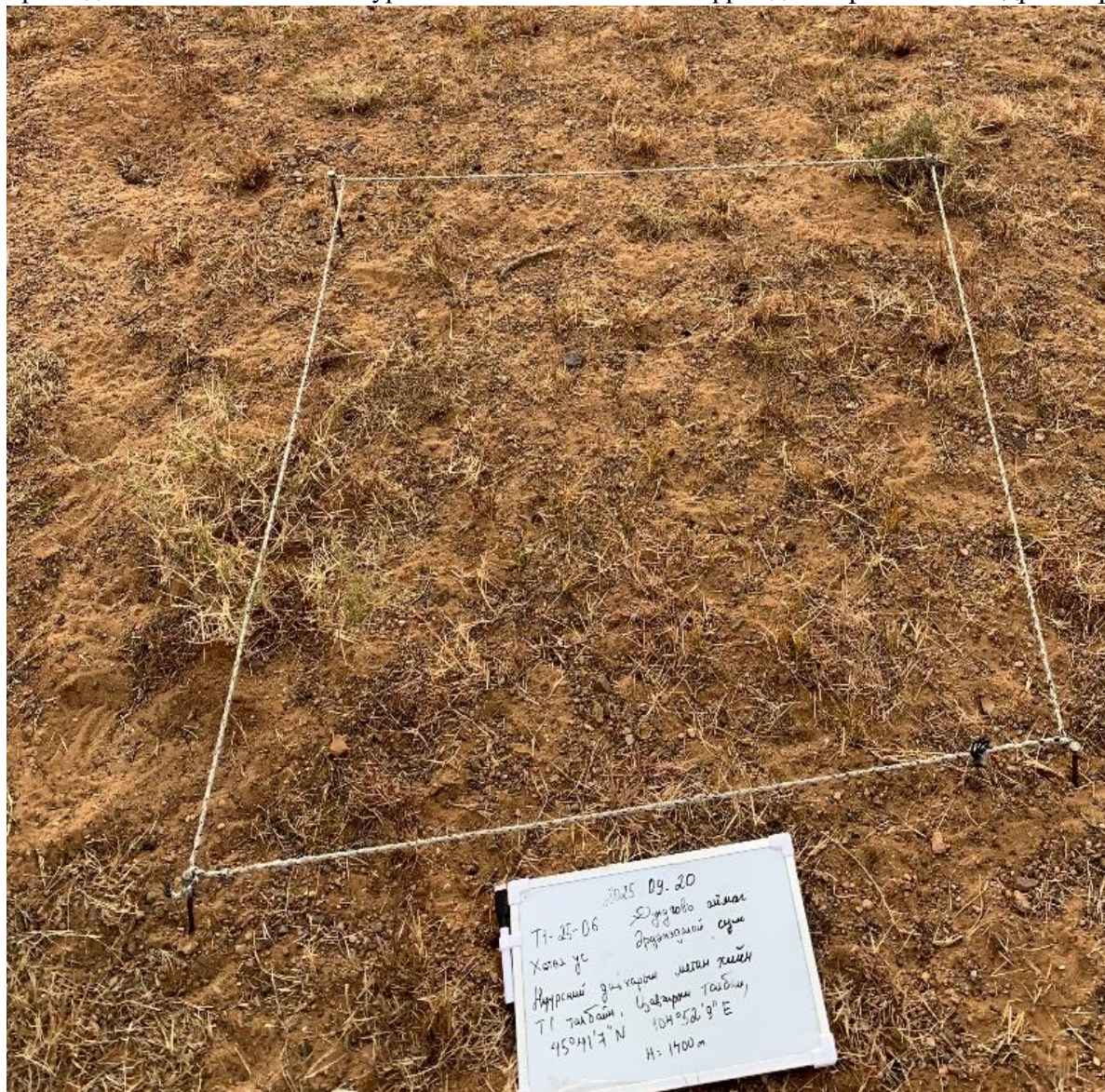
Хүснэгт 24. Т1-25-05 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Cop3</i>	20	<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Stipa caucasica subsp. glareosa</i>	<i>Cop2</i>	9	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Sol</i>	3	<i>Agropyron cristatum</i>
				<i>Artemisia frigida</i>

Т1-25-06 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Цавчир талбайн (N: 45⁰41'7" E: 104⁰52'9" 1400м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт ухаа гүвээт талд байрлалтай тус бүлгэмдэл нь улаан харгана-жижиг үетэнт бүлгэмдэлтэй Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Ширэг өлөн (*Carex duriuscula*), Үслэг мананхамхаг (*Grubovia dasyphylla*), Крыловын хялгана (*Stipa krylovii*), Одой харгана (*Caragana pugnata*), Амманы сэдэргэнэ (*Convolvulus ammannii*), Саман ерхөг (*Agropyron cristatum*), Өлчир шарилж (*Artemisia frigida*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*) зэрэг зүйлүүд зонхилон тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 8см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр



ЗУРАГ 22. Т1-25-06 ТАЛБАЙ

(босоо бүтэц) авч үзвэл 3 үеллийг үүсгэнэ. Үүнд 1-р үеллийг сөөгөн ташинга Одой харгана (*Caragana pugnata*), 2-р үеллийг 10-40 см өндөр бүхий Ширэг өлөн (*Carex duriuscula*), Крыловын хялгана (*Stipa krylovii*) зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд, 3-р үеллийг 0-10 см өндөр бүхий Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Үслэг мананхамхаг (*Grubovia dasyphylla*), Үхэр шүлхэй (*Neopallasia pectinata*) тус тус тархана. Хүн, мал амьтны нөлөө 3 дугаар шатлал. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц дунджаар 25% байх бөгөөд 10 метр квадратад

дунджаар 8 зүйл ургамалтай. 9 дүгээр сарын байдлаар 0.5 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 25 %, хайрга чулуун бүрхэвч 5 %, хагдан бүрхэвч 25 %, ил хөрс 75 % орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 8 см



ЗУРАГ 23. Т1-25-06 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

Хүснэгт 25. Т1-25-06 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Cop3</i>	12	<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Carex duriuscula</i>	<i>Cop2</i>	5	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Grubovia dasyphylla</i>	<i>Rr</i>	1	<i>Agropyron cristatum</i>
	<i>Stipa krylovii</i>	<i>Sol</i>	3	<i>Artemisia frigida</i>
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Sol</i>	4	

Т1-25-07 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Цавчир талбай (N: 45°37'55" E: 104°44'58" 1310м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт ухаа гүвээт тал, гүвээний хажуу энгэрт байрлах говийн хялгана-үндсэрхэг сонгинот тус бүлгэмдэл нь малын хөл, хээрийн замаар элэгдэл, эвдрэлд өртсөн.

Үндсэрхэг сонгино (*Allium polyrhizum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *Glareosa*, Улаан харгана (*Caragana leucophloea*) зэрэг зүйлүүд зонхилон тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 8-12 см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 3 үеллийг үүсгэнэ. Хүн, мал амьтны нөлөө, хээрийн замын нөлөөгөөр элэгдэл эвдрэлд өртсөн. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц



ЗУРАГ 24. Т1-25-07 ТАЛБАЙ

дунджаар 20% байх бөгөөд 10 метр квадратад дунджаар 3-5 зүйл ургамалтай. 9 дүгээр сарын байдлаар 0.6 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-таана

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 20 %, хайрга чулуун бүрхэвч 15 %, хагдан бүрхэвч 15 %, ил хөрс 80 % орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 8-12 см



ЗУРАГ 25. Т1-25-07 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

Хүснэгт 26. Т1-25-07 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Говийн хялгана-үндсэрхэг сонгинот	<i>Stipa caucasica</i> subsp. <i>glareosa</i>	<i>Sol</i>	5	
	<i>Allium polyrhizum</i>	<i>Sol</i>	8	
	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Cop1</i>	5	
	<i>Caragana leucophloea</i>		5	

Т1-25-08 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Цавчир талбай (N: 45⁰39'45.0" E: 104⁰53'15.3" 1415м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн бүсэд говийн шал дахь улаан бударгана-дэрст бүлгэмдэлтэй. Улаан бударгана (*Reaumuria soongarica*) зонхилж Говийн хялгана (*Stipa saucasica* subsp. *glareosa*), Гялгар дэрс (*Neotrinia splendens*), Сибирь хармаг (*Nitraria sibirica*), Харлаг өмхий-өвс (*Peganum nigellastrum*), нар дагалдан ургана. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 8-12 см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 2 үеллийг үүсгэнэ. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий



ЗУРАГ 26. Т1-25-08 ТАЛБАЙ

тусгагийн бүрхэц дунджаар 20 % байх бөгөөд 10 метр квадратад дунджаар 9 зүйл ургамалтай. 9 дугаар сарын байдлаар 0.7 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүлгэмдлийн зүйлүүд фенологийн хувьд ургал үе дээр байв.

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 20 %, хайрга чулуун бүрхэвч 10 %, хагдан бүрхэвч 20 %, ил хөрс 73 % орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 8-12 см



ЗУРАГ 27. Т1-25-08 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

Хүснэгт 27. Т1-25-08 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>sp</i>	3	<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Carex duriuscula</i>	<i>sp</i>	2	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Stipa krylovii</i>	<i>Rr</i>	4	<i>Agropyron cristatum</i>
	<i>Neopallasia pectinata</i>	<i>Sol</i>	9	<i>Artemisia frigida</i>
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Sol</i>	4	<i>Peganum nigellastrum</i>
	<i>Eragrostis minor</i>			

Т1-25-09 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Цавчир талбай (N: 45°45'27.14" E: 104°29'23.86" 1373м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт гүвээний хярд байрлалтай тус бүлгэмдэл нв улаан харгана-говийн хялгана-дэрст бүлгэмдэлтэй. Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), Гялгар дэрс (*Neotrinia splendens*), Үслэг мананхамхаг (*Grubovia dasyphylla*) зэрэг зүйлүүд зонхилж, тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 10-17 см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 3 үеллийг



ЗУРАГ 28. Т1-25-09 ТАЛБАЙ

үүсгэнэ. Үүнд 1-р үеллийг сөөгөн ташинга Одой харгана (*Caragana pugnata*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), 2-р үеллийг 10-40 см өндөр Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*), Гялгар дэрс (*Neotrinia splendens*) бүхий зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд, 3-р үеллийг 10-15 см өндөр бүхий Үслэг мананхамхаг (*Grubovia dasyphylla*) зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд тус

тус тархана. Хүн, мал амьтны нөлөө 3 дугаар шатлал. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц дунджаар 25% байх бөгөөд 10 метр квадратад дунджаар 10 зүйл ургамалтай. 9 дүгээр сарын байдлаар 0.8 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-таана

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 25 %, хайрга чулуун бүрхэвч 5 %, хагдан бүрхэвч 20 %, ил хөрс 80 % орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 10-15 см



ЗУРАГ 29. Т1-25-09 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

Хүснэгт 28. Т1-25-09 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-дэрст	<i>Cleistogenes squarrosa</i>			<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Carex duriuscula</i>	Cop3	3	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Grubovia dasyphylla</i>	Cop1	6	<i>Agropyron cristatum</i>
	<i>Stipa krylovii</i>			<i>Artemisia frigida</i>
	<i>Neotrinia nigellastrum</i>	Cop2	6	
	<i>Caragana leucophloea</i>	Cop2	6	
	<i>Eragrostis minor</i>			

T1-25-10 талбайн ургамлын бичиглэл

Геоботаникийн бичиглэл хийсэн цэгийн дугаар- Цавчир талбай (N: 45⁰42'9" E: 104⁰35'21" 1460м)

Бүлгэмдлийн бүтэц: Цөлөрхөг хээрийн тойрогт гүвээний хярд байрлалтай тус бүлгэмдэл нв улаан харгана-говийн хялгана-жигжиг үетэнт бүлгэмдэлтэй. Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*) зэрэг зүйлүүд зонхилон тархдаг. Бүлгэмдлийн ургамал ургалтын үеийн дундаж өндөр 08-12 см ба энэхүү бүлгэмдэл сөөг болон өвслөг ургамлын гэсэн 2 ташинга үүсгэдэг. Ургамлын өндрийн үеллээр (босоо бүтэц) авч үзвэл 3 үеллийг үүсгэнэ. Үүнд 1-р үеллийг сөөгөн ташинга Одой харгана (*Caragana pugnata*), Улаан харгана (*Caragana leucophloea*), 2-р үеллийг 10-40 см өндөр Монгол сонгино (*Allium mongolicum*), Говийн хялгана (*Stipa caucasica* subsp. *glareosa*) бүхий зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд, 3-р үеллийг 0-10 см өндөр бүхий Дэрвээн хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*) зэрэг ургамлуудын ургал болон үржлийн найлзуурууд тус тус тархана. Хүн, мал амьтны нөлөө 3 дугаар шатлал. Хур тунадасны усаар хангагдана. Төслийн талбай орчмын ургамал бүлгэмдлийн ерөнхий тусгагийн бүрхэц дунджаар 18% байх бөгөөд 10 метр квадратад дунджаар 7 зүйл ургамалтай. 9 дүгээр сарын байдлаар 0.8 ц/га ургацтай. 9-р сарын 2 дугаар 10 хоногийн байдлаар бүх зүйлүүд фенологийн хувьд хагдралтын үе дээр байв.



ЗУРАГ 30. Т1-25-10 ТАЛБАЙ

Цэгийн гадаргын ерөнхий байдал: ухаа гүвээт тал

Бүлгэмдлийн хэв шинж: улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт

Ургамлан нөмрөгийн тусгагийн бүрхэц 18 %, хайрга чулуун бүрхэвч 5 %, хагдан бүрхэвч 20 %, ил хөрс 80 % орчим байна.

Ургамлын дундаж өндөр: 8-12 см



ЗУРАГ 31. Т1-25-10 ТАЛБАЙН ӨНӨӨГИЙН ТӨРХ

Хүснэгт 29. Т1-25-10 талбайн ургамал бүлгэмдлийн бүрэлдэхүүн

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилох зүйл /1 м ² /	Арви	Бүрхэц	Дагалдах зүйл /10 м ² /
Улаан харгана-хялгана-жигжиг үетэнт	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	<i>Cop3</i>	8	<i>Caragana pygmaea</i>
	<i>Stipa krylovii</i>	<i>Cop2</i>	6	<i>Convolvulus ammannii</i>
	<i>Caragana leucophloea</i>	<i>Sp</i>	4	<i>Agropyron cristatum</i> <i>Artemisia frigida</i>

Хүснэгт 30. Тэмдэглэсэн ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүн, ач холбогдол, аж ахуйн бүлэг

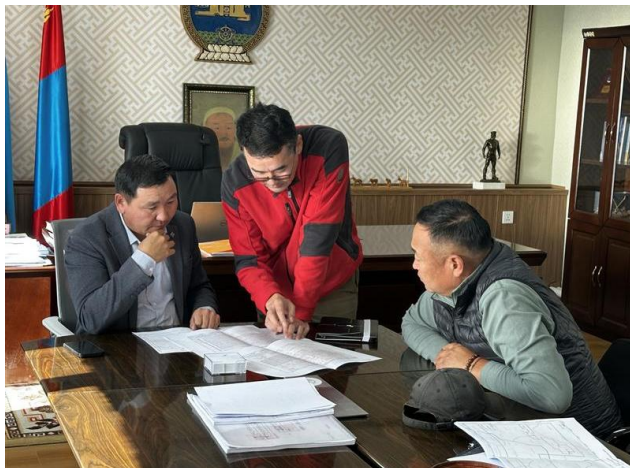
№	Түгээмэл нэр	Шинжлэх ухааны нэр	Аж ахуйн бүлэг
1	Дэрвээн хазааргана	<i>Cleistogenes squarrosa</i>	Үетэн
2	Ширэг өлөн	<i>Carex duriuscula</i>	Улалж
3	Үслэг мананхамхаг	<i>Grubovia dasyphylla</i>	Алаг өвс
4	Крыловын хялгана	<i>Stipa krylovii</i>	Үетэн
5	Үхэр шүлхэй	<i>Neopallasia pectinata</i>	Алаг өвс
6	Улаан харгана	<i>Caragana leucophloea</i>	Сөөг
7	Бага хургалж	<i>Eragrostis minor</i>	Үетэн
8	Одой харгана	<i>Caragana pygmaea</i>	Сөөг
9	Аммань сэдэргэнэ	<i>Convolvulus ammannii</i>	Алаг өвс
10	Өлчир шарилж	<i>Artemisia frigida</i>	Алаг өвс
11	Шоргор лууль	<i>Chenopodium acuminatum</i>	Цөөн наст
12	Монгол сонгино	<i>Allium mongolicum</i>	Алаг өвс

13	Сайрын хялгана	<i>Stipa caucasica</i> subsp. <i>glareosa</i>	Үетэн
14	Үндсэрхэг сонгино	<i>Allium polyrhizum</i>	Алаг өвс
15	Гялгар дэрс	<i>Neotrinia splendens</i>	Үетэн
16	Харлаг өмхий-өвс	<i>Peganum nigellastrum</i>	Алаг өвс
17	Зэлэн зангуу	<i>Tribulus terrestris</i>	Цөөн наст
18	Үсхий нохойхэл	<i>Panzerina lanata</i>	Алаг өвс
19	Сунагар биелэг	<i>Poa attenuata</i> subsp. <i>botryoides</i>	Үетэн
20	Согсоолж	<i>Heteropappus</i>	Алаг өвс
21	Царс навчит ангалзуур	<i>Lagochilus ilicifolius</i>	Алаг өвс
22	Эверсманны тэсэг	<i>Krascheninnikovia ewersmanniana</i>	сөөг
23	Дэлгээ мананхамхаг	<i>Bassia prostrata</i>	Алаг өвс
24	Дагуур хүж-өвс	<i>Haplophyllum dauricum</i>	Алаг өвс
25	Толгодын бударгана	<i>Salsola collina</i>	Цөөн наст
26	Бууралдуу янгиц	<i>Ptilotrichum canescens</i>	Алаг өвс
28	Хянгар царгас	<i>Medicago falcata</i>	буурцагтан
29	Адамсын шарилж	<i>Artemisia adamsii</i>	Алаг өвс
30	Саваан булган сүүл	<i>Chloris virgata</i>	Үетэн
31	Данхар хависгана	<i>Scorzonera capito</i>	Алаг өвс
32	Зүүнгарын улаанбударгана	<i>Reaumuria soongarica</i>	сөөг

14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хайгуулын ажил эхлэхийн өмнө болоод дараа нь нөлөөллийн бүсийн иргэд айл өрхөд, байгаль орчны улсын хяналтын байцаагч, байгаль хамгаалагч, сумын Засаг дарга нарт 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө болоод хэрхэн хэрэгжүүлэх талаар танилцуулсанаас гадна өмнөх жилүүдэд болоод энэ сөрөг нөлөөллийг бууруулахад авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, нөхөн сэргээлтийг хийсэн үйл явц, тэрбум модны хөтөлбөрийн хүрээнд тарих мод, хог хаягдлын гэрээ, ус ашиглалтын гэрээ, газар ашиглалтын гэрээний үүргээ биелүүлсэн байдал, гэрээний дагуу зохих төлбөр төлсөн байдал НДМХ-ийн үйл ажиллагаа ач холбогдол, хайгуулын ажлын үйл явцын талаар мэдээллийг цаг алдалгүй өгч ажилласан.

“Тахь Ресурс” ХХК нь удирдагуудын менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд ажил эхлэхээс өмнө нөлөөллийн бүсийн Эрдэнэдалай сумын Сангийн далай, Өнгөт, Цавчир, Цагаан овоо багуудын 10-20 айлууд, байгаль орчны улсын хяналтын байцаагч, байгаль хамгаалагч, сумын Засаг дарга нарт 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө болоод хэрхэн хэрэгжүүлэх талаар танилцуулсанаас гадна өмнөх жилүүдэд болоод энэ сөрөг нөлөөллийг бууруулахад авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, нөхөн сэргээлтийг хийсэн үйл явц, тэрбум модны хөтөлбөрийн хүрээнд тарих мод, хог хаягдлын гэрээ, ус ашиглалтын гэрээ, газар ашиглалтын гэрээний үүргээ биелүүлсэн байдал, гэрээний дагуу зохих төлбөр төлсөн байдал НДМХ-ийн үйл ажиллагаа ач холбогдол, хайгуулын ажлын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг өгч ажилласан.





ЗУРАГ.53 ЭРДЭНЭДАЛАЙ СУМЫН НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН АЙЛ ӨРХ, ИРГЭДЭД МЭДЭЭЛЭЛ ӨГЧ БҮЙ БАЙДАЛ



ЗУРАГ.54 АЖИЛЧДЫГ ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГТ БОЛОН СУРГАЛТАД ХАМРАГДАЖ БҮЙ БАЙДАЛ

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Биелэлт
			2025 он	
			Сар	
1	2	3	6	
1.	Байгаль орчныг хамгаалах, тоног төхөөрөмжийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар сургалт, сурталчилгааны ажлыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулах	1,200,000	6 сард	Байгаль орчныг хамгаалах, тоног төхөөрөмжийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар Хөдөлмөр, нийгэм хамгаалалын сайд (хуучин нэрээр)-ын А/340 тушаалын дагуу нийт ажилчдыг 2025 оны 02 дугаар улиралд Эрүүл мэндийн бүрэн шинжилгээнд “Сөүл мэд” эмнэлэгт хамруулж, хувийн даатгалд хамруулсан. Мөн А/370 тоот тушаалын дагуу нийт ажилчдын сургалт, шинээр ажилд орсон ажилчдын сургалт, ажлын байрны анхан, урьдчилсан, давтан, өдөр тутамын зааварчилгааг тогтмол өгч ажилласан.
2.	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөх	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	Тогтмол	“Тахь ресурс” ХХК-ийн Гүцэтгэх захирлын баталсан байгууллагын дотоод журмыг баталсан ба уг журмыг бүх ажилчид үйл ажиллагаандаа тогтмол чандлан сахиж ажиллаж байна.
3.	Тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж батлуулах	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	3 сард	2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө холбогдох журмын дагуу боловсруулж, 2025 оны 06-р сары 02-ны өдөр БОУАӨЯ-аар батлуулсан байна.
4.	Тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулах	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	9-11 сард	2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулж, холбогдох журамд заасны дагуу цахим системд 2025 оны 10-р сарын 31-ний өдөр байршуулж, эцсийн тайланг 2026 оны 1-р сарын 14-ний өдөр Дундговь аймгийн Байгаль орчны газарт

				биелчлэн ажлын хэсэгт тайлагнасан байна.
5.	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10.1 дүгээр зүйлд заасны дагуу байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг 2 жил тутамд хийлгэх /Байгаль орчны менежментийн системийг хэрэгжүүлэх талаар зөвлөгөө авах/	Үйл ажиллагааны зардал тусгах		Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10.1 дүгээр зүйлд заасны дагуу байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг 2026 онд хийхээр хугацаа заасан болно. Ирэх онд Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд уг ажлыг тусган хийх юм.
6.	Байгаль орчин болон ажилчдын эрүүл мэндийг хамгаалах чиглэлээр шинийг санаачилсан цөөн тооны хүмүүсийг шагнаж урамшуулах, дэмжлэг үзүүлэх	Дотоод нөөц бололцоогоо ашиглан хийх	4, 12 сард	2025 оны эцэст хайгуулын ажлын үр дүнд үнэлгээ өгч байгууллагын 10 гаруй албан хаагчдад үр дүнгийн урамшууллыг өгч, дэмжлэг үзүүлсэн байна.
7.	Жил бүрийн БОМТ-нд тусгагдсан арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлыг байгууллагын удирдлагаас тухай бүрт нь шийдвэрлэж өгөх	ТЖБОМТ-нд тусгагдсан зардал		2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай төсвийг баталж, түүний 50 хувьтай тэнцэх байгаль орчны барьцаа, нөхөн сэргээлтийн зардал болох 5,276,000 төгрөгийг төрийн санд байршуулсан. Мөн байгаль орчин, орон нутагтай холбоотой 4 удаагийн албан томилолтын төсвийг баталж тухай бүр хайгуулын талбайд болон нөлөөллийн бүсэд, сум, аймгийн удирдлагатай уулзахаар ажилласан байна.
Нийт зардал				1,200,000

16. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Мэдээллийн агуулга	Биелэлт	Зохион байгуулах газар
	1	3	6	7
1.	Аймаг Байгаль орчны газар	Агаар, ус, хөрсний шинжилгээний дүн	Их Зос ХХК-аар орчны хяналт мониторингийн ажлыг 2025 оны 09-р сараас 11-р сарын хооронд гүйцэтгүүлж, тайланг 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланд тусгасан байна. Мөн байгалийн бүрэлдэхүүн хэсэг болох хөрс, усан орчин, агаарын чанар, ургамлан нөмрөг, амьтны аймгийн судалгаа 42 мониторингийн цэгт хийж гүйцэтгэж, холбогдох шинжилгээг итгэмжлэгдсэн лаборатори болох Алс ХХК-д шилжүүлж, шинжилгээний дүнг тайланд хавсаргасан болно.	Аймгийн БОГ, сумын ЗДТГ
2.	Багийн ИНХ	Агаар, ус, хөрсний шинжилгээний дүн		Багийн хурлын танхим
3.	Аймгийн Байгаль орчны газар	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайлан, түүнд хийсэн ажлын хэсгийн дүгнэлт гаргуулах	2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулж, холбогдох журамд заасны дагуу цахим системд 2025 оны 10-р сарын 31-ний өдөр байршуулж, эцсийн тайланг 2026 оны 1-р сарын 14-ний өдөр Дундговь аймгийн Байгаль орчны газарт биечлэн ажлын хэсэгт тайлагнасан байна.	Аймгийн БОГ
4.	БОУАӨЯ-ны ХБОБХГ	БОМТ	2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулж, холбогдох журамд заасны дагуу цахим систем болох еic.mn хуудсаар илгээсэн, хянагдаж байна.	УБ хот, БОУАӨЯ
Нийт			1,400,000	

17. ДҮГНЭЛТ

Манай компани нь шинэ эрчим хүчний эх үүсвэр НДМХ-н хайгуул судалгааны ажлыг шат дараалалтай явуулж, эдийн засгийн хувьд ач холбогдолтой хэтийн төлөв бүхий метан хийн нөөцийг олж илрүүлэх зорилго тавин ажиллаж байна.

Монгол Улсын баруун хэсэгт орших НДМХ-ийн Т-1 блокын талбай нь Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын газар нутгийг хамрах нарийвчилсан хайгуулын талбайг өмнөх хайгуул судалгааны үр дүнд үндэслэн ялган үйл ажиллагаа явуулсан байна.

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А-618 дугаар бүхий тушаалаар баталсан шинэчилсэн журмын дагуу “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах, тайлагнах хяналт тавих журам”-д заасны дагуу 2025 оны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, батлуулан төлөвлөгөөнд заагдсан ажлыг хэрэгжүүлэн ажиллалаа.

ХАВСРАЛТ

МОНГОЛ УЛС
АЖ ҮЙЛДВЭР, ЭРДЭС БАЯЛАГЫН ЯАМ



АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

20 24 оны 10 сарын 09 өдөр

Дугаар 949

Улаанбаатар хот

Эрхлэх үйл ажиллагааны төрөл

Уламжлалт бус газрын тосны хайгуулын "Т I" талбайд нүүрсний давхаргын метан хий хайх

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр

"Тахь ресурс" ХХК /хуучин нэрээр Петровис ресурс ХХК/

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хаяг

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 8 дугаар хороо, Ерөнхий Сайд А.Амарын гудамж Петровис ХХК-ийн төв байр

Регистрийн дугаар

5513618

Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа

2033 оны 06 сарын 05 хүртэл

Тусгай нөхцөл, шаардлага

Холбогдох хууль, дүрэм журмын шаардлагыг хангаж ажиллах.

Монгол Улсын Аж үйлдвэр, эрдэс баялагын Сайдын 202 4 10 оны 10 сарын 09 өдрийн А/25 дугаар тушаалыг үндэслэн олгов.

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ГИШҮҮН,
АЖ ҮЙЛДВЭР, ЭРДЭС БАЯЛАГЫН САЙД



Ц.ТУВААН



МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

000263258

2011.09.16

/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9019097258

/ Хувийн хэргийн дугаар /

5513618

/ Регистрийн дуаар /

Тахь ресурс

Гадаадын хөрөнгө оруулалттай
хязгаарлагдмал хариуцлагатай
компани

/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм

/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /

Шийдвэр

/ шийдвэрийн нэр /

1

/ дугаар /

2011.09.09

/ он, сар, өдөр /

4610

09901

/ Код /

Гадаад худалдаа

Уламжлалт бус газрын тос /нүүрсний давхаргын метан хий/ хайх
/2021.06.18-2030.03.05/

/ Үйл ажиллагааны чиглэл /

Хугацаагүй

/ хугацаа /

1

/ гишүүдийн тоо /

8,409,382.50

/ хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Сүхбаатар, 1-р хороо, жамьян гүний, Хөх тэнгэр цамхаг 502 тоот, Утас1: 70116125,

Утас2: , Факс:

/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /



ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГАЗАР

Бүртгэсэн байгууллагын нэр /

УЛСЫН БҮРТГЭГЧ


/гэмдэг/

Э.МӨНХЗАЯА

/газрын үсэг/

Гэрчилгээ дахин олгосон 2022 он 12 сар 12 өдөр

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Давааням овогтой Энхмаа-г Гүйцэтгэх захирал-р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2014.09.26	
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2022.12.12	



Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

000263258



Дундговь аймгийн
байгаль орчны газар

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2025 оны 12 -р
сарын 09 -ны өдөр

Дугаар Е-2509-000348

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас, факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар

Оноосон нэр: Тахь ресурс ГХО-тай ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар:
Регистрийн дугаар: 5513618
Захирал: Энхмаа
Холбоо барих дугаар: 70116125
Факс :
И-мэйл хаяг :

2. Төслийн нэр байршил

Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хийн Т-1 блокын талбайд хайгуулын
ажил гүйцэтгэх төсөл
Байршил: Дундговь, Эрдэнэдалай, 1-р баг, Цавчир
Харьяалагдах сав газар: Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газар
Хамаарах салбар: Уул уурхай
Төслийн дэлгэрэнгүй: 1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Төслийн нэр: Нүүрсний давхаргын метан хийн бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт Т-1 талбайд нарийвчилсан хайгуул хийх төсөл
Төслийн үндэслэл: Т-1 талбайд нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаа эрхлэх талаар Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Ашигт Малтмал, Газрын Тосны газар болон "Тахь ресурс" ХХК-ийн хооронд "Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ" (БХГ)-г 2020 оны 3-р сарын 05-нд байгуулсан.

2021 оны 6-р сарын 18-ны өдөр ҮҮХҮЯ (хуучин нэрээр)-аас Нүүрсний давхаргын метан хий (НДМХ) хайгуул хийх тусгай зөвшөөрлөө авч, Т-1 блокийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ (БОННУ)-ний тайланг 2021 оны 12-р сарын 23-ны өдрийн БОАЖЯ (хуучин нэрээр)-ны Мэргэжлийн зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулсан.

Тус талбайд хамаарах Дундговь аймгийн Сайхан-Овоо суманд 2022 оны 11-р сард өрөмдлөгийн ажил гүйцэтгэж байх явцад орон нутгийн иргэд болон "Онги голынхон хөдөлгөөн" ТББ-аас эсэргүүцэл гаргаж, кемпийг нураан бидний ажлыг зогсоосон. Үүнтэй холбоотойгоор Сумын удирдлагаас олгосон

зөвшөөрлүүдээ цуцласан, мөн тус талбайн БОННУ-г БОАЖЯ-наас 2023 онд хүчингүй болгож шийдвэрлэснээр 2022 оны 11-р сараас өнөөдрийн өдрийг хүртэлх хугацаанд тус талбайд хайгуулын үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй болсон.

Улмаар Дундговь аймгийн Прокурорын газраас хэрэг бүртгэлтийн хэргийг сэргээж шийдвэрлэсний дагуу аймгийн Цагдаагийн газраас дахин мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж, манай компанийг Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 23.2 дугаар зүйлд заасан хуурамч баримт бичиг үйлдэх, ашиглах гэмт хэргийн шинжийг агуулаагүй үндэслэлээр хэргийг хааж шийдвэрлэснээр БОАЖЯ-ны Мэргэжлийн зөвлөлөөс 2024 оны 9-р сарын 20-ны өдрийн хурлаараа хэлэлцэж, Т-1 талбайн БОННУ-г сэргээж шийдвэрлэсэн байдаг.

Энэхүү хайгуулын ажлын төлөвлөгөө нь Т-1 талбайн хайгуулын 3 дахь жил буюу 2025 онд гүйцэтгэх хайгуулын ажлыг хамарч байна.

Төслийн зорилго: "Тахь ресурс" ХХК нь Монголоос нүүрсний давхаргын метан хийг хайж, боловсруулан дэлхийн бусад улс орнуудад нийлүүлэх анхдагчдын нэг нь болох зорилготой.

Түүнчлэн Монгол орныхоо байгалийн нөөц баялаг муутай төвөөс алслагдмал газар нутгуудад шинэ техник, технологи болон эрчим хүчний шинэ эх үүсвэрийг нүүрснээс бусад эх үүсвэрээс гарган авч шийдвэрлэхээр ажиллаж байна.

Хэтийн төлөв: Монгол улс нь Байгалийн хийн асар их нөөц бололцоотой газар нутаг бөгөөд бид улс орныхоо ирээдүйг илүү өнгөлөг гэгээтэй болгохын зэрэгцээ өнөөдөр нийгэмд тулгамдаж буй олон чухал асуудлуудыг шийдвэрлэх гарц нь болно гэдэгтэй итгэлтэй байна. Үүнд:

- Эрчим хүчний аюулгүй болон хараат бус байдал;
- Хямд үнэтэй шатахуун;
- Хотуудын агаарын бохирдол болон үүнтэй холбоотой эрүүл мэндийн асуудлууд;
- Шинэ ажлын байр болон эрүүл аюулгүй амьдрах орчин;
- Эдийн засгийн тогтвортой байдал.

Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллага: "Тахь ресурс" ХХК нь Монгол улсын 5513618 бүртгэлийн дугаартай, 9011273066 тоот аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээтэй. НДМХ-н эрэл хайгуулын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг компани юм.

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо, Ерөнхий сайд Амарын гудамж-7, Петровис компанийн байр

3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр

Тахь ресурс

4. Ажиллах горим, хүчин чадал

Үргэлжлэх хугацаа	Ажиллах горим	Жилд ажиллах хоног	Хоногт ажиллах ажилчидын тоо	Хоногт ажиллах цаг
0	1 ээлжээр	30	20	8

5. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний хэмжээ

Ажлын нэр	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тайлбар
Хайгуулын ажил	6.0	100.0 тууш.метр	"Тахь ресурс" ХХК нь Т-1 блокийн Цавчир нарийвчилсан хайгуулын талбайд 2025 онд TR-T1-02 дугаартай 600 т.м гүнтэй 1 цооног өрөмдөхөөр төлөвлөсөн. Цооног өрөмдөх солбицол 104° 52' 57.997", 45° 37' 45.500", нийт 330,5 км2 талбай хамарна. (2025 оны БОМТ 8,25-р хуудас, ХАТ 34-р хуудас, "Тахь ресурс" ХХК нь Т-1 талбайн 2025 оны ажлын төлөвлөгөө, төсөвт тус тус тусгагдсан.)
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	11.0	хоногт1 хүн	Унд ахуй, өрөмдлөгт ашиглах усаа Улаан худгаас авахаар төлөвлөсөн. 104° 55' 46.1" 45° 42' 16.0", худгийн гүн 62м, усны ундарга 1 л/с.

6. Усны эх үүсвэр, нөөц, хоногт ашиглах хэмжээ

Эх үүсвэр	Зориулалт	Усны нөөц (л)	Усны нөөц (м3)	Тайлбар
Гүний худаг	Ундаахуй	0.0	0.0	Эрдэнэдалай сумын төвд байрлах гүний худаг

7. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, нөхцөл

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ боловсруулсан ААНБ: ЖЭМР ХХК
Холбоо барих: 96440805
Нэмэлт мэдээлэл:

8. Усны барилга байгууламжууд

Барилга байгууламж	Хүчин чадал (м3)	Хэмжээ хийц
--------------------	------------------	-------------

9. Дамжуулах байгууламж

Хаанаас (эхлэх цэг)	Хаана хүртэл (төгсгөлийн цэг)	Шугамын голч, мм	Дамжуулах шугамын урт, м
---------------------	-------------------------------	------------------	--------------------------

10. Онцгой нөхцөл

Ойр орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх.

11. Усны зарцуулалт

Ажлын нэр	Тоо Хэмжээ	Хэмжих нэгж	Усны хэрэглээ, м3 (Норм)	Гүйцэтгэх давтамж	Хэмжих нэгж	Нийт ашиглах усны хэмжээ, м3	Хөнгөлөх усны хэмжээ м3	Төлбөр тооцох усны хэмжээ м3
Хайгуулын ажил	6	100.0	10.0	1.0	Удаа	60.00	0.00	60.00
		тууш.метр						
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	11	хоногт 1 хүн	0.05	30.0	Хоног	16.50	0.00	16.50
Нийт						76.50	0.00	76.50

12. Урьдчилсан байдлаар тооцсон усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээ

Ажлын нэр	Төлбөр тооцох усны хэмжээ, м3	Усны ангилал	Хөнгөлөх хувь хэмжээ, %	1 м3 усны үнэ	Усны нөөц ашигласны төлбөр, ₮	Төлбөрөөс хөнгөлсөн дүн, ₮	Төлбөл зохих дүн, ₮
Хайгуулын ажил	60.00	Газрын доорх ус	0.0	1110.00	66,600.00	0.0	66,600.00
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	16.50	Газрын доорх ус	0.0	88.80	1,465.20	0.0	1,465.20
Нийт	76.50				68,065.20		68,065.20

13. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх эргүүлж ашиглах даалгавар

Өрөмдлөгт ашигласан усыг тусгай санд хуримтлуулан эргүүлэн ашиглах.

14. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөгөө

Холбогдох хууль, тогтоол шийдвэрийн дагуу оногдуулах усны нөөцийн төлбөрийг Дундговь аймгийн төрийн сан банкны

MN280090 100080000944 тоот дансанд төвлөрүүлнэ.

Эрдэнэдалай сумын Засаг даргын захирамжаар ус ашиглах зөвшөөрөл авч гэрээ байгуулах /"Усны тухай" хуулийн 28.6-р зүйл/

- Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг 50 хүртэл хувиар өсгөн тооцож төлөхөөр заасныг анхаарч ажиллах

/Усны тухай хуулийн 31.2-р зүйл/

Ус ашиглалтын мэдээ тайланг 12-р сарын 25-нд багтаан аймгийн Байгаль орчны газарт ирүүлэх.

Боловсруулсан:

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР

Боловсруулсан огноо: 2025.12.08



Байгууллагын нэр: Дундговь аймгийн Байгаль орчны газар
Газар хэлтэс: Удирдлага
Албан тушаал: Дарга
Овог нэр: Ням-очир Гантулга
Зурсан огноо: 2025.12.09 11:28:39



ДУНДГОВЬ АЙМАГ
ЭРДЭНЭДАЛАЙ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ЗАХИРАМЖ

2025 оны 12 сарын 12 өдөр

Дугаар А/250.

Сангийндалай

Г Гэрээ байгуулах тухай Г

Монгол улсын Усны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.5 дахь заалт, Дундговь аймгийн Байгаль орчны газрын 2025 оны 12 дугаар сарын 09-ны өдрийн Е-2509-000348 тоот дүгнэлтийг үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

- 1.Тус сумын 1 дүгээр багийн нутаг дэвсгэрт нүүрсний метан хийн хагуулын Т-1 талбайг эзэмших "Тахь ресурс"-ХХК-д ус ашиглах зөвшөөрөл олгосугай.
- 2.Ус ашиглах гэрээг хавсралтаар баталсугай.
- 3.Ус ашигласны төлбөрийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлж, хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч (Д.Батбаяр), Татварын хяналтын улсын байцаагч Ч.Энхцэцэг нарт үүрэг болгосугай.

ЗАСАГ ДАРГА С.МӨНХБААТАР



Сумын Засаг даргын 2025 оны
12 сарын 12 өдрийн А/250 тоот
захирамжийн хавсралт

"ТАХЬ РЕСУРС" ХХК-тай УС АШИГЛУУЛАХ ГЭРЭЭ



2025 оны 12 сарын 12 өдөр

Нэг: Нийтлэг үндэслэл

Сумын Засаг даргын 2025 оны 12 сарын 12-ны өдрийн А/250 тоот захирамжийг үндэслэн ЗДТГ-ыг төлөөлж тамгын газрын дарга *Галбаатар* овогтой *Дундговь* нөгөө талаас ус ашиглагчийг төлөөлж *Геохиш* ажилтай овогтой *Уинзорит* нар энэхүү гэрээг 2025 оны сарын нээс эхлэн 1 жилийн хугацаатай энэхүү гэрээг байгуулав.

Энэхүү гэрээнд гэрээний салшгүй хэсэг болох дараах зүйлийг заавал хавсаргах ба эдгээрийн бүрдэл дутуу бол гэрээг хүчингүйд тооцно. Үүнд:

- 1.1. Ус ашиглуулах тухай сумын Засаг даргын шийдвэр
- 1.2. Ашиглах усны эх үүсвэр, түүний байршлыг харуулсан зураг
- 1.3. Усны нөөц, чанарын үнэлгээ
- 1.4. Барилга байгууламжийн зураг, төсөл
- 1.5. Үйлдвэрлэлийн хүчин чадал, техник, эдийн засгийн үзүүлэлт
- 1.6. БОНБУ

Хоёр: Гэрээний нөхцөл

- 2.1. Ус ашиглагч нь усыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглаж хоногт.....тн усыг ашиглах.
- 2.2. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд жил бүр *190.65* төгрөгийг Төрийн сан банкна дахь ОНТ сангийн 100081300948 тоот дансанд төвлөрүүлэх.

Гурав: Ус ашиглуулагчийн эрх үүрэг

- 3.1. Усны тухай хуулийн 24-р зүйлд заасан шаардлагыг биелүүлж буй эсэхэд байнгын хяналт тавих
- 3.2. Усны тухай хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй, энэ талаар тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй бол гэрээг цуцална.
- 3.3. Ус ашиглах гэрээг жил бүр дүгнэх
- 3.4. Холбогдох хууль тогтоомжоор олгогдсон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх

Дөрөв : Ус ашиглагчийн эрх үүрэг

- 4.1. Гэрээний нөхцлийн дагуу ус ашиглах
- 4.2. Гэрээнд заасан үүргээ зохих ёсоор биелүүлсэн бол эрхийн гэрчилгээний хугацаа дуусахад үргэлжлүүлэн ашиглахаар эрхийн гэрчилгээний хугацааг сунгуулах .
- 4.3. Ус ашигласны болон ус бохирдуулсны төлбөрийг ашигт шинж чанарыг ашигласан эсэхээс үл хамааран хугацаанд нь төлөх
- 4.4. Ус ашиглуулагчаас тавьсан шаардлагыг цаг тухай бүрт нь биелүүлж байх.
- 4.5. Иргэн аж ахуй нэгж байгууллага усан эх үүсвэрийг гэрээний үндсэн дээр хамтран ашиглаж болно
- 4.6. Үйлдвэрийн болон хягдал ус зайлуулах талбайд мал хүн амьтан орохоос урьдчилан сэргийлж тусгай цэвэршүүлэх тоног төхөөрөмжийг тавих.

Тав: Бусад зүйл

- 5.1. Гэрээ нь ус ашиглагчид газрыг актаар хүлээлгэн өгч, эрх бүхий Засаг дарга газар ашиглах эрхийн гэрчилгээ олгосон өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөнө.
- 5.2. Энэхүү гэрээг 2 хувь үйлдэж талууд гарын үсэг зурсан өдрөөс эхлэн 1 жилийн хугацаатай байгуулав.
- 5.3. Энэхүү гэрээтэй холбоотой асуудлыг Монгол улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

Гэрээний талуудын албан ёсны хаяг, харилцах утас:

Ус ашиглуулагч *Эрдэнэдалай ЗДТГ*

Ус ашиглагч *Тахь ресурс*

Харилцах утас:

ГЭРЭЭГ БАЙГУУЛСАН:

Эрдэнэдалай сумын ЗДТГ-ыг
Төлөөлж ЗДТГ-ын дарга
Эндэлгэр
Гарын үсэг


Тахь ресурс ХХК-ыг
Төлөөлж Геологич
И.Д. Чинзориг
Гарын үсэг

Хүсэлтийн лавлах дугаар: GB6658202512091

Татсан огноо: 2025-12-11 11:14

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар

1410003640

MN480015001410003640

Шилжүүлэгчийн нэр

ТАХЬ РЕСУРС ГХӨ

Хүлээн авагчийн данс

1609287196

MN930015001609287196

Хүлээн авагчийн нэр

БОЛДБААТАР ТӨРМӨНХ

Хүлээн авагчийн банк

Голомт банк

Гүйлгээний дүн

50,000.00 MNT

Гүйлгээний төлөв

Амжилттай

Гүйлгээний утга

УСНЫ ТӨЛБӨР

Гүйлгээний огноо

2025-12-09



Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

БАТЛАВ.
ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭДАЛАЙ СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА..... С.МӨНХБААТАР



**ХАЙГУУЛЫН ӨРӨМДЛӨГИЙН ТҮР КЕМП БАЙРЛАХ ЗОРИУЛАЛТААР
ГАЗАР АШИГЛАХ ГЭРЭЭ**

2025 оны 09 сарын 23 өдөр

№ 0025/33

Эрдэнэдалай сум

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Газрын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.4.2 дахь заалт, 20 дугаар зүйлийн 20.2.2 дахь заалт, Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын Засаг даргын 2025 оны 09 дугаар сарын 23 өдрийн 4/189 тоот шийдвэрийг тус тус үндэслэн газар ашиглуулагчийг төлөөлж Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын газрын даамал Эрдэнэдалай овогтой Эрдэнэдалай газар ашиглагчийг төлөөлж 9019097258 тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, 5513618 тоот регистрийн дугаартай “Тахь ресурс” ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал Д.Энхмаа нар энэхүү гэрээг байгуулав.
- 1.2. Энэхүү гэрээний хавсралтаар газрын байршил, хэмжээ, хил хязгаар, заагийг тодорхой харуулсан мэдээлэл хавсаргана.

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Газар ашиглагчид олгосон газрын нийт хэмжээ 1 га байна.

2.1.1 Талбайн байршил

Байршил	Хээрийн ангийн байршлын координат	
	Уртраг	Өргөрөг
Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сум	104° 52' 56.723"	45° 37' 51.282"
	104° 53' 1.334"	45° 37' 50.973"
	104° 53' 0.899"	45° 37' 47.777"
	104° 52' 56.288"	45° 37' 48.085"

Эрдэнэдалай сумын өрөмдлөгийн талбайн эргэлтийн цэг		
Д/д	Уртраг	Өргөрөг
1	104° 53' 4.457"	45° 37' 49.924"

2.2 Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны газар үнэлгээний тойрог, зэрэглэл, бүс, суурь үнэлгээ, газрын төлбөрийн хэмжээг тогтоох тухай 182 дугаар тогтоолыг үндэслэн газрын төлбөрийн хэмжээ нь:

Нэгжийн үнэ нь 1600 төгрөг /мянга зургаан зуун төгрөг/

Нэг сард 160.000 төгрөг /нэг зуун жаран ямган төгрөг/

2.3 Газар ашиглагч нь газрын төлбөрийг ...1 сараар тооцож ...11 дугаар сарын 15-ны дотор газар ашиглуулагчийн *Оюун Сан* банкны *16002370943* тоот дансанд төлсөн байна.

2.4 Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт Т-I талбайд нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын өрөмдлөгийн ажлыг эхэлсэн өдрөөс газрын төлбөр хийх хугацааг тогтооно.

2.5 Өрөмдлөгийн ажил үргэлжлэх хугацаа : 180 хоног буюу 6-н сар

2.6 Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын төлбөрийн хэмжээ өөрчлөгдөх тохиолдолд гэрээнд өөрчлөлт оруулна.

Гурав. Газар ашиглуулагчийн эрх үүрэг

3.1 Газрыг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу ашиглаж байгааг хянах,

3.2 Газрын тосны тухай хуулийн хууль тогтоомж түүнийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан Засгийн газраас гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулах, газар ашиглагчийн үйл ажиллагааг дэмжих,

3.3 Газар ашиглах гэрээг дүгнэх,

3.4 Хуульд заасан бусад эрх үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв. Газар ашиглагчийн эрх үүрэг

4.1 Гэрээний нөхцөлийн дагуу газрыг ашиглах,

4.2 Газарт учирсан хохирлыг гэм буруутай этгээдээр тогтоосон журмын дагуу нөхөн төлүүлэх,

4.3 Газрын төлбөрийг газрын ашигт шинж чанарыг ашигласан эсэхээс үл хамааран хугацаанд нь төлөх,

4.4 Төлбөр төлөх үүрэгээ хугацаандаа гүйцэтгээгүй тохиолдолд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.3 хувиар хэтэрсэн хоног тутамд алданги тооцох,

4.5 Энэхүү гэрээ дуусгавар болсоны дараа газар ашиглагч нь зохих журмын дагуу нөхөн сэргээлт хийх,

4.6 Хайгуулын ажил дууссаны дараа энэхүү гэрээг дуусгавар болгох эрхтэй,

4.7 Хуульд заасан бусад эрх үүрэг хүлээнэ.

Тав. Бусад

5.1 Гэрээ нь газар ашиглагчид газрыг хүлээлгэн өгч эрх бүхий засаг дарга газар ашиглах гэрээг багтамжилсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөнө.

5.2 Энэхүү гэрээг 2 хувь үйлдсэн бөгөөд талууд гарын үсэг зурсан өдрөөс хүчин төгөлдөр болж газар ашиглагч хээрийн ангийн байрласан газрыг газар ашиглуулагчид хүлээлгэн өгсөнөөр дуусгавар болгоно.

5.3 Газар ашиглагч газрын тухай холбогдох хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүрэг болон газар ашиглуулах энэхүү гэрээний нөхцөл болзлыг биелүүлээгүй ноцтой зөрчсөн бол гэрээг цуцлаж ашиглах эрхийг дуусгавар болгоно.

5.4 Энэхүү гэрээтэй холбоотой бусад асуудлыг Монгол Улсын бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

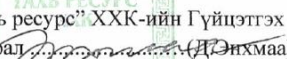
ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

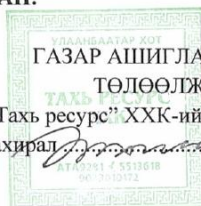
ГАЗАР АШИГЛУУЛАГЧИЙГ
ТӨЛӨӨЛЖ:

Эрдэнэдалай сумын газрын даамал



ГАЗАР АШИГЛАГЧИЙГ
ТӨЛӨӨЛЖ:

“Тахь ресурс” ХХК-ийн Гүйцэтгэх
захирал  (Д.Энхмаа)



Хүсэлтийн лавлах дугаар: GB103396202512041

Татсан огноо: 2025-12-11 11:18

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар

1410003640
MN480015001410003640

Шилжүүлэгчийн нэр
ТАХЬ РЕСУРС ГХО

Хүлээн авагчийн данс

1165117377
MN030015001165117377

Хүлээн авагчийн нэр
МТА.ТАТВАР

Хүлээн авагчийн банк
Голомт банк

Гүйлгээний дүн

640,000.00 MNT

Гүйлгээний төлөв

Амжилттай

Гүйлгээний утга

2251200050604;41101319520;5513618;41101319520;9914

Гүйлгээний огноо

2025-12-04



Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

БАТЛАВ.
ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭДАЛАЙ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА С.МӨНХБААТАР



ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2025 оны 09 сарын 23 өдөр

№ 2025/34

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Энэхүү гэрээг Хог хаягдлын тухай хуулийг үндэслэн байгуулав.

Хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах түүнээс урьдчилан сэргийлэх ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх болон орчны ариун цэврийг тогтмол цэвэр байлгах, цэвэр эрүүл орчинд ажиллах амьдрах орчныг бий болгоход оршино.

Хоёр. Гэрээ байгуулагч талууд

Нэг талаас Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын ЗДТГ-ын төлөөлж Д.Энхмаа нэг талаас "Тахь ресурс" ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал Г. Дижидэлхэр нар харилцан тохиролцож, 2025 оны 09-р сарын 23-ны өдөр энэхүү гэрээг байгуулав.

Гурав. Төлбөр тооцсон байдал

Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын нутаг дэвсгэрт "Тахь ресурс" ХХК-ийн 18-20 хүний бүрэлдэхүүнтэй хайгуулын өрөмдлөгийн үйл ажиллагаа бүрэн дуусах хүртэлх хугацаагаар төлбөрийг тооцов.

Ажиллах хугацаа: 4 сар

Гэрээний нийт төлбөр: 500.000 төгрөг

Дөрөв. Сумын ЗДТГ-ын эрх үүрэг

- Монгол Улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Хог хаягдлын хууль, Ариун цэврийн тухай хуулийн дагуу хяналт тавьж ажиллах үүрэгтэй,
- Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх хуваарийг тээвэрлэгчтэй гэрээ байгуулж, хэрэгжилтэнд хяналт тавих,
- Хуульд заасан журмын дагуу олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэх, Хог хаягдлын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд хариуцлага хүлээлгэхийг эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас шаардах.

Тав. Аж ахуй нэгжийн эрх үүрэг

- Өөрийн байгууллагын үйл ажиллагаанаас гарсан ахуйн, хуурай хог хаягдлыг стандартын шаардлага хангасан зориулалтын саванд хадгалж байх үүрэгтэй,
- Аж ахуйн нэгж байгууллага нь хог хаягдал гаргасны төлбөрөө гэрээнд зааснаар Төрийн сангийн 1000.813.00.9.4.7 тоот дансанд шилжүүлэх үүрэгтэй,
- Хог хаягдлыг ангилан ялгаж байх,
- Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хогийг тогтсон хугацаанд цэвэрлэж тээвэрлэх, хог хаягдлыг стандартын шаардлага хангасан зориулалтын саванд хадгалж байх,

- Үйлдвэр үйлчилгээний явцад үүсдэг хог хаягдлын хэмжээ, бусад мэдээллийг сумын ЗДТГ-т мэдээлж байх,
- Хог хаягдлыг ангилах талаар зохих мэдээллийг ажилтнуудад эзэмшүүлж, сургалт сурталчилгаа явуулах аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангаж ажиллах,
- Оршин суугаа газар орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх, олон нийтийг хамарсан ажилд оролцох,
- Үүссэн аюултай хог хаягдал, түүний эх үүсвэрийн талаар төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагад мэдээлэх үүрэгтэй.

Зургаа. Гэрээний хариуцлага

Аж ахуйн нэгж байгууллага нь хог хаягдал гаргасны төлбөрөө удаан хугацаагаар төлөөгүй болон ил задгай хог шатаасан, зориулалтын бус газар хог хаягдал хаясан тохиолдолд холбогдох дээд шатны байгууллагад хандан хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хариуцлага тооцно.

Аж ахуйн нэгж байгууллага нь энэхүү гэрээнд өөрчлөлт оруулах шаардлагатай гэж үзвэл Талууд энэ гэрээг байгуулсан хэлбэрээр гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:



Хүсэлтийн лавлах дугаар: GB103289202512041

Татсан огноо: 2025-12-11 11:18

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар

1410003640
MN480015001410003640

Шилжүүлэгчийн нэр
ТАХЬ РЕСУРС ГХО

Хүлээн авагчийн данс

1165117377
MN030015001165117377

Хүлээн авагчийн нэр
МТА.ТАГВАР

Хүлээн авагчийн банк
Голомт банк

Гүйлгээний дүн

500,000.00 MNT

Гүйлгээний төлөв

Амжилттай

Гүйлгээний утга

**2251200050513;41101319520;5513618;41101319
520;9914**

Гүйлгээний огноо

2025-12-04



Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХҮЛЭЭЛЦСЭН АКТ

**ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ ТАЛБАЙД НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙСЭН
ГАЗРЫГ ХҮЛЭЭН АВАХ АКТ**

2026 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдөр

1. Байршлын мэдээлэл			
1.1	Аймаг, нийслэлийн нэр	Дундговь	
1.2	Сум, дүүргийн нэр	Эрдэнэдалай	
1.3	Газрын нэр	Цавчир баг	
2. Нөхөн сэргээлт хийсэн байгууллагын нэр			
2.1	Аж ахуйн нэгжийн нэр, регистрийн дугаар	"Тахь ресурс" ХХК (5513618)	
2.2	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн дугаар	679 (949)	
2.3	Тус талбайд нийт эвдрэлд өртсөн талбайн хэмжээ (га)	0.0205 га	
2.4	Нөхөн сэргээлт хийсэн аж ахуйн нэгжийн нэр, регистр	"Тахь ресурс" ХХК (5513618)	
3. Өмнөх жилүүдэд тухай тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд хийгдсэн нөхөн сэргээлтийн ерөнхий мэдээ			
3.1	Техникийн нөхөн сэргээлт	3.2 Биологийн нөхөн сэргээлт	
	Талбайн хэмжээ (га)	Талбайн хэмжээ (га)	
	Зардлын хэмжээ (төг)	Зардлын хэмжээ (төг)	
4. 2025 онд хүлээлгэн өгч буй нөхөн сэргээлтийн мэдээлэл			
4.1	Техникийн нөхөн сэргээлт	4.2 Биологийн нөхөн сэргээлт	
	- Талбайн хэмжээ: 0.0205 га	-Талбайн хэмжээ (га)	
	- Зардлын хэмжээ: 3.242.500 төг	-Зардлын хэмжээ (төг)	
5. Орон зайн мэдээлэл			
5.1 нөхөн сэргээлт хийгдсэн газрын фото зураг	5.2 Хэмжилт, зураглал		
	Кадастрын зураглал хийсэн мэргэжлийн байууллага болон хэмжилт хийсэн хүний нэр: Хэмжилтэд ашигласан программ, тоног төхөөрөмж: Холбогдох утас:88005430		
5.3 Нөхөн сэргээлт хийсэн газрын солбилцол Жич 4-өөс доошгүй эргэлтийн цэгийн солбилцол байна.	№	Өргөрөг	Уртраг
	Техникийн нөхөн сэргээлт		
	1	45° 37' 45.301" N	104° 53' 3.712" E
	2	45° 37' 45.302" N	104° 53' 4.584" E
	3	45° 37' 45.654" N	104° 53' 4.583" E
4	45° 37' 45.653" N	104° 53' 3.712" E	

2
5. Орон зайн мэдээлэл

1.TR-T1-02		
Цооногийн координат	Уртраг 104° 53'04.10" E	Өргөрөг 45° 37'45.49" N

6. Мэдээлэлийн сангийн бүртгэл

Нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан ажлын хэсэг нь Байгаль орчны мэдээлэлийн сангийн www.eis.mn цахим системийн нөхөн сэргээлтийн мэдээлэлийн дэд санд заавал бүртгүүлнэ. Жич: Мэдээлэлийн санд бүртгээгүй тохиолдолд нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан актыг хүчинтэйд тооцохгүй.
Мэдээлэл оруулсан хүний нэр, албан тушаал:
Холбогдох утас:
Гарын үсэг:
Огноо:

Нэмэлт мэдээлэл:

Нөхөн сэргээлтийн ажил нь холбогдох хууль журам, стандартад нийцсэн талаарх ажлын хэсгийн дүгнэлт: 1 цооногийн/Техникийн нөхөн сэргээлтийг "MNS 6200:2010" стандартын дагуу сайн хийж гүйцэтгэсэн байна. Биологийн нөхөн сэргээлтийг ирэх 2026 оны хавар дулаан орохоор хийх тухай Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын Засаг дарга болон Цавчир багийн Засаг дарга, Байгаль орчны улсын хяналтын байцаагчийн зүгээс "Тахь ресурс" ХХК-д албан бичгээр мэнэгдсэн.

АКТ ГАРГАСАН
Комиссын дарга:

Нарийн бичгийн дарга:

Гишүүд:

Хүлээн зөвшөөрсөн



С.Мөнхбаатар /Сумын засаг дарга/

Л.Батбаяр /Байгаль орчны хяналтын байцаагч/

Д.Цогбадрах /Цавчир багийн Засаг дарга/

Ш.Соёлмаа /Программист, дотоод сүлжээ хариуцсан мэргэжилтэн/

Д.Энхмаа /"Тахь ресурс" ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал/



ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИЙН ХАРИУ



**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол
Утас: +976 99141955
E-mail: soillab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр: Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын Т-1 талбай
"Тахь ресурс" ХХК
Дээж шинжлүүлсэн байгууллага: "Их зос" ХХК
Шинжилгээ хийсэн огноо: 2025 он 10 сар 13

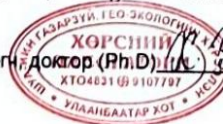
Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээж	Гүн, см	Координат	pH _{н.о} (1:2.5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	T1-25-01	0-20	N 46°6'34"	7.36	0.00	0.896	0.056	0.23	12.0
2		20-40	E 104°56'36"	8.43	0.00	0.789	0.257	0.18	6.6
3	T1-25-02	0-20	N 46°3'60"	7.98	0.00	0.723	0.079	0.23	9.5
4		20-40	E 104°56'42"	8.19	0.00	0.732	0.089	0.49	5.5
5	T1-25-03	0-20	N 46°4'8"	7.94	0.00	0.965	0.060	0.54	7.2
6		20-40	E 104°48'24"	8.38	0.00	1.649	0.150	0.34	5.0
7	T1-25-04	0-20	N 46°6'35"	8.00	0.00	1.492	0.104	0.70	10.1
8		20-40	E 104°48'19"	8.38	0.00	0.704	0.102	0.29	6.3
9	T1-25-05	0-20	N 45°41'16"	8.12	0.00	1.103	0.077	0.95	8.1
10		20-40	E 104°57'55"	8.68	0.00	1.317	0.138	0.49	5.6
11	T1-25-06	0-20	N 45°41'7"	7.90	0.00	0.900	0.062	0.39	9.3
12		20-40	E 104°52'9"	8.43	0.00	0.762	0.119	0.39	5.8
13	T1-25-07	0-20	N 45°37'46"	8.56	0.00	1.036	0.232	0.95	10.6
14		20-40	E 104°53'4"	9.20	4.85	0.528	0.785	0.70	11.9
15	T1-25-08	0-20	N 45°37'55"	9.12	3.76	0.501	0.376	0.49	8.2
16		20-40	E 104°44'58"	9.61	3.39	0.103	1.016	0.23	6.7
17	T1-25-09	0-20	N 45°45'18"	8.62	0.00	0.846	0.147	0.70	9.0
18		20-40	E 104°29'23.86"	8.88	0.00	0.825	0.171	0.70	6.7
19	T1-25-10	0-20	N 45°42'9"	8.19	0.00	0.928	0.061	0.29	6.9
20		20-40	E 104°35'21"	8.51	0.00	0.840	0.132	0.13	6.2

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь № 1,3,5,11 сул шүлтлэг, № 14,15,16 хүчтэй шүлтлэг, бусад дээж шүлтлэг урвалын орчинтой, № 14,15,16 дунд зэрэг карбонаттай, бусад дээж карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар бага зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанараар № 16 дунд зэрэг, бусад дээж давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор болон калийн хангамжаар бага зэрэг, механик бүрэлдэхүүн № 14 шавар, № 4,8 нарийн элс, № 10,15,16 элсэрхэг шавранцар, бусад дээж элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин бага.

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч доктор (Ph.D)  Х.Золжаргал





**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол
Утас: +976 99141955
E-mail: soilab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр: Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын Т-1 талбай
"Тахь ресурс" ХХК
Дээж шинжлүүлсэн байгуулага: "Их зөс" ХХК
Шинжилгээ хийсэн огноо: 2025 он 10 сар 13

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээж	Гүн, см	Координат	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Т1-25-01	0-20	N 46°6'34"	78.3	12.8	8.9
2		20-40	E 104°56'36"	76.2	8.9	14.9
3	Т1-25-02	0-20	N 46°3'60"	80.2	7.9	11.9
4		20-40	E 104°56'42"	82.2	5.9	11.9
5	Т1-25-03	0-20	N 46°4'8"	78.2	7.9	13.9
6		20-40	E 104°48'24"	78.3	9.8	11.9
7	Т1-25-04	0-20	N 46°6'35"	74.1	13.0	12.9
8		20-40	E 104°48'19"	84.2	4.0	11.9
9	Т1-25-05	0-20	N 45°41'16"	75.2	7.9	16.9
10		20-40	E 104°57'55"	68.3	9.9	21.8
11	Т1-25-06	0-20	N 45°41'7"	75.2	12.9	11.9
12		20-40	E 104°52'9"	80.1	6.0	13.9
13	Т1-25-07	0-20	N 45°37'46"	74.3	8.9	16.8
14		20-40	E 104°53'4"	40.9	25.6	33.5
15	Т1-25-08	0-20	N 45°37'55"	65.3	10.9	23.8
16		20-40	E 104°44'58"	52.2	19.9	27.9
17	Т1-25-09	0-20	N 45°45'18"	78.2	6.9	14.9
18		20-40	E 104°29'23.86"	73.3	6.9	19.8
19	Т1-25-10	0-20	N 45°42'9"	78.3	7.9	13.8
20		20-40	E 104°35'21"	80.2	6.9	12.9

Шинжилгээний арга


pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөхөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч доктор (Ph.D)  Х.Золжаргал





ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
 ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
 УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 09 сарын 21 өдөр
 Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 10 сарын 02 өдөр
 Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум, Т-1 талбай
 Гурвантойром талбай, худаг-1 Сорьц: GT-25-01US
 Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Их Зос" ХХК

Солбицлол: X= 45°3'15" Гүн: м
 Y= 104°56'14" Ундарга: л/сек

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	320.6	9.03	25.2	Na ⁺ +K ⁺	335.7	14.60	40.8
SO ₄ ²⁻	425.0	8.85	24.7	Ca ²⁺	159.5	7.96	22.2
NO ₂ ⁻	0.00	0.00	0.0	Mg ²⁺	161.2	13.26	37.0
NO ₃ ⁻	2.0	0.03	0.1	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
CO ₃ ²⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ²⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	1091.9	17.90	50.0	Fe ³⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	1839.5	35.82	100.0	Дүн	656.5	35.82	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
 нийлбэр: 1950.0 мг/дм³

Анион катионуудын
 нийлбэр: 2495.9 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 21.22 мг-экв/дм³
 pH: 6.59

EC: 3460 µS/cm
 TDS: 1903 ppm

Исэлдэх чанар: 1.28 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см
 Өнгө: өнгөгүй

Үнэр: үгүй
 Амт: ***

Тунадас: үгүй
 Булингаршил: 2.05 NTU

HCO₃; 50 Cl⁻ 25 SO₄²⁻ 25

Усны найрлагын томъёо: M_{2.49}

Na⁺+K⁺ 41 Mg²⁺ 37 Ca²⁺ 22

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, натри-магнийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, кальци, натри, магнийн ион нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, ахуйгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартад зааснаас их байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭА: _____

Шинжилгээ

Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч



Гүйцэтгэсэн: _____

Г.Тэрэлт-Од



ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
 ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
 УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 09 сарын 21 өдөр
 Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 10 сарын 02 өдөр
 Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум, Т-1 талбай
 Гурвантойром талбай, Сүүжийн худаг Сорьц: GT-25-02US
 Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Их Зос" ХХК

Солбицол: X= 46°7'16" Гүн: м
 Y= 104°54'4" Ундарга: л/сек

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	76.3	2.15	15.8	Na ⁺ +K ⁺	102.6	4.46	32.7
SO ₄ ²⁻	125.0	2.60	19.1	Ca ²⁺	56.5	2.82	20.7
NO ₂ ⁻	0.00	0.00	0.0	Mg ²⁺	77.3	6.36	46.6
NO ₃ ⁻	24.0	0.39	2.8	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
CO ₃ ²⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ²⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	518.5	8.50	62.3	Fe ³⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	743.8	13.64	100.0	Дүн	236.5	13.64	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
 нийлбэр: 721.0 мг/дм³

Анион катионуудын
 нийлбэр: 980.3 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 9.18 мг-экв/дм³

EC: 1179 µS/cm

pH: 7.25

TDS: 648 ppm

Исэлдэх чанар:

1.92 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см

Үнэр: үгүй

Тунадас: үгүй

Өнгө: өнгөгүй

Амт: ***

Булингаршил: 1.38 NTU

HCO₃⁻62 SO₄²⁻19 Cl⁻16

Усны найрлагын томъёо: M_{0.98}

Mg²⁺47 Na⁺+K⁺33 Ca²⁺21

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбатын ангийн, магнийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэгдүү, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн үндсэн үзүүлэлтүүдээс ерөнхий хатуулаг, магнийн ион нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартад зааснаас их байна.

Жич: Энэхүү уст цээгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭА: _____ Г. Үүрийнтуяа/
 Шинжилгээ
 Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч _____ Д. Гэрэлт-Од/





ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
 ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
 УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 09 сарын 20 өдөр
 Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 10 сарын 02 өдөр
 Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум, Т-I талбай
 Цавчир талбай, Худаг-3 Сорьц: TS-25-03US
 Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Их Зос" ХХК

Солбицлол: X= 45°41'35" Гүн: м
 Y= 104°53'38" Ундарга: л/сек

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-эquiv	мг-эquiv%		мг	мг-эquiv	мг-эquiv%
Cl ⁻	284.0	8.00	31.7	Na ⁺ +K ⁺	412.9	17.95	71.0
SO ₄ ⁻	498.0	10.38	41.0	Ca ⁺⁺	60.1	3.00	11.9
NO ₂ ⁻	0.20	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	52.5	4.32	17.1
NO ₃ ⁻	68.0	1.10	4.3	NH ₄ ⁺	0.1	0.01	0.0
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	353.8	5.80	22.9	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	1204.0	25.28	100.0	Дүн	525.6	25.28	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
 нийлбэр: 1552.7 мг/ дм³

Анион катионуудын
 нийлбэр: 1729.6 мг/ дм³

Ерөнхий хатуулаг 7.32 мг-эquiv/ дм³

EC: 2690 µS/cm

pH: 7.45

TDS: 1480 ppm

Исэлдэх чанар:

3.68 мг/ дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см

Үнэр: үгүй

Тунадас: үгүй

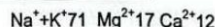
Өнгө: өнгөгүй

Амт: ***

Булингаршил: 1.05 NTU



Усны найрлагын томъёо: M_{1.72}



Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, хатуу ус байна. Шинжилсэн үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, натри, магни, нитратын ионууд нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартад зааснаас их байна.

Жич: Энэхүү уст цээгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭА: _____ Г.Үүрийнтуяа/
 Шинжилгээ Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч _____ Д.Гэрэлт-Од/





ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 09 сарын 20 өдөр
Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 10 сарын 02 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум, Т-I талбай
Цавчир талбай, Хашаатын худаг Сорьц: TS-25-04US
Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Их Зос" ХХК

Солбицол: X= 45°39'41" Гүн: м
Y= 104°51'25" Ундарга: л/сек

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	268.0	7.55	34.1	Na ⁺ +K ⁺	351.3	15.28	69.1
SO ₄ ⁻	355.0	7.40	33.4	Ca ⁺⁺	68.5	3.42	15.5
NO ₂ ⁻	0.10	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	41.5	3.41	15.4
NO ₃ ⁻	48.0	0.77	3.5	NH ₄ ⁺	0.1	0.01	0.0
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	390.4	6.40	28.9	Fe ⁺⁺⁺	0.2	0.01	0.0
Дүн	1061.5	22.12	100.0	Дүн	461.6	22.12	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
нийлбэр: 1328.0 мг/ дм³

Анион катионуудын
нийлбэр: 1523.2 мг/ дм³

Ерөнхий хатуулаг 6.83 мг-экв/ дм³
pH: 7.47

EC: 2300 µS/cm
TDS: 1265 ppm

Исэлдэх чанар: 3.04 мг/ дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см
Өнгө: өнгөгүй

Үнэр: үгүй
Амт: ***

Тунадас: үгүй
Булингаршил: 2.47 NTU

Cl⁻34 SO₄²⁻33 HCO₃⁻29

Усны найрлагын томъёо: M_{1.52}

Na⁺+K⁺69 Mg²⁺15 Ca²⁺15

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, хатуувтар ус байна. Шинжилсэн үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, натри, магнийн ион нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, агуулгуй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартад зааснаас их байна.

Жим: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭА: _____
Шинжилгээ Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч _____





ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
 ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
 УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 09 сарын 20 өдөр
 Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 10 сарын 02 өдөр
 Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум, Т-1 талбай
 Цавчир талбай, худаг-5 Сорьц: TS-25-05US
 Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Их Зос" ХХК

Солбицол: X= 45°37'53" Гүн: м
 Y= 104°50'34" Ундарга: л/сек

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	393.7	11.09	43.7	Na ⁺ +K ⁺	513.5	22.33	87.9
SO ₄ ⁻	288.0	6.00	23.6	Ca ⁺⁺	20.0	1.00	3.9
NO ₂ ⁻	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	25.2	2.07	8.1
NO ₃ ⁻	38.0	0.61	2.4	NH ₄ ⁺	0.1	0.01	0.0
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	469.7	7.70	30.3	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	1189.4	25.40	100.0	Дүн	558.8	25.40	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
 нийлбэр: 1513.4 мг/дм³

Анион катионуудын
 нийлбэр: 1748.2 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 3.07 мг-экв/дм³

EC: 2670 µS/cm

pH: 7.64

TDS: 1468 ppm

Исэлдэх чанар:

2.21 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см

Үнэр: үгүй

Тунадас: үгүй

Өнгө: өнгөгүй

Амт: ***

Булингаршил: 0.82 NTU

Ca4 HCO₃30 SO₄224

Усны найрлагын томъёо: M_{1,74}

Na⁺+K⁺88

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ хлорын ангийн, натрийн бүлгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, зөөлөвтөр ус байна. Шинжилсэн үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, хлор, натрийн ионууд нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартад зааснаас их байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн харууцан гүйцэтгэсэн байна.

Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭА: _____

Шинжилгээ

Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч



/Г.Үүрийнтуяа/

/Д.Гэрэлт-Од/



ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
 ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
 УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 09 сарын 20 өдөр
 Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 10 сарын 02 өдөр
 Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум, Т-1 талбай
 Цавчир талбай, эхийн ус Сорьц: TS-25-06US
 Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Их Зос" ХХК

Солбицол: X= 45°39'42" Гүн: м
 Y= 104°43'50" Ундарга: л/сек

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	467.2	13.16	46.1	Na ⁺ +K ⁺	418.8	18.21	63.8
SO ₄ ⁻	425.0	8.85	31.0	Ca ⁺⁺	62.9	3.14	11.0
NO ₂ ⁻	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	87.3	7.18	25.2
NO ₃ ⁻	38.0	0.61	2.1	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	359.9	5.90	20.7	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	1290.1	28.53	100.0	Дүн	569.0	28.53	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
 нийлбэр: 1679.1 мг/дм³

Анион катионуудын
 нийлбэр: 1859.1 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 10.32 мг-экв/дм³
 pH: 7.45

ЕС: 2930 μS/cm
 TDS: 1612 ppm

Исэлдэх чанар: 3.20 мг/дм³
 Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см
 Өнгө: өнгөгүй

Үнэр: үгүй
 Амт: ***
 Тунадас: үгүй
 Бүлингаршил: 1.04 NTU

Cl⁻46 SO₄²⁻31 HCO₃⁻21

Усны найрлагын томъёо: M_{1.85}

Na⁺+K⁺64 Mg²⁺25 Ca²⁺11

Дүгнэлт

Хивийн бүрэлдэхүүнээрээ хлорын ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу ус байна. Шинжилсэн үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, хлор, натри, магнион ион нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, акулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартад зааснаас их байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн харууцан гүйцэтгэсэн болно.

Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭА: _____ Г. Үүрийнтуяа/
 Шинжилгээ Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч _____ Д. Гэрэлт-Од/





ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 09 сарын 20 өдөр
Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 10 сарын 02 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум, Т-1 талбай
Цавчир талбай, Эхийн ус-1 Сорьц: TS-25-07US
Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Их Зос" ХХК

Солбицлол: X= 45°40'30" Гүн: м
Y= 104°43'59" Ундарга: л/сек

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-эquiv	мг-эquiv%		мг	мг-эquiv	мг-эquiv%
Cl ⁻	159.8	4.50	34.4	Na ⁺ +K ⁺	151.8	6.60	50.4
SO ₄ ²⁻	188.0	3.92	29.9	Ca ²⁺	56.1	2.80	21.4
NO ₂ ⁻	0.45	0.01	0.1	Mg ²⁺	44.9	3.69	28.2
NO ₃ ⁻	35.0	0.56	4.3	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
CO ₃ ²⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ²⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	250.1	4.10	31.3	Fe ³⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	633.3	13.09	100.0	Дүн	252.8	13.09	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
нийлбэр: 761.1 мг/дм³

Анион катионуудын
нийлбэр: 886.1 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 6.49 мг-эquiv/дм³

EC: 1234 µS/cm

pH: 7.46

TDS: 679 ppm

Исэлдэх чанар:

3.52 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см

Үнэр: үгүй

Тунадас: үгүй

Өнгө: өнгөгүй

Амт: ***

Булингаршил: 1.26 NTU

Cl⁻34 HCO₃⁻31 SO₄²⁻30

Усны найрлагын томъёо: M_{0.88}

Na⁺+K⁺50 Mg²⁺28 Ca²⁺21

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэгдүү, хатуувтар ус байна. Шинжилсэн үндсэн үзүүлэлтүүдээс магнийн ион нь "ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартад зааснаас их байна.

Жич: Энэхүү уст цээгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭА: _____ Үүрийнтуяа/

Шинжилгээ

Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч _____ (Д.Гэрэлт-Од/)





ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 09 сарын 20 өдөр
Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 10 сарын 02 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Эрдэнэдалай сум, Т-1 талбай
Цавчир талбай, Гашууны худаг Сорьц: TS-25-08US
Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Их Зос" ХХК

Солбицлол: X= 45°42'39" Гүн: м
Y= 104°43'30" Ундарга: л/сек

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	253.5	7.14	27.4	Na ⁺ +K ⁺	405.8	17.64	67.8
SO ₄ ⁻	455.0	9.48	36.4	Ca ⁺⁺	55.9	2.79	10.7
NO ₂ ⁻	0.05	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	68.1	5.60	21.5
NO ₃ ⁻	88.0	1.42	5.5	NH ₄ ⁺	0.1	0.01	0.0
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	488.0	8.00	30.7	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	1284.5	26.04	100.0	Дүн	529.9	26.04	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
нийлбэр: 1570.4 мг/дм³

Анион катионуудын
нийлбэр: 1814.4 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 8.39 мг-экв/дм³

ЕС: 2560 µS/cm
TDS: 1408 ppm

pH: 7.29

Исэлдэх чанар:

3.68 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см

Үнэр: үгүй

Тунадас: үгүй

Өнгө: өнгөлгүй

Амт: ***

Булингаршил: 0.35 NTU

SO₄²⁻ 36 HCO₃⁻ 31 Cl⁻ 27

Усны найрлагын томъёо: M_{1.81}

Na⁺+K⁺ 68 Mg²⁺ 22 Ca²⁺ 11

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ холимог ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, хатуу ус байна. Шинжилсэн үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг, натри, магни, нитратын ионууд нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, акулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартад зааснаас их байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн байна.

Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭА: _____

Шинжилгээ

Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч





ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 1
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE UL25302714

This report is for 57 samples of Soil submitted to our lab in Ulaanbaatar, Mongolia on 1-OCT-2025.
 The following have access to data associated with this certificate:
 IKH ZOS LLC IKH ZOS LLC 1

SAMPLE PREPARATION	
ALS CODE	DESCRIPTION
WEI-21	Received Sample Weight
LEV-01	Waste Disposal Levy
PUL-32	Pulverize 1000g to 85% < 75 um
PUL-QC	Pulverizing QC Test

ANALYTICAL PROCEDURES		
ALS CODE	DESCRIPTION	INSTRUMENT
ME-ICP41	36 Element Aqua Regia ICP-AES	ICP-AES
ME-ICP02	Various solutions by ICP-AES	ICP-AES

This is the Final Report and supersedes any preliminary report with this certificate number. Results apply to samples as submitted. All pages of this report have been checked and approved for release.
 ***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****
 Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.


Signature: Bayanmunkh Bat-Erdene, Laboratory Manager



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 2 - A
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	WEI-21	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	
		Receiv. Wt. kg	Ag ppm	Al %	As ppm	B ppm	Ba ppm	Be ppm	Bi ppm	Ca %	Cd ppm	Co ppm	Cr ppm	Cu ppm	Fe %	Ga ppm	Ge ppm	Se ppm
T1-25-01		0.73	<0.2	0.83	12	<10	80	0.5	<2	0.16	<0.5	5	13	8	2.03	<10		
T1-25-02		0.65	<0.2	0.83	7	<10	90	0.5	<2	0.17	<0.5	5	13	7	1.60	<10		
T1-25-03		0.56	<0.2	1.50	20	10	210	0.7	<2	0.43	<0.5	8	22	13	3.30	<10		
T1-25-04		0.78	<0.2	1.18	9	10	100	0.6	<2	0.25	<0.5	8	20	11	2.29	<10		
T1-25-05		1.01	<0.2	1.13	9	<10	80	0.5	<2	0.25	<0.5	6	14	9	1.60	<10		
T1-25-06		0.68	<0.2	1.06	6	<10	80	0.5	<2	0.23	<0.5	6	17	10	1.91	<10		
T1-25-07		0.88	<0.2	0.84	7	<10	70	0.6	<2	0.15	<0.5	5	13	8	1.76	<10		
T1-25-08		0.68	<0.2	1.33	8	10	90	1.0	<2	0.71	<0.5	6	16	10	2.06	<10		
T1-25-09		0.54	<0.2	1.00	7	10	100	0.7	<2	0.21	<0.5	6	16	9	1.94	<10		
T1-25-10		0.61	<0.2	1.00	8	10	100	0.6	<2	0.24	<0.5	6	15	9	1.74	<10		
ONGI-V-01-01 (2025)		0.86	<0.2	1.23	9	10	90	0.5	<2	0.39	<0.5	8	31	17	2.20	<10		
ONGI-V-02-01 (2025)		0.70	<0.2	1.20	7	<10	70	0.7	<2	0.24	<0.5	8	29	15	2.29	<10		
ONGI-V-03-02 (2025)		0.56	<0.2	1.62	13	<10	90	0.9	<2	0.25	<0.5	13	37	29	3.34	<10		
ONGI-V-04-01 (2025)		0.58	<0.2	1.09	6	<10	50	1.0	<2	0.28	<0.5	7	23	13	1.68	<10		
ONGI-V-05-02 (2025)		0.75	<0.2	1.66	7	10	80	0.8	<2	0.21	<0.5	14	37	32	3.48	<10		
ONGI-V-25-01 (2025)		0.70	<0.2	1.07	8	<10	60	0.8	<2	0.28	<0.5	8	24	14	1.93	<10		
ONGI-V-25-02 D-1		0.53	<0.2	2.63	9	10	170	1.0	<2	2.21	<0.5	12	36	25	2.82	<10		
ONGI-V-25-02 D-2		0.59	<0.2	2.39	9	10	140	0.9	<2	2.22	<0.5	11	32	25	2.52	<10		
ONGI-V-25-04 (2025)		0.69	<0.2	0.79	8	10	70	0.5	<2	1.31	<0.5	5	19	12	1.52	<10		
ONGI-V-25-03		0.78	<0.2	1.46	8	10	100	0.7	<2	0.30	<0.5	10	30	19	2.38	<10		
DL23-03D-01		0.51	<0.2	2.20	8	20	130	0.8	<2	2.94	<0.5	17	72	31	3.81	<10		
DL24-01D-01 (2025)		0.64	<0.2	1.98	11	20	100	0.7	<2	6.38	<0.5	16	74	33	3.42	<10		
DL24-02D		0.83	<0.2	2.26	8	10	120	0.7	<2	3.13	<0.5	16	57	30	3.80	<10		
DL24-03D		0.68	<0.2	2.00	11	10	190	0.7	<2	8.3	<0.5	16	78	26	3.08	<10		
DL24-04		0.81	<0.2	2.19	10	10	110	0.7	<2	3.85	<0.5	17	74	32	3.84	<10		
DL25-01D-01		0.66	<0.2	2.23	8	10	130	0.7	<2	1.80	<0.5	16	58	31	3.80	<10		
DL25-01D-02		0.72	<0.2	2.22	9	10	140	0.7	<2	1.70	<0.5	15	56	29	3.90	<10		
DL25-03		0.82	<0.2	2.02	9	10	100	0.6	<2	2.38	<0.5	16	54	27	3.68	<10		
DL25-04		0.57	<0.2	2.05	7	10	120	0.7	<2	0.87	<0.5	17	69	26	3.87	<10		
Comp 2024		0.53	<0.2	2.31	8	10	140	0.9	<2	1.48	<0.5	18	73	34	4.04	<10		
TS-25-01US																		
TS-25-02US																		
TS-25-03US																		
TS-25-04US																		
TS-25-05US																		
TS-25-06US																		
TS-25-07US																		
TS-25-08US																		
DL-25-01US																		
DL-25-02US																		

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 2 - B
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41
		Hg ppm	K %	La ppm	Li ppm	Mg %	Mn ppm	Mo ppm	Na %	Ni ppm	P ppm	Pb ppm	S %	Sb ppm	Sc ppm	Sr ppm
T1-25-01		<1	0.19	10	10	0.20	354	1	0.04	6	220	7	0.01	-2	2	21
T1-25-02		<1	0.21	10	10	0.20	277	1	0.04	6	180	6	0.01	-2	2	21
T1-25-03		<1	0.35	20	10	0.31	755	2	0.08	13	450	12	0.01	2	4	55
T1-25-04		<1	0.23	10	10	0.35	350	1	0.04	15	340	10	0.02	-2	3	28
T1-25-05		<1	0.16	10	10	0.34	251	1	0.04	8	200	6	0.01	-2	3	29
T1-25-06		<1	0.23	10	10	0.29	305	1	0.04	8	220	6	0.01	-2	3	27
T1-25-07		1	0.20	20	10	0.21	329	1	0.04	5	250	9	<0.01	-2	2	24
T1-25-08		<1	0.24	20	10	0.41	338	1	0.09	5	340	11	0.01	-2	3	48
T1-25-09		<1	0.24	20	10	0.27	326	1	0.05	7	190	8	<0.01	-2	2	32
T1-25-10		<1	0.21	10	10	0.28	299	1	0.04	9	200	7	0.01	-2	2	29
ONGI-V-01-01 (2025)		<1	0.28	20	10	0.43	348	1	0.05	17	300	6	<0.01	-2	3	43
ONGI-V-02-01 (2025)		<1	0.24	20	10	0.39	321	1	0.04	18	250	7	0.01	-2	3	28
ONGI-V-03-02 (2025)		<1	0.19	20	20	0.55	493	1	0.05	23	270	10	0.02	-2	6	29
ONGI-V-04-01 (2025)		<1	0.17	20	10	0.31	237	<1	0.03	12	130	6	<0.01	-2	3	29
ONGI-V-05-02 (2025)		<1	0.17	20	20	0.63	523	1	0.03	30	290	11	0.01	-2	6	25
ONGI-V-25-01 (2025)		1	0.20	10	10	0.32	240	1	0.03	14	170	6	0.01	-2	3	22
ONGI-V-25-02 D-1		1	0.45	20	20	0.75	597	<1	0.03	24	370	11	0.02	-2	5	66
ONGI-V-25-02 D-2		<1	0.40	20	20	0.68	557	1	0.05	22	320	12	0.01	-2	5	64
ONGI-V-25-04 (2025)		<1	0.14	10	10	0.26	234	1	0.03	10	210	6	0.01	-2	2	28
ONGI-V-25-03		1	0.25	20	10	0.42	441	1	0.03	19	320	8	0.01	-2	4	30
DL23-03D-01		1	0.29	20	20	1.73	729	1	0.17	68	510	9	0.05	-2	7	140
DL24-01D-01 (2025)		<1	0.24	20	20	1.78	595	1	0.18	62	750	7	0.11	-2	6	255
DL24-02D		<1	0.28	20	20	1.41	735	1	0.06	57	660	11	0.04	-2	7	95
DL24-03D		1	0.22	20	20	1.42	638	1	0.04	66	540	10	0.05	-2	6	164
DL24-04		1	0.27	20	20	1.58	723	1	0.04	66	620	9	0.04	3	7	108
DL25-01D-01		<1	0.35	20	20	1.43	793	1	0.04	63	680	11	0.03	-2	7	62
DL25-01D-02		<1	0.30	20	20	1.39	848	1	0.04	60	780	11	0.03	-2	7	54
DL25-03		<1	0.21	20	20	1.39	646	1	0.04	72	550	8	0.04	-2	6	68
DL25-04		1	0.27	20	20	1.49	794	1	0.05	80	710	10	0.02	-2	6	43
Comp 2024		<1	0.39	20	20	1.52	818	1	0.05	68	590	12	0.03	-2	7	66
TS-25-01US																
TS-25-02US																
TS-25-03US																
TS-25-04US																
TS-25-05US																
TS-25-06US																
TS-25-07US																
TS-25-08US																
DL-25-01US																
DL-25-02US																

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 2 - C
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02
		Th ppm 20	Ti % 0.01	Ti ppm 10	U ppm 10	V ppm 1	W ppm 10	Zn ppm 2	Ag mg/L 0.004	Al mg/L 0.01	As mg/L 0.01	B mg/L 0.1	Ba mg/L 0.01	Bi mg/L 0.2	Ca mg/L 0.1	Cd mg/L 0.01	
T1-25-01		<20	0.04	<10	<10	20	<10	39									
T1-25-02		<20	0.04	<10	<10	20	<10	32									
T1-25-03		<20	0.03	<10	<10	39	<10	53									
T1-25-04		<20	0.03	<10	<10	25	<10	39									
T1-25-05		<20	0.03	<10	<10	27	<10	31									
T1-25-06		<20	0.05	<10	<10	31	<10	33									
T1-25-07		<20	0.03	<10	<10	21	<10	37									
T1-25-08		<20	0.02	<10	<10	28	<10	53									
T1-25-09		<20	0.04	<10	<10	24	<10	39									
T1-25-10		<20	0.04	<10	<10	27	<10	36									
ONGI-V-01-01 (2025)		<20	0.08	<10	<10	34	<10	35									
ONGI-V-02-01 (2025)		<20	0.06	<10	<10	33	<10	35									
ONGI-V-03-02 (2025)		<20	0.03	<10	<10	50	<10	49									
ONGI-V-04-01 (2025)		<20	0.03	<10	<10	28	<10	30									
ONGI-V-05-02 (2025)		<20	0.02	<10	<10	51	<10	56									
ONGI-V-25-01 (2025)		<20	0.03	<10	<10	28	<10	30									
ONGI-V-25-02 D-1		<20	0.03	<10	<10	42	<10	58									
ONGI-V-25-02 D-2		<20	0.03	<10	<10	38	<10	53									
ONGI-V-25-04 (2025)		<20	0.03	<10	<10	18	<10	20									
ONGI-V-25-03		<20	0.06	<10	<10	36	<10	40									
DL23-03D-01		<20	0.13	<10	<10	67	<10	69									
DL24-01D-01 (2025)		<20	0.09	<10	<10	62	<10	64									
DL24-02D		<20	0.12	<10	<10	67	<10	72									
DL24-03D		<20	0.08	<10	<10	63	<10	53									
DL24-04		<20	0.14	<10	<10	74	<10	68									
DL25-01D-01		<20	0.12	<10	<10	65	<10	74									
DL25-01D-02		<20	0.14	<10	<10	69	<10	74									
DL25-03		<20	0.13	<10	<10	68	<10	66									
DL25-04		<20	0.13	<10	<10	65	<10	72									
Comp 2024		<20	0.13	<10	<10	69	<10	76									
TS-25-01US									<0.004	0.06	<0.01	1.4	0.01	<0.2	264	<0.01	
TS-25-02US									<0.004	0.04	0.05	1.5	0.01	<0.2	25.8	<0.01	
TS-25-03US									<0.004	<0.01	<0.01	0.9	0.03	<0.2	59.0	<0.01	
TS-25-04US									<0.004	<0.01	<0.01	0.8	0.02	<0.2	71.4	<0.01	
TS-25-05US									<0.004	<0.01	0.04	1.2	0.01	<0.2	20.0	<0.01	
TS-25-06US									<0.004	0.04	0.05	1.2	0.03	<0.2	68.9	<0.01	
TS-25-07US									<0.004	0.06	0.05	0.4	0.02	<0.2	59.0	<0.01	
TS-25-08US									<0.004	<0.01	<0.01	1.4	0.02	<0.2	56.9	<0.01	
DL-25-01US									<0.004	<0.01	<0.01	0.3	0.03	<0.2	17.2	<0.01	
DL-25-02US									<0.004	<0.01	<0.01	0.5	0.02	<0.2	65.7	<0.01	

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 2 - D
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02
		Co mg/L	Cr mg/L	Cu mg/L	Fe mg/L	Hg mg/L	K mg/L	La mg/L	Li mg/L	Mg mg/L	Mn mg/L	Mo mg/L	Na mg/L	Ni mg/L	P mg/L	Pb mg/L
T1-25-01 T1-25-02 T1-25-03 T1-25-04 T1-25-05																
T1-25-06 T1-25-07 T1-25-08 T1-25-09 T1-25-10																
ONGI-V-01-01 (2025) ONGI-V-02-01 (2025) ONGI-V-03-02 (2025) ONGI-V-04-01 (2025) ONGI-V-05-02 (2025)																
ONGI-V-25-01 (2025) ONGI-V-25-02 D-1 ONGI-V-25-02 D-2 ONGI-V-25-04 (2025) ONGI-V-25-03																
DL23-03D-01 DL24-01D-01 (2025) DL24-02D DL24-03D DL24-04																
DL25-01D-01 DL25-01D-02 DL25-03 DL25-04 Comp 2024																
TS-25-01US	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	4.8	0.08	0.1	122.0	0.03	0.01	1350	<0.01	0.5	<0.02	
TS-25-02US	<0.01	<0.01	<0.01	0.04	0.02	3.0	0.07	<0.1	25.6	<0.01	0.04	445	0.01	<0.5	<0.02	
TS-25-03US	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	4.2	0.06	0.1	51.6	<0.01	0.07	473	<0.01	<0.5	<0.02	
TS-25-04US	<0.01	<0.01	<0.01	0.05	<0.02	61.6	0.07	0.1	41.8	<0.01	0.02	407	0.01	<0.5	<0.02	
TS-25-05US	<0.01	<0.01	<0.01	0.02	<0.02	2.4	0.05	<0.1	21.5	<0.01	0.04	587	0.01	<0.5	0.03	
TS-25-06US	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	19.6	0.07	0.1	87.2	<0.01	0.06	472	0.01	<0.5	<0.02	
TS-25-07US	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	5.7	<0.05	<0.1	44.8	<0.01	0.02	145.5	0.01	<0.5	<0.02	
TS-25-08US	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	12.6	0.07	0.1	61.8	<0.01	0.05	483	0.01	<0.5	<0.02	
DL-25-01US	0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	5.1	0.11	0.1	47.8	<0.01	0.02	426	0.02	<0.5	<0.02	
DL-25-02US	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	3.7	0.05	<0.1	30.0	<0.01	<0.01	34.1	0.01	<0.5	<0.02	

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 2 - E
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	PUL-QC
		S mg/L	Sb mg/L	Sc mg/L	Si mg/L	Sn mg/L	Sr mg/L	Ta mg/L	Ti mg/L	Ti mg/L	V mg/L	W mg/L	Y mg/L	Zn mg/L	Zr mg/L	Pass/Sum %
T1-25-01 T1-25-02 T1-25-03 T1-25-04 T1-25-05		0.5	0.04	0.02	0.1	0.1	0.01	0.1	0.01	0.1	0.01	0.01	0.5	0.01	0.01	96.4
T1-25-06 T1-25-07 T1-25-08 T1-25-09 T1-25-10																
ONGI-V-01-01 (2025) ONGI-V-02-01 (2025) ONGI-V-03-02 (2025) ONGI-V-04-01 (2025) ONGI-V-05-02 (2025)																
ONGI-V-25-01 (2025) ONGI-V-25-02 D-1 ONGI-V-25-02 D-2 ONGI-V-25-04 (2025) ONGI-V-25-03																
DL23-03D-01 DL24-01D-01 (2025) DL24-02D DL24-03D DL24-04																
DL25-01D-01 DL25-01D-02 DL25-03 DL25-04 Comp 2024																96.5
TS-25-01US	907	<0.04	<0.02	1.8	<0.1	7.95	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	0.01	<0.1	
TS-25-02US	151.0	<0.04	<0.02	1.9	<0.1	1.14	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	
TS-25-03US	132.0	<0.04	<0.02	2.2	<0.1	3.19	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	
TS-25-04US	166.0	<0.04	<0.02	3.0	<0.1	3.88	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	
TS-25-05US	133.0	<0.04	<0.02	1.8	<0.1	1.36	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	
TS-25-06US	175.5	<0.04	<0.02	2.2	<0.1	3.20	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	
TS-25-07US	61.5	<0.04	<0.02	2.5	<0.1	1.67	<0.1	<0.01	<0.1	0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	
TS-25-08US	184.5	<0.04	<0.02	2.5	<0.1	1.50	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	
DL-25-01US	91.4	<0.04	<0.02	1.4	<0.1	0.90	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	
DL-25-02US	30.3	<0.04	<0.02	1.9	0.1	0.57	<0.1	<0.01	<0.1	<0.01	<0.01	<0.5	<0.01	<0.01	<0.1	

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 3 - A
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	WEI-21	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41
		Recvd Wt. kg	Ag ppm	Al %	As ppm	B ppm	Ba ppm	Be ppm	Bi ppm	Ca %	Cd ppm	Co ppm	Cr ppm	Cu ppm	Fe %	Ga ppm		
DL-25-03US DL-25-04US DL-25-05US DL-25-06US DL-25-07US		0.02	0.2	0.01	2	10	10	0.5	2	0.01	0.5	1	1	1	0.01	10		
ONGI-25-01US ONGI-25-02US ONGI-25-03US ONGI-25-04US ONGI-25-05US																		
ONGI-25-06US ONGI-25-07US ONGI-25-08US GT-25-01US GT-25-02US																		
GT-25-03US GT-25-04US																		

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 3 - B
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41
		Hg ppm	K %	La ppm	Li ppm	Mg %	Mn ppm	Mo ppm	Na %	Ni ppm	P ppm	Pb ppm	S %	Sb ppm	Sc ppm	Sr ppm	
DL-25-03US DL-25-04US DL-25-05US DL-25-06US DL-25-07US		1	0.01	10	10	0.01	5	1	0.01	1	10	2	0.01	2	1	1	
ONGI-25-01US ONGI-25-02US ONGI-25-03US ONGI-25-04US ONGI-25-05US																	
ONGI-25-06US ONGI-25-07US ONGI-25-08US GT-25-01US GT-25-02US																	
GT-25-03US GT-25-04US																	

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 3 - C
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP41	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02
		Th ppm	Ti %	Ti ppm	U ppm	V ppm	W ppm	Zn ppm	Ag mg/L	Al mg/L	As mg/L	S mg/L	Ba mg/L	Bi mg/L	Ca mg/L	Cd mg/L	Cd mg/L
DL-25-03US		20	0.01	10	10	1	10	2	0.005	<0.01	<0.01	0.6	0.02	<0.2	63.3	<0.01	
DL-25-04US									<0.004	0.07	0.01	0.1	0.01	<0.2	39.7	<0.01	
DL-25-05US									<0.004	<0.01	<0.01	0.3	0.01	<0.2	42.4	<0.01	
DL-25-06US									<0.004	0.02	0.06	0.1	0.02	<0.2	41.8	<0.01	
DL-25-07US									<0.004	0.07	0.04	0.1	0.01	<0.2	37.5	<0.01	
ONGI-25-01US									0.004	<0.01	0.05	0.1	0.01	<0.2	63.9	<0.01	
ONGI-25-02US									<0.004	0.13	<0.01	0.5	0.05	<0.2	263	<0.01	
ONGI-25-03US									<0.004	0.05	<0.01	0.2	0.02	<0.2	99.9	<0.01	
ONGI-25-04US									<0.004	0.45	<0.01	1.2	0.03	<0.2	21.6	<0.01	
ONGI-25-05US									<0.004	0.05	<0.01	0.2	0.01	<0.2	40.0	<0.01	
ONGI-25-06US									0.004	0.11	<0.01	0.3	0.03	<0.2	66.0	<0.01	
ONGI-25-07US									<0.004	0.01	0.01	0.5	0.02	<0.2	30.9	<0.01	
ONGI-25-08US									0.004	0.08	0.03	0.1	0.02	<0.2	45.8	<0.01	
GT-25-01US									<0.004	0.03	0.05	1.5	0.01	<0.2	64.4	<0.01	
GT-25-02US									0.004	<0.01	0.05	0.5	0.04	<0.2	38.6	<0.01	
GT-25-03US									<0.004	0.05	0.01	1.0	0.03	<0.2	108.0	<0.01	
GT-25-04US									<0.004	0.09	<0.01	0.2	0.06	<0.2	163.0	<0.01	

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 3 - D
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02
		Co mg/L 0.01	Cr mg/L 0.01	Cu mg/L 0.01	Fe mg/L 0.01	Hg mg/L 0.02	K mg/L 0.5	La mg/L 0.05	Li mg/L 0.1	Mg mg/L 0.1	Mn mg/L 0.01	Mo mg/L 0.01	Na mg/L 0.1	Ni mg/L 0.01	P mg/L 0.5	Pb mg/L 0.02
DL-25-03US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	5.9	0.05	<0.1	44.2	<0.01	<0.01	53.6	0.01	<0.5	<0.02
DL-25-04US		<0.01	<0.01	0.07	0.20	<0.02	5.2	0.06	<0.1	40.4	0.01	<0.01	67.4	0.03	<0.5	0.02
DL-25-05US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	0.02	10.9	0.08	<0.1	67.4	<0.01	<0.01	69.1	0.01	<0.5	<0.02
DL-25-06US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	2.8	<0.05	<0.1	34.1	<0.01	0.01	54.5	0.01	<0.5	<0.02
DL-25-07US		<0.01	0.01	<0.01	<0.01	<0.02	3.1	0.05	<0.1	67.2	<0.01	<0.01	140.0	0.01	<0.5	0.05
ONGI-25-01US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	5.4	<0.05	<0.1	53.7	<0.01	<0.01	66.3	0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-02US		<0.01	<0.01	0.08	0.07	<0.02	63.0	0.08	<0.1	110.0	0.03	0.04	216	0.05	<0.5	0.02
ONGI-25-03US		<0.01	<0.01	<0.01	0.05	<0.02	13.4	0.06	<0.1	70.2	0.10	<0.01	87.1	0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-04US		<0.01	<0.01	<0.01	0.36	<0.02	33.7	0.06	<0.1	32.3	0.02	0.02	171.0	0.01	1.1	<0.02
ONGI-25-05US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	3.7	<0.05	<0.1	45.1	<0.01	0.01	85.7	0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-06US		<0.01	<0.01	<0.01	0.05	<0.02	6.5	0.06	<0.1	64.1	<0.01	<0.01	77.7	<0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-07US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	2.6	<0.05	<0.1	43.7	<0.01	<0.01	194.0	0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-08US		<0.01	<0.01	0.08	0.16	<0.02	51.6	0.05	<0.1	19.5	0.03	<0.01	70.7	0.04	<0.5	0.04
GT-25-01US		<0.01	<0.01	0.03	<0.01	<0.02	8.9	0.10	0.1	155.5	0.10	0.01	481	0.03	<0.5	<0.02
GT-25-02US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	32.5	0.05	0.1	76.8	<0.01	0.01	91.5	0.01	<0.5	<0.02
GT-25-03US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	127.0	0.06	0.1	84.1	<0.01	0.02	221	0.01	0.6	<0.02
GT-25-04US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	27.4	0.07	<0.1	86.0	<0.01	<0.01	183.5	0.01	<0.5	<0.02

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
 Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
 Chinggis Avenue Khan-Uul District
 Ulaanbaatar 17042
 Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
 www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
 SUKHBAAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: 3 - D
 Total # Pages: 3 (A - E)
 Plus Appendix Pages
 Finalized Date: 9-OCT-2025
 Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

Sample Description	Method Analyte Units LOD	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02	ME-ICP02
		Co mg/L 0.01	Cr mg/L 0.01	Cu mg/L 0.01	Fe mg/L 0.01	Hg mg/L 0.02	K mg/L 0.5	La mg/L 0.05	Li mg/L 0.1	Mg mg/L 0.1	Mn mg/L 0.01	Mo mg/L 0.01	Na mg/L 0.1	Ni mg/L 0.01	P mg/L 0.5	Pb mg/L 0.02
DL-25-03US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	5.9	0.05	<0.1	44.2	<0.01	<0.01	53.6	0.01	<0.5	<0.02
DL-25-04US		<0.01	<0.01	0.07	0.20	<0.02	5.2	0.06	<0.1	40.4	0.01	<0.01	67.4	0.03	<0.5	0.02
DL-25-05US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	0.02	10.9	0.08	<0.1	67.4	<0.01	<0.01	69.1	0.01	<0.5	<0.02
DL-25-06US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	2.8	<0.05	<0.1	34.1	<0.01	0.01	54.5	0.01	<0.5	<0.02
DL-25-07US		<0.01	0.01	<0.01	<0.01	<0.02	3.1	0.05	<0.1	67.2	<0.01	<0.01	140.0	0.01	<0.5	0.05
ONGI-25-01US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	5.4	<0.05	<0.1	53.7	<0.01	<0.01	66.3	0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-02US		<0.01	<0.01	0.08	0.07	<0.02	63.0	0.08	<0.1	110.0	0.03	0.04	216	0.05	<0.5	0.02
ONGI-25-03US		<0.01	<0.01	<0.01	0.05	<0.02	13.4	0.06	<0.1	70.2	0.10	<0.01	87.1	0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-04US		<0.01	<0.01	<0.01	0.36	<0.02	33.7	0.06	<0.1	32.3	0.02	0.02	171.0	0.01	1.1	<0.02
ONGI-25-05US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	3.7	<0.05	<0.1	45.1	<0.01	0.01	85.7	0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-06US		<0.01	<0.01	<0.01	0.05	<0.02	6.5	0.06	<0.1	64.1	<0.01	<0.01	77.7	<0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-07US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	2.6	<0.05	<0.1	43.7	<0.01	<0.01	194.0	0.01	<0.5	<0.02
ONGI-25-08US		<0.01	<0.01	0.08	0.16	<0.02	51.6	0.05	<0.1	19.5	0.03	<0.01	70.7	0.04	<0.5	0.04
GT-25-01US		<0.01	<0.01	0.03	<0.01	<0.02	8.9	0.10	0.1	155.5	0.10	0.01	481	0.03	<0.5	<0.02
GT-25-02US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	32.5	0.05	0.1	76.8	<0.01	0.01	91.5	0.01	<0.5	<0.02
GT-25-03US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	127.0	0.06	0.1	84.1	<0.01	0.02	221	0.01	0.6	<0.02
GT-25-04US		<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.02	27.4	0.07	<0.1	86.0	<0.01	<0.01	183.5	0.01	<0.5	<0.02

Comments: Please be aware that 45 days of free storage has begun as at the date of this report. After the 45 days period your samples will be discarded without notification. If you require your samples to be stored for an extended period please contact us.

***** See Appendix Page for comments regarding this certificate *****



ALS Group LLC
Mongol Nekhmel building 2nd Khoroo
Chinggis Avenue Khan-Uul District
Ulaanbaatar 17042
Phone: +976 11 343 882 Fax: +976 77 303 882
www.alsglobal.com/geochemistry

To: IKH ZOS LLC
SUKHBAATAR DISTRICT ULAANBAATAR

Page: Appendix 1
Total # Appendix Pages: 1
Finalized Date: 9-OCT-2025
Account: IKHZOS

CERTIFICATE OF ANALYSIS UL25302714

CERTIFICATE COMMENTS									
Applies to Method:	<p style="text-align: center;">LABORATORY ADDRESSES</p> <p>Processed at ALS Ulaanbaatar located at Mongol Nekhmel building 2nd khoroo, Chinggis Avenue Khan-Uul District, Ulaanbaatar, Mongolia.</p> <table><tr><td>LEV-01</td><td>ME-ICP02</td><td>ME-ICP41</td><td>PUL-32</td></tr><tr><td>PUL-QC</td><td>WEI-21</td><td></td><td></td></tr></table>	LEV-01	ME-ICP02	ME-ICP41	PUL-32	PUL-QC	WEI-21		
LEV-01	ME-ICP02	ME-ICP41	PUL-32						
PUL-QC	WEI-21								